

AB’de Suçların Soruşturulması Bakımından Kurulan Mekanizma, Temel İlkeler ve AB Kuruluşları

Beliz Canbolat

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Hukuk Yüksek
Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ocak 2024
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Hukuk Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Arzu Alibaba
Hukuk Fakültesi Dekan Vekili

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Hukuk Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Yrd. Doç. Dr. Ulaş Gündüzler
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Arzu Alibaba

2. Yrd. Doç. Dr. Perçem Arman

3. Yrd. Doç. Dr. Ulaş Gündüzler

ÖZ

Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın 67. maddesinde tanımlanan Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı, temel haklara ve üye devletlerin farklı hukuk sistemlerine ve geleneklerine saygı ilkeleriyle karakterize edilmiştir. Bu çerçevede Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı, dış sınır kontrolleri, vize, iltica ve göç konusunda ortak politikaların uygulandığı ve suçun önlenmesi bakımından üye devletlerin polis ve yargısal anlamda iş birliği yaptığı böylelikle kişilerin iç sınır kontrollerine tabi olmaksızın serbestçe dolaştığı alanı ifade eder.

İç sınırların olmaması nedeniyle özellikle sınır ötesi unsur taşıyan suçların işlenmesinin kolaylaştığı Avrupa Birliği'nde bu suçların önlenmesi, suçluların yargılanabilmesi üye devletlerin iş birliği olmaksızın mümkün değildir. Avrupa Birliği'ne bu iş birliğini sağlamaya yönelik gerekli mekanizmaları kurmak üzere geniş yetkiler verilmiştir. Birlik bu yetkilerini kullanarak hem üye devletlerin ceza hukuklarında uyumlaştırma yapmış, hem de üye devletlerin yargı organlarının, polis örgütlerinin ve diğer yetkililerinin eşgüdüm ve iş birliğini sağlamaya yönelik kurallar koymuş ve Eurojust, Europol, Avrupa Savcılık Ofisi gibi kuruluşlar kurmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı, Suçların Soruşturulması, Europol, Eurojust, Avrupa Savcılık Ofisi

ABSTRACT

The Area of Freedom, Security and Justice, as defined under Article 67 of the Treaty on the Functioning of the European Union, refers to the area where common policies on external border controls, visas, asylum and migration are implemented within a framework characterized by the principles of respect for fundamental rights and recognition of the different legal systems and traditions of the Member States, and where Member States cooperate in police and judicial terms in terms of crime prevention, so that persons can move freely without being subject to internal border controls.

Especially in the European Union, where crimes with cross-border elements are easier to be committed due to the lack of internal borders, it is not possible to prevent these crimes and prosecute the criminals without the cooperation of the Member States. The European Union has been given wide powers to establish the necessary mechanisms to ensure this cooperation. By using these powers, the Union has harmonized or approximated the criminal laws of the member states, established rules to ensure the coordination and cooperation of the judicial bodies, police organizations and other authorities of the member states and established institutions such as Eurojust, Europol and the European Public Prosecutor's Office.

Keywords: European Union, Area of Freedom, Security and Justice, Investigation of Crimes, Europol, Eurojust, EPPO

TEŞEKKÜR

Tez çalıőmam boyunca sabır ve inançla bana rehberlik eden ve yoluma ışık tutan değerli danıőman hocam Yrd. Doç. Dr. Ulaş Gündüzler'e, hiçbir desteği esirgemedен her daim yanımda olan ve bu süreçte kararlılığımı korumama yardımcı olan sevgili babam Hamit Canbolat'a, destekleriyle güç veren ağabeyim Noyan Canbolat'a ve eői Aybegüm Canbolat'a, bu süreçte her zaman motivasyonumu yüksek tutmama yardımcı olan kıymetli dostum Mine Nur Deniz'e teőekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1
1 ÖZGÜRLÜK, GÜVENLİK VE ADALET ALANI'NDA CEZA HUKUKU	3
1.1 Genel Olarak Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı	3
1.2 Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı'nın Gelişim Süreçleri	7
1.2.1 Maastricht Antlaşması Öncesi Dönem	7
1.2.2 Maastricht Antlaşması Dönemi	11
1.2.3 Amsterdam Antlaşması ile Lizbon Antlaşması Arasındaki Dönem	14
1.2.4 Lizbon Antlaşması ve Güncel Durum	20
1.3 Cezai Meselelerde Adli ve Polis İş Birliği	24
1.3.1 Suçların Sınıraşımı ve Organize Suçlar	24
1.3.2 Uluslararası Hukuk Neden Yetersiz	27
1.3.3 Birlik İçinde Adli İş Birliği İhtiyacı	30
1.3.4 Birlik İçinde Polis İş Birliği İhtiyacı	35
2 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE SUÇLARIN SORUŞTURULMASI VE İLGİLİ KURULUŞLAR	38
2.1 Avrupa Birliği Ceza Hukukuna İlişkin Temel İlkeler ve Avrupa Birliği'nin Ceza Hukuku Alanındaki Yetkileri	38
2.2 Adalet ve İçişleri Ajansları Ağı	48
2.3 Europol	52

2.4 Eurojust	61
2.5 Avrupa Savcılık Ofisi.....	70
2.6 Cezai Meselelerde Avrupa Birliği Ajansları Arasındaki İş Birliği	77
SONUÇ.....	85
KAYNAKLAR	88

KISALTMALAR

AAET	Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu
AB	Avrupa Birliği
ABİİA	Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AİAA	Adalet ve İçişleri Ajansları Ağı
AKÇT	Avrupa Kömür Çelik Topluluğu
ATS	Avrupa Tek Senedi
CEAS	Ortak Avrupa İltica Sistemi
CEPOL	Avrupa Birliği Kolluk Kuvvetleri Eğitim Ajansı
EASO	Avrupa İltica Destek Ofisi
EDP	Avrupa Yetkili Savcıları
EDPS	Avrupa Veri Koruma Servisi
EIGE	Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü
EMCDDA	Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi
EMPACT	Suç Tehditlerine Karşı Avrupa Multidisipliner Platformu
EPPO	Avrupa Savcılık Ofisi
eu-LISA	Büyük lçekli BT sistemlerinin yönetimi için Avrupa Ajansı
EUAA	Avrupa Birliği İltica Ajansı
FRA	Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı
FRONTEX	Avrupa Sınır ve Sahil Güvenlik Ajansı
OLAF	Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Ofisi
OSE	Ortak Soruşturma Ekipleri
GAA	zgrlk, Güvenlik ve Adalet Alanı

GİRİŞ

Avrupa Birliği'nin (AB) ceza hukuku alanında üye devletler arasında iş birliğine ve bir Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı'na (ÖGAA) ihtiyaç duymasının ardındaki sebep temelde AB'yi daha güvenli hale getirmeye duyulan gereksinimdir. AB'ye üye devletler arasında ekonomik bütünleşmenin ilerletilebilmesi için ortak pazar iç pazara evrilmiş, iç sınır kontrolleri kaldırılmıştır. Bu durum beraberinde birçok sorun yaratabilecek nitelikte görülmüştür. Zira sınır kontrollerinin yokluğu, mültecilerin ya da sığınmacıların, üçüncü devlet vatandaşlarının ve suçluların da üye devletler arasında kontrolsüzce dolaşmasına sebebiyet vermiştir. Bu gelişme sonucunda Birliğe üye devletler arasında artık ekonomik boyutu olmayan alanlarda da bütünleşme ihtiyacı doğmuştur. Ceza hukuku bu alanlardan biridir.

Bu çalışmanın amacı, esas itibariyle AB'de ceza hukuku alanında üye devletler arası iş birliği ve bütünleşme süreci ile suçların uluslar üstü bir örgüt olan AB'de soruşturulması ve adaletin sağlanması menfaati ile kişilerin serbest dolaşımı menfaati arasındaki dengeyi kurmaya yönelik mekanizmaları, ilkeleri ve kuruluşları incelemektir.

Bu çerçevede, ceza hukukunun da önemli bir parçası olduğu ÖGAA'nın gelişim sürecinin incelenmesinde fayda vardır. Bu sebeple, çalışmanın birinci bölümünde, "Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı'nda Ceza Hukuku" çerçevesi kapsamında AB'nin bu alandaki tarihsel gelişimi ve mevcut durumu ele alınacaktır. AB'nin ÖGAA kapsamında tarihsel gelişim süreçleri, başlangıçta ulusal düzeyde ele alınan cezai meselelerde adli ve polis iş birliği konularının zamanla nasıl AB'nin merkezi politikalarından biri haline geldiği derinlemesine incelenecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, AB ceza hukukuna ilişkin temel ilkeler ve hakim prensipler ile Europol, Eurojust ve Avrupa Savcılık Ofisi (EPPO) gibi AB kuruluşlarının nasıl kurulduğu, bu kuruluşların zaman içinde nasıl güçlendirildiği, birbirleriyle nasıl bir iş birliği içinde oldukları ve AB içindeki soruşturmaların yöntem ve kapsamının nasıl etkilendiği detaylı bir şekilde incelenecektir. Bu inceleme, AB'nin sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadeledeki genel stratejisini, bu stratejinin üye devletlerin ulusal hukuk sistemlerine desteğini ve AB genelinde adalet ve hukukun üstünlüğünün pekiştirilmesine olan katkısını ortaya koyacaktır.

Bölüm 1

ÖZGÜRLÜK, GÜVENLİK VE ADALET ALANI'NDA CEZA HUKUKU

1.1 Genel Olarak Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı

Avrupa Birliğinin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın (ABİİA) 67-89. maddeleri arasında düzenlenmiş olan Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı (ÖGAA); Avrupa Birliği'nde (AB) iç sınır kontrolleri kaldırılarak kişilerin serbest dolaşımı, hukuki ve cezai meselelerde yargı kararlarının serbest dolaşımı ve iç güvenliğin sağlanması amacıyla yönelik olarak oluşturulmuştur. İç sınır kontrollerinin kaldırılarak kişilerin serbest dolaşımının etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için, AB içinde bir bütün olarak suçla etkin mücadele etmek suretiyle özgürlük, güvenlik ve adaletin sağlanması gerekli olmuştur. ÖGAA aracılığıyla AB, ortak bir Avrupa iltica ve göç politikası oluşturmayı, sınır yönetimini iyileştirmeyi, sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadele etmeyi ve ulusal kolluk kuvvetleri ile adli makamlar arasındaki iş birliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. ÖGAA ile yaratılmak istenen, AB içinde iç sınır kontrollerinin kaldırılarak sınır kontrollerinin Birlik sınırlarında yapıldığı, bu sayede Birlik içerisinde kişilerin serbest dolaşımının sağlandığı bir alandır.¹ Kişilerin serbest dolaşımını; dış sınır kontrolü, sığınma, göç, suçların önlenmesi ve bastırılması konusundaki uygun ve etkili önlemlerle birlikte güvence altına alarak gerçekleştirmek

---

¹ De Bruycker, P. (2017). *The European Union: from freedom of movement in the internal market to the abolition of internal borders in the area of freedom, security, and justice*. Migration, free movement and regional integration. UNESCO Publishing, 288.

hedeflenmiştir.² Bunun yanı sıra özgürlük alanı ile, bireysel özgürlüklerin ve temel hakların korunması, her türden ayrımcılığın engellenmesi hedeflenmiştir. Tarihsel olarak ilk önce özgürlük alanına işaret eden faaliyetler hayata geçirilmeye başlanmıştır. 1985 yılında imzalanan ve taraf devletler arasında iç sınır kontrollerini kaldıran Schengen Antlaşması bunun somut bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Özgürlük alanına verilen önemin sebebi Avrupa'da gelişen bütünleşme sürecinin başlangıcından itibaren ortaya konan ekonomik hedefler ve bununla birlikte ilerleyen siyasi politikalarlardır.³ Ekonomik ve siyasi gelişmelerle birlikte özgürlük alanı Birlik hukuku kapsamında hızla gelişirken, egemenliğin ekonomik alanlar dışında da kısıtlanmasına yol açacağı için adalet ve iç işleri konularında üye devletlerin daha çekimser bir tutum sergilediği söylenebilir. İç pazarın yaratılması, Schengen Antlaşması gibi gelişmeler iç sınırların kaldırılmasına yönelik önemli adımlar olmuştur. Bununla birlikte, AB ekonomik entegrasyon ve dolaşım özgürlüğü konularında ilerledikçe gerçek anlamda özgürlüğün sağlanabilmesi adına güvenliğe yönelik endişelerin de ele alınmasının bir zorunluluk olduğu ortaya çıkmıştır.⁴ AB'de bütünleşme faaliyetlerini artırmak ve ekonomik birlik sağlamak üzerine gerçekleştirilen entegrasyon faaliyetleri çeşitli organize suçların da işlenmesini kolaylaştırmıştır.⁵ Bu nedenle bir yandan AB içinde serbest dolaşım sağlanırken, diğer yandan suçla mücadelede üye devletler arasında operasyonel düzeyde iş birliği ile bireylerin güvenliği güvence altına alınmak istenmiştir. Güvenlik alanı ile; terörizm, kaçakçılık, kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlar gibi her türden ciddi suçun

---

² Monar. J. (2013). *The EU's growing external role in the AFSJ domain: factors, framework and forms of action*. Cambridge Review of International Affairs, 27:1, 147–148.

³ Smith M. E. (2011). *A liberal grand strategy in a realist world? Power, purpose and the EU's changing global role*. Journal of European Public Policy, 18:2, 152.

⁴ Blanco Sío-López, C. (2020). *Schengen as a Political Territory: Sources of Differentiation in the EU's 'Free Movement of Persons' from 1985*. Politique européenne, 67:1, 48-49.

⁵ Deutsch K. W. (1988). *The Analysis of International Relations*. Prenticehall International Editions, California, 250-251.

önlenmesi adına Birlik içinde ortak mücadele hedeflenmektedir. Suçla mücadelenin bir parçası olarak adalet alanı ile üye devletlerin yargı organları arasındaki iletişim ve koordinasyonun artırılması, işlemlerin kolaylaştırılması, prosedür ve cezalar için öngörülen asgari koşulların her üye devlette ortak olacak şekilde belirlenmesi ve bu sayede, ulusal düzeydeki farklılıklara rağmen AB içinde ortak bir adalet anlayışının yaratılması hedeflenmiştir.⁶ Üye devletlerde yürürlükte bulunan farklı yasalar, suç tanımları, delil standartları ve usuller, kolluk kuvvetleri ve adli makamların iş birliği ve koordinasyonunda tutarsızlıklara ve karmaşıklıklara yol açabilmektedir. Nihayetinde, adaletin tüm üye devletlerde tecelli etmesini sağlamak için sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadelede tutarlı bir yaklaşım gerekli olmuştur.⁷

Kısacası, ÖGAA'nın amacı, AB içerisinde iç sınırlar olmadan dolaşım özgürlüğü sağlanırken suçla mücadele edilerek Birlik içerisinde güvenliğin sağlanması, üye devletlerin farklı hukuk yaklaşımlarına saygı gösterilerek ve üye devletlerin adli makamları ve polis örgütleri arasında iş birliği sağlanarak ortak bir adalet anlayışının geliştirilmesi olarak tanımlanabilir.

ABİİA'da temel haklara ve üye devletlerin hukuk sistemlerine ve geleneklerine saygı gösterilerek bir ÖGAA yaratılacağı belirtilmiş⁸ ve bununla AB kapsamında oluşturulan ÖGAA'nın sınırları çizilmiştir. Antlaşmada ÖGAA'ya ilişkin kuralların, üye devletlerin kendi kamu düzeni ve iç güvenliğine ilişkin sorumluluklarını etkilemeyeceği de belirtilmiştir.⁹ Adalet Divanı'nın ÖGAA konusunda yetkilerini kullanırken, üye devletlerin kamu düzeni ve iç güvenliğe ilişkin sorumluluklarını

---

⁶ Bozkurt E. & Köktaş A. (2021). *Avrupa Birliği Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 394.

⁷ Carrapico H. (2014). *Analysing the European Union's responses to organized crime through different securitization lenses*. European Security, 23:4, 602. <https://doi.org/10.1080/09662839.2014.949248>, (11 Mayıs 2023).

⁸ Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın Konsolide Versiyonu (07.06.2016), Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, C 202/73, madde 67.

⁹ Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın Konsolide Versiyonu (07.06.2016), Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, C 202/74, madde 72.

denetleme yetkisinin olmadığı belirtilmiştir. AB Adalet Divanı da dahil olmak üzere AB kurumları, yalnızca AB hukukunun hedeflerine ulaşmak için gerekli olduğunda ve üye devletlerin yerel düzeyde ve ayrı ayrı tasarrufla bulunarak bu hedeflere kendi başlarına yeterince ulaşamadıkları durumlarda ÖGAA kapsamında tasarrufla bulunabilecektir.¹⁰ AB kurumlarının, AB hukukunun etkin bir şekilde uygulanmasını ve temel hakların korunmasını sağlarken, üye devletlerin bu alandaki yetkilerine saygı göstermesi gerekmektedir.¹¹ AB'nin, üye devletlerin kamu düzeni ve ulusal güvenliklerine ilişkin konularda direkt olarak yetkisinin olmaması, AB kapsamında ulaşılmak istenilen hedeflere giden süreci zorlaştırıyor olarak görülebilir. ÖGAA egemenlik konusunda tartışmalı bir alan olduğundan ve AB'ye üye olan her bir devlet kendi hukuk sistemine ve geleneklerine sahip egemen birer devlet olduklarından burada hassas bir denge söz konusudur.¹²

AB'de ÖGAA'nın yaratılması ve Adalet ve İçişleri konularının AB hukuku kapsamına dahil edilmesi uzun bir süre almıştır. Özellikle bu özel politika alanlarında egemen yetkilerin AB'ye devredilmesi üye devletler açısından ulusal güvenlik ve devletlerin egemenlik yetkilerine ilişkin endişeleri beraberinde getirmiştir. Üye devletlerin birbirlerinden farklı hukuk kuralları ve gelenekleri, uygulamada durumu daha da karmaşık hale getireceğinden bu alan uzun süre hükümetler arası iş birliğine dayalı olarak ilerletilmeye çalışılmıştır.¹³ Zaman içinde AB'de artan entegrasyon ile beraber her türden ciddi suçun işlenmesinin kolaylaşması, uzun süre boyunca üye

---

¹⁰ Güneş A. M. (2019), *Avrupa Birliği Hukuku'na Giriş*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 328-329.

¹¹ Avrupa Birliğinin İşleyişine İlişkin Antlaşma, madde 4.

¹² Scott. S. D. (2011). *The European Union and Human Rights after the Treaty of Lisbon*. Oxford University Press. 11:4, 648.

¹³ Wolff S., Wichmann N., Mounier G., (2009). *The External Dimension of Justice and Home Affairs: A Different Security Agenda for the EU?* Journal of European Integration, 31:1, 10-12.

devletler arasında karşılıklı iş birliğine tabi olan ÖGAA konularının AB hukuku kapsamında uluslar üstü niteliğe getirilmesini gerekli kılmıştır.¹⁴

ÖGAA'nın günümüzdeki hukuki niteliğinin tam olarak anlaşılabilmesi için gelişim aşamalarının tarihsel açıdan incelenmesi faydalı olacaktır.

1.2 Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı'nın Gelişim Süreçleri

1.2.1 Maastricht Antlaşması Öncesi Dönem

İkinci Dünya Savaşı'nın Avrupa ülkelerinde yarattığı maddi ve manevi ağır etkiler, aslında fikir olarak hep var olan Avrupa bütünleşme sürecinin hızlanmasında ve Avrupa Topluluklarının oluşmasında büyük bir rol oynamıştır.¹⁵ 1950 yılında Schuman Planı'nın açıklanmasının ardından Avrupa'da barış ortamının sağlanması ve bunun önündeki en büyük engellerden biri olan Fransa ve Almanya arasındaki anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması adına Avrupa Kömür Çelik Topluluğunun (AKÇT) kurulması yönünde faaliyete geçilmiştir. AKÇT'nin temel hedefi antlaşmaya taraf devletler arasında kömür ve çelik alanında bir ortak pazar kurulmasıdır. 1951 yılında Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve İtalya tarafından Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Antlaşması imzalanmış ve 1952 yılında yürürlüğe girmiştir. AKÇT hukuki niteliği itibariyle uluslar üstü bir yapıdır. Antlaşmaya taraf devletler egemenlikten kaynaklanan yetkilerinin bir kısmını AKÇT'ye devretmişlerdir. Bu önemli gelişmenin ardından Avrupa'da barışın korunması ve refahın sağlanması adına ekonomik bütünleşme düşüncesi güçlenmiştir. Avrupa'da bütünleşme sürecinin başlangıcından itibaren Avrupa Topluluklarının ve nihai olarak AB'nin ortaya koyduğu temel hedeflerinden biri, üye devletler arasında bir ortak pazar/iç pazar

---

¹⁴ Guild, E., Carrera, S., Barrot, J., Lieber, H., De Capitani, E., Delgado, J. A., ... & von Wogau, K. (2010). *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*. CEPS Paperbacks, 9-10, <https://ssrn.com/abstract=1624781>, (17 Nisan 2023).

¹⁵ Diez, T., Manners, I., & Whitman, R. G. (2011). *The Changing Nature of International Institutions in Europe: the Challenge of the European Union*. *Journal of European Integration*, 33:2, 17–38.

kurulmasıdır.¹⁶ AKÇT'nin kurulmasının ardından 25 Mart 1957'de Avrupa Ekonomik Topluluğu Antlaşması (AET Antlaşması) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu Antlaşması (AAET Antlaşması) imzalanmıştır. 1958 yılında yürürlüğe giren AET'de ortak pazar hedefi açıkça ortaya konmuş¹⁷ ve ortak pazarın tesisi için Topluluk tarafından uygulanacak faaliyetler belirtilmiştir.¹⁸ Antlaşmada, Avrupa Topluluklarının temel hedeflerine ulaşabilmesi adına üye devletler içinde ekonomik politikaların yakınlaştırılması ön görülmüştür. AET Antlaşmasında, kişilerin, malların, hizmetlerin ve sermayenin dolaşımının önündeki engellerin kaldırılarak bir ortak pazarın kurulması, piyasadaki rekabeti etkileyen çoğu kamu politikasının ve özel anlaşmanın yasaklanması, ortak bir tarım politikası oluşturulması ve ulusal mevzuatların uyumlaştırılması yönünde hedefler ortaya konmuştur.¹⁹ Bu gelişmelerin ardından Avrupa Toplulukları olarak anılan AKÇT, AET ve AAET, aslında daha sonra AB'yi oluşturacak olan sürecin ilk aşamalarıdır.

İlerleyen zamanlarda Topluluklara üye olan devletlerin sayısının artması ve ortak politikaların geliştirilmesinin gerekli olması kurucu antlaşmalarda değişikliklere gidilmesini mecbur kılmıştır. Avrupa Topluluklarına üye devletlerin neredeyse tamamı tarafından pazar entegrasyonu artırılmak istenmiştir. Bu doğrultuda 1985 yılında Avrupa Tek Senedine (ATS) İlişkin Hükümetlerarası Konferansta, Komisyonun hazırlamış olduğu iç pazar kavramı AET kapsamına alınmıştır.²⁰ ATS ile getirilen değişikliğe göre iç pazar, "iç sınırların olmadığı, malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımına dayalı bir alan" ı ifade eder.²¹ Ayrıca

---

¹⁶ Can, H. (2008). *Avrupa Birliği İç Pazar Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 7-9.

¹⁷ Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu Kuran Antlaşma (1957), madde 2.

¹⁸ AET Antlaşması, madde 3.

¹⁹ Tatoğlu E. (2006). *Avrupa Birliği'nin Tarihsel Gelişimi (1951-1995)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 17-18.

²⁰ Dinan, D. (2014). *Europe recast : A history of the european union*. Lynne Rienner Publishers, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 196-197.

²¹ ATS ile değiştirilen AET madde 8.

ATS'de en geç 31 Aralık 1992'ye kadar iç sınır kontrollerinin kaldırılarak kişilerin serbest dolaşımının sağlanacağı hüküm altına alınmıştır.²²

Avrupa'da bütünleşmeye doğru ilerleyen süreçte serbest dolaşımın sağlanması amacıyla yaşanan bu gelişmeler, ekonomik ve siyasi anlamda başarılı olmakla beraber, artan entegrasyon sonucunda suçluların da serbest dolaşımdan yararlanabiliyor olması nedeniyle Avrupa için bazı güvenlik tehditleri oluşturmuştur. Serbest dolaşımın sağlamış olduğu dolaşım kolaylığı sayesinde artan suç faaliyetleri ve ulusal makamların sınır ötesi unsur taşıyan suçlar karşısında etkisiz kalması, üye devletlerdeki farklı ceza hukuku ve ceza muhakemesi kuralları gibi durumlar nedeniyle üye devletler arasında adli ve polis iş birliği zorunluluk haline gelmeye başlamıştır.²³

Görüleceği üzere, ekonomik bütünleşme beraberinde ekonomik olmayan alanlarda da bütünleşme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Serbest dolaşım ve iç sınır kontrollerinin ortadan kaldırılması özellikle güvenlik endişelerini artırmıştır. Bu durum, ceza hukuku ve polis iş birliği alanlarında, üye devletlerin ortak mekanizmalar geliştirme çabalarının Birlik düzeyine taşınmasına neden olmuştur. Üye devletlerin suça mücadelede iş birliğine yönelik çabaları, henüz AB kurulmadan önce başlamıştır.

1960'ların sonları ve 1970'lerin başında, Avrupa için hem sosyal hem de politik anlamda büyük bir değişim ve kargaşa dönemi söz konusu olmuştur. Avrupa genelinde organize suçlar, şiddet eğilimi, terörizm olayları ve silah ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi meselelerdeki artış, devletler ve polis teşkilatları arasında koordineli bir çalışma gerektirmiştir.²⁴ Bu karmaşa hali, ciddi suç faaliyetleriyle mücadele etmek

---

²² ATS madde 13.

²³ Huysmans, J. (2000). *The European Union and the Securitization of Migration*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 38: 5, 753-755.

²⁴ Heberton, B. & Thomas, T. (1995). *Policing Europe Co-operation, Conflict and Control*. London: Macmillan Press, 70.

amacıyla 1975 yılında Roma’da yapılan Avrupa Konseyi Zirvesi’nin arka planını oluşturmuştur. Ardından 1976 yılında 12 AET üyesi tarafından, terörizm ve sınır ötesi unsur taşıyan suçların önlenmesi konusunda iş birliğini artırmak ve süreçleri kolaylaştırmak amacıyla Trevi Grubu kurulmuştur.²⁵ Trevi Grubu, 12 devlet arasındaki hükümetler arası iş birliğine dayanarak oluşturulmuştur ve AET kurumsal yapısının dışında bir oluşum olarak karşımıza çıkmıştır. Trevi Grubunun ortaya çıkışının temel nedeni, Avrupa’da etkisini artıran terörizm faaliyetleriyle mücadele etmektir. Hükümetler arası iş birliğine dayanan bir oluşum olmasına ve Topluluk hukuku kapsamının dışında gelişmesine rağmen, Trevi Grubu, Avrupa’daki artan entegrasyonun da etkisiyle Topluluğa dahil olan bütün devletleri kapsamıştır. Maastricht Antlaşması ile kurulan Europol’ün öncüsü de olan Trevi Grubu, Avrupa’da iç güvenlik alanında hükümetler arası iş birliğini sağlamaya yönelik en etkili adımlardan biri olmuştur. 1993 yılında Maastricht Antlaşması’nın yürürlüğe girmesi ve üç sütunlu yapıyı oluşturmasına kadar Trevi Grubu varlığını sürdürmüştür.²⁶

Trevi Grubunun kurulmasının dışında Maastricht öncesinde yaşanan önemli bir gelişme daha vardır. Topluluk antlaşmaları ile ortaya konan serbest dolaşım hedefinin yanında bazı üye devletler arasında daha derin bir entegrasyona gidilmiştir. Bu doğrultuda 1985 yılında AET kapsamı dışında bir entegrasyon olarak karşımıza çıkan ve ilk olarak Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg tarafından imzalanan, sonrasında Birlik hukukuna dahil edilen Schengen Antlaşması önemli bir aşama olarak karşımıza çıkar. Schengen Antlaşması ile taraf devletler vize, pasaport kontrolü gibi iç sınır kontrollerini kaldırmışlardır. Bu adım, ATS’de yer alan iç sınırların kaldırıldığı bir alan yaratma hedefine yönelik tamamlayıcı bir adım olarak

---

²⁵ Gibbs, A. H. (2011). *Reasoned ‘Balance in Europe’s Area of Freedom, Security and Justice*. European Law Journal, 17:1, 122-123.

²⁶ Yılmaz Y. (2017). *Avrupa Birliği Ceza Hukukunda Organize Suçlulukla Mücadele*. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 31:1, 729.

hayata geçmiştir.²⁷ Kişilerin serbest dolaşımını sağlamaya yönelik atılan bu adım ile üye devletler arasında kişilerin seyahat özgürlüğü sağlanırken, iç güvenliğin sağlanmasına ve organize suçlar ile mücadeleye yönelik cezai meselelerde adli ve polis iş birliği faaliyetlerinin geliştirilmesine duyulan ihtiyaç da artmıştır. Schengen Antlaşması'na taraf olan devletlerce 1990 yılında imzalanan ve 1995 yılında yürürlüğe giren “Schengen Antlaşması Uygulama Sözleşmesi” ile Schengen Antlaşması'nın uygulanması yönünde açıklık getirilmiş ve polis iş birliğine yönelik bir hukuki çerçeve oluşturularak güvenlik konusunda endişeler giderilmeye çalışılmıştır.²⁸

AB'nin oluşmasına doğru ilerleyen bu süreçte üye devletler arasında ekonomik ve siyasi entegrasyon hızla artarken, suç oranları ve buna bağlı olarak güvenlik endişeleri giderek artmış ve bunları gidermeye yönelik faaliyetler de paralel olarak hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Topluluk hukuku kapsamının dışında ilerleyen bu faaliyetlerin uygulamada yetersiz kaldığı ve karmaşık, dağınık bir yapıda olduğu görülmüştür. AB'nin oluşturulma sürecinde ilerlerken bütünleşmeye yönelik faaliyetlerin ve beraberinde güvenliğe ilişkin konuların bütün olarak bir hukuki çerçeveye alınmasına ve karmaşıklığın giderilmesine ihtiyaç duyulmuştur.²⁹

1.2.2 Maastricht Antlaşması Dönemi

7 Şubat 1992'de imzalanan Maastricht Antlaşması Avrupa Toplulukları'nın entegrasyonundaki en büyük dönüm noktasıdır ve resmi olarak Avrupa Birliği'ni yaratmıştır. ATS'nin ardından kurucu antlaşmalarda önemli değişiklikler ortaya koymakla beraber AB'nin kurulduğunu resmen ilan etmiştir. Maastricht Antlaşması'nın temelde 3 önemli hedefi vardır. AB bütünleşme hedefine yönelik

---

²⁷ Thym, D. (2002). *The Schengen Law: A Challenge for Legal Accountability in the European Union*. European Law Journal, 8:2, 220.

²⁸ Yılmaz, Y.(2017). *Avrupa Birliği Ceza Hukukunda Organize Suçlulukla Mücadele*. TAAD, 31:1, 728.

²⁹ Uçarar, E. M. (2013). *The Area of Freedom, Security, and Justice*. Cini & Borragán (Eds.). European Union Politics, Oxford University Press, 284–286.

olarak Maastricht Antlaşması ile AB'nin amaçları arasında; ekonomik ve parasal birlik kurmak, bir ortak dış ve güvenlik politikası oluşturarak AB'nin uluslararası ilişkilerdeki rolünü güçlendirmek ve üye devletler arasında adalet ve içişleri alanında daha yakın iş birliğini geliştirmek sayılmıştır. Antlaşma bazı ülkelerde önemli bir direnişle karşılaşmıştır. Antlaşmanın karmaşıklığından kaynaklanan uygulamaya dair soru işaretleri, ceza hukuku ve iç güvenlik konusundaki yetkilerin devrine ilişkin endişeler, para ve ekonomik politikalara ilişkin yetkilerin devrine ilişkin endişeler, ortak dış ve güvenlik politikasının etkisiz görülmesi gibi nedenlerle Maastricht Antlaşmasının yürürlüğe girmesi gecikmiştir.³⁰ Maastricht Antlaşması, belirli konuların karar alma yetkisi açısından ulusal düzeyden AB'nin uluslar üstü düzeyine aktarılmasını içeriyordu. Bu, üye devletlerin ekonomi ve para politikası gibi kilit politika alanları üzerindeki kontrolü AB kurumlarına ne ölçüde bırakmaları gerektiği konusunda tartışmaları ateşlemiştir. Bunun yanında Antlaşmanın kapalı kapılar ardında müzakere edildiği ve yeterli demokratik meşruiyetten yoksun olduğuna yönelik eleştiriler gündeme gelmiştir. Karar alma süreçleri ve uluslar üstü kurumların artan etkisi, hesap verebilirlik ve vatandaşların çıkarlarının AB içinde temsil edilmesi hakkında soru işaretleri uyandırmıştır.³¹ Ayrıca, AB'nin uluslararası konularda tek ses olarak konuşma ve üye ülkeler arasında dış politikayı koordine etme yeteneği sınırlı olarak görülmüştür. Bu, küresel bir aktör olarak AB'nin etkinliği hakkında şüpheler uyandırmış ve ulusal güvenlik ve egemenlik üzerindeki potansiyel etkisi hakkında endişelere yol açmıştır. Antlaşmanın değiştirilmiş bir versiyonu, 1 Kasım 1993'te resmen yürürlüğe girmiştir.³²

---

³⁰ Christiansen, T., Duke, S., & Kirchner, E. (2012). *Understanding and Assessing the Maastricht Treaty*. Journal of European Integration, 34:7, 686-687.

³¹ Dehousse, R. (1997). *Regulation by networks in the European Community: the role of European agencies*. Journal of European Public Policy, 4:2, 248-249.

³² Dinan, D. (2014). *Europe recast : A history of the european union*. Lynne Rienner Publishers, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 242-248.

Maastricht Antlaşması üç ana sütundan oluşturulmuştur: “Avrupa Toplulukları”, “Ortak Dış ve Güvenlik Politikası” ve “Adalet ve İçişlerinde İş Birliği”. ÖGAA’nın temelleri, Maastricht Antlaşması’nın üçüncü sütununda yani Adalet ve İçişlerinde İş Birliği sütununda yer almıştır. Bu üç sütunlu yapıda AB’nin yetkileri birbirinden farklılık göstermektedir. Birinci sütun yani Topluluklar sütunu uluslar üstü nitelikli iken diğer sütunlar hükümetler arası iş birliğine dayanmaktadır. Üye devletler adalet ve iç işlerinde iş birliği konularında egemenlik yetkilerini koruyarak bu konuları AT hukuku kapsamına dahil etmemişlerdir. Birinci sütunun aksine üçüncü sütunun uluslar üstü nitelikte olmaması, bu alanlardaki iş birliğine ilişkin kararların, birinci sütunda uygulanan uluslar üstü Topluluk hukukuna tabi olmak yerine, uluslararası anlaşmalara benzeyen hükümetler arası anlaşmalar yoluyla alındığı anlamına gelir.³³ Bu nedenle, AB'nin adalet ve içişleri alanındaki ortak politika hedefleri belirli sınırlamalar ve zorluklarla karşı karşıya kalmıştır.

Üçüncü sütunun etkinliğinin sınırlı olmasının başlıca nedenlerinden biri, bu alanda uluslar üstü kurumların yetkilerinin bulunmaması ya da sınırlanmasıdır. Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Adalet Divanı gibi güçlü yetkileri olan uluslar üstü kurumların üçüncü sütundaki yetkileri birinci sütundakilerden farklıdır. Üçüncü sütun daha çok hükümetler arası iş birliğine dayanır ve politikaları uygulamak ve koordine etmek için özel bir uluslar üstü kurum yapısından yoksundur. Üçüncü sütunun temel özelliği, politika geliştirme sürecinin büyük ölçüde üye devletlerin elinde olmasıdır. Bu alanda politika önerileri ve yasa tasarıları, genellikle üye devletler tarafından hazırlanmakta ve geliştirilmekteydi. Bu süreç, Avrupa Komisyonu tarafından başlatılmıyor, üye devletlerin kendi inisiyatifleriyle ilerliyordu. Üçüncü sütun altında alınan kararlar ve yapılan iş

---

³³ Council of the European Union, General Secretariat of the Council, (2018). *The pillars of Europe : the legacy of the Maastricht Treaty after 25 years*, 10-11.

birlikleri, esas olarak üye devletler arasında gerçekleştirilen ikili veya çok taraflı anlaşmalardan oluşuyordu ve oybirliği ile kabul ediliyordu. Bu anlaşmalar, genel AB politikaları yerine daha çok üye devletlerin kendi yargı ve içişleri alanlarına odaklanıyordu. Bu yaklaşım, AB genelinde bir bütünlüğün sağlanmasını zorlaştırıyordu ve üye devletler arasında politika uygulamalarında tutarsızlıklara yol açabiliyordu. Bunun doğal sonucu olarak, üçüncü sütun, adalet ve iç işleri alanında AB'nin ortak politika hedeflerini desteklemek ve etkin bir şekilde yerine getirmek için yeterli değildi.³⁴ Bu sınırlamaya rağmen AB, adalet ve içişleri alanında ortak politika hedefleri belirlemiştir. Antlaşma'da dış sınırların kontrolü ve yönetimi, göç, sığınma, terörle mücadele, veri koruma ve gizlilik, ceza hukuku ve polis iş birliği alanlarında ortak standartların belirlenmesi ve üye devletler arasında iş birliğinin artırılması adına mekanizmaların geliştirilmesi öngörülmüştür. Maastricht Antlaşması'nda uyuşturucu kaçakçılığı ve buna bağlı olarak kara para aklama ve organize suç faaliyetleriyle mücadelede iş birliği ihtiyacı kabul edilerek daha sonra Europol'e dönüşecek olan bir yapı kurulmasının temeli atılmıştır.³⁵

Maastricht Antlaşması'ndan önce Topluluğun kurumsal yapısı dışında süregelen iş birliği mekanizmaları uygulamada karmaşıklaşmıştır. Bunu gidermek amacıyla Maastricht Antlaşmasının üçüncü sütununda adalet ve iç işlerinde iş birliğine ilişkin konular bir çerçeveye oturtulmuştur.

1.2.3 Amsterdam Antlaşması ile Lizbon Antlaşması Arasındaki Dönem

1997'de imzalanan ve 1 Mayıs 1999'da yürürlüğe giren Amsterdam Antlaşması'nda ÖGAA'ya ilk defa yer verilmiştir. Amsterdam Antlaşması; sınır kontrolleri, vize politikası, üçüncü ülke vatandaşlarının dolaşımı, mültecilere ve

---

³⁴ Yılmaz Y. (2017). *Avrupa Birliği Ceza Hukukunda Organize Suçlulukla Mücadele*. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 31:1, 730.

³⁵ Güneş A. M. (2019). *Avrupa Birliği Hukuku'na Giriş*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 330.

yerinden edilmiş kişilere ilişkin düzenlemeler, göç politikası, üçüncü ülke vatandaşlarının yasal olarak buldukları üye devlet dışında başka bir üye devlette kalabilmelerini düzenleyen çerçeve kuralları Maastricht Antlaşması'ndaki ilk sütunu oluşturan Topluluklar sütununa devrederek, AB'de adalet ve iç işleri konularının Topluluklaşmasına yani ulus üstü özellik kazanmasına yönelik ilk büyük değişimi gerçekleştirmiştir.³⁶ Bu gelişme ile AB Komisyonu, Adalet ve İçişlerinde İş Birliği kapsamındaki yukarıda belirtilen konularda AB'nin ilgili politika gelişimini yönlendirmede merkezi bir aktör olmuştur ve ÖGAA için önemli bir politika programının geliştirilmesini denetlemede hızla önemli bir rol üstlenmiştir.³⁷ AB Komisyonu, ÖGAA ile ilgili politika alanlarında mevzuat önermekten, eylemleri koordine etmekten ve AB içinde adalet ve içişleri iş birliğinin etkin bir şekilde işlenmesini sağlamaktan sorumlu hale gelmiştir. Ek olarak, Maastricht Antlaşması ile kurulması öngörülen ve başlangıçta yetkileri üye devletlerin polis teşkilatları arasında uyuşturucu madde kaçakçılığına yönelik istihbarat ve bilgi paylaşımını organize etmekle sınırlı olan Europol'un yetkilerini terörizm, insan kaçakçılığı ve organize suçlar gibi diğer ciddi uluslararası suç biçimlerini içerecek şekilde genişletmiştir.³⁸

Antlaşmada, cezai konularda adli iş birliğine yönelik olarak üye devletlerin yetkili makamları arasında takibat ve kararların icrasına ilişkin doğrudan ve Europol aracılığıyla iş birliği yapılacağı, üye devletler arasında suçluların iadesinin kolaylaştırılması, gerekli hallerde üye devletlerin cezai kurallarının yakınlaştırılması ve asgari kuralların belirlenmesi hakkında hükümler yer almıştır. ÖGAA'nın yaratılmasında üye devletler arası iş birliğinin önemi öne çıkarılmıştır.³⁹ Bunun

---

³⁶ Bozkurt E. & Köktaş A. (2021). *Avrupa Birliği Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 398.

³⁷ Gibbs, A. H. (2011). *Reasoned 'Balance in Europe's Area of Freedom, Security and Justice*. *European Law Journal*, 17:1, 124-125.

³⁸ Bkz. Europol Uyuşturucu Birimi ile ilgili 10 Mart 1995 tarihli ortak eylem, 95/73/JHA.

³⁹ Jimeno-Bulnes M. (2003). *European Judicial Cooperation in Criminal Matters*. *European Law Journal*, 9:5, 618.

yanında üye devletler arasında sınır kontrolleri olmadan engelsiz dolaşımı mümkün kılan Schengen Antlaşması da AB hukuku kapsamına eklenmiştir. Vize, göç, iltica, kişilerin serbest dolaşımı ve medeni hukuk konularında adli iş birliği konularının üçüncü sütundan çıkartılarak birinci sütuna alınması AB kapsamında karar alma mekanizmasını kolaylaştırılmıştır.⁴⁰ Amsterdam Antlaşması, Birliğin bir ÖGAA olarak sürdürülmesi ve geliştirilmesi adına yeni bir hedef ortaya koymuştur.⁴¹

Amsterdam Antlaşması ile getirilen değişiklikler, AB'nin artık iç işleri alanında politika geliştirmede önemli bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Ancak, Amsterdam Antlaşması'nın ÖGAA ile ilgili hükümlerinin nasıl uygulanacağı açık olmadığı için daha ayrıntılı politika yönelimlerine ve getirdiği yeniliklerin anlamının açıklığa kavuşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bunun yanında cezai meselelerde adli ve polis iş birliğinin hukuki niteliğinin hükümetler arası iş birliği niteliğinde bırakılması, karar alma mekanizması nedeniyle uygulamada gerekli adımların atılması ve ÖGAA'nın gerçekleştirilmesi adına yeterli olmamıştır.⁴² Üye devletlerin cezai konularda adli ve polis iş birliği alanında hükümetler arası yöntemi sürdürme yönündeki ısrarı, egemenlik kaygıları, ulusal hukuk sistemlerindeki farklılıklar ve ceza hukukuna ilişkin konuların hassas doğası konusundaki endişelerden kaynaklanmaktadır. Ulusal düzeyde kontrolü sürdürmenin kendi çıkarlarına daha iyi hizmet edeceğine ve kendi hukuki çerçevelerine ve geleneklerine saygı duyarak sınır ötesi unsur taşıyan suçla etkin bir şekilde mücadele etmelerine olanak sağlayacağına inanmışlardır.⁴³

---

⁴⁰ Güneş A. M. (2019). *Avrupa Birliği Hukuku'na Giriş*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 331.

⁴¹ Dehousse, F. (1998). *After Amsterdam: a report on the common foreign and security policy of the European Union*. European Journal of International Law, 9:3, 531.

⁴² Guild, E., Carrera, S., Barrot, J., Lieber, H., De Capitani, E., Delgado, J. A., ... & von Wogau, K. (2010). *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*, CEPS Paperbacks, s.64, <https://ssrn.com/abstract=1624781>, (17 Nisan 2023).

⁴³ Popa, E. E. (2018). *A Game of Chance: the Future of the AFSJ*. EuCrIm – the European Criminal Law Associations' Forum, 1:1, 43.

Amsterdam Antlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonra gerçekleştirilen zirvelerde, ÖGAA'nın gelecekte bürünmesi gereken halinin temelleri belirlenmiştir. 1999 yılı Ekim ayında Finlandiya başkanlığı tarafından gerçekleştirilen Tampere Zirvesi, ÖGAA'ya somut bir anlam kazandırması ve uygulamaya yönelik soru işaretlerinin giderilmesi adına önemli bir gelişme olmuştur. ÖGAA'nın oluşturulmasına yönelik olarak gerçekleştirilen bu Zirvede, devlet ve hükümet başkanları, dört politika alanı ile ilgili olarak siyasi öncelikleri belirlemişlerdir. Bu alanlar; ortak bir AB göç ve sığınma politikası, Avrupa Birliği içinde gerçek bir adalet alanı, suça karşı ortak mücadele ve daha güçlü bir dış politika olmuştur. Devlet ve hükümet başkanları, ÖGAA'nın yaratılması için Avrupa Birliği'nin tüm yetki ve araçlarının kullanılmasını gerektiğini de vurgulamıştır.⁴⁴ Bu kapsamda, göç ve iltica politikaları ve polis ve adli iş birliği konularında üye devletler arasında iş birliğinin artırılmasına yönelik olarak siyasi destek sağlanmış olup, Zirvede kabul edilen Tampere Programı ile ÖGAA'nın gerçekleştirilmesi adına yol haritası oluşturulmuştur. Tampere Programında, temel haklar ve hukukun üstünlüğü gibi ortak değerlere dayanan özgür, güvenli ve demokratik bir AB hedefi açık ve net olarak ortaya konmuştur.⁴⁵

ÖGAA kapsamında Tampere Zirvesi'nin ardından gerçekleşen başka bir önemli gelişme Lahey (Hague) Programıdır. 2000'lerin başında dünyayı sarsan terör saldırıları, üye devletlerin güvenlik konularında endişelerini artırmış ve ÖGAA alanının oluşumundaki ortaya konan faaliyetlerin güvenlik yönünü öne çıkaracak gelişmeler yaşanmasına sebep olmuştur. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'ndeki 11 Eylül saldırıları, küresel güvenlik konusu üzerinde derin bir etki yaratmıştır. Bu

---

⁴⁴ Tampere European Council, 1999.

⁴⁵ Carrera S. (2020). *The 20 years anniversary of the Tampere programme: Securitized, intergovernmentalism and informalization*. Maastricht Journal of European and Comparative Law, 27:1, 3-9.

saldırıları, ulusların sınır ötesi unsur taşıyan terörizm faaliyetlerine karşı savunmasızlığını göstermiş ve terörizme karşı mücadelede gelişmiş güvenlik önlemlerine ve uluslararası iş birliğine yönelik acil ihtiyacın altını çizmiştir. Bu doğrultuda Tampere Programı'nın ardından gerçekleştirilen Lahey Programı'nın terörizm ve güvenlik konularında sistematik bir yaklaşımla öne çıktığı görülmektedir.⁴⁶ Lahey Programı, özgürlük ile güvenlik arasındaki dengeyi bulmanın önemine dikkat çekerken, yasaların uygulanmasının gereklilikleri ile bireylerin temel haklarının korunmasının arasında uygun bir denge kurulmasının gerekliliğini öne sürmüştür. Program, hukuki düzenlemeler ve güvenlik tedbirlerinin, bireysel özgürlükler ve temel haklarla orantılı bir şekilde uygulanması gerektiğini vurgulayarak, her iki alan arasındaki hassas dengeye ışık tutmuştur.⁴⁷

Mayıs 2005'te Komisyon tarafından 5 yıllık bir eylem planı oluşturulmuştur. Eylem planında 5 yıllık sürede öncelikli olarak faaliyete geçilecek eylemler listelenmiştir. Bu eylemler; temel haklar ve vatandaşlık konularında politikaları, terörizmle mücadelede küresel bir tepki yaratmayı, göç konusunda dengeli bir yaklaşım sağlamayı, iç ve dış sınırlar ile vize politikalarında gelişmeleri, iltica konusunda uyumlaştırılmış bir politikayı, entegrasyonu sağlayarak göçün etkilerini pozitif anlamda artırmayı, bilgi paylaşımlarında gizlilik ve güvenlik konularını, organize suçla mücadelede stratejik yaklaşımları, medeni hukuk ve ceza hukukunda düzenlemeleri ve sorumluluk paylaşımını içermiştir.⁴⁸

---

⁴⁶ Yurtseven A. (2020). *Avrupa Birliği Polis İşbirliğinde Europol'ün Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 60.

⁴⁷ Guild, E., Carrera, S., Barrot, J., Lieber, H., De Capitani, E., Delgado, J. A., ... & von Wogau, K. (2010). *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*, CEPS Paperbacks, s.4, <https://ssrn.com/abstract=1624781>, (17 Nisan 2023).

⁴⁸ European Commission (2005). Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - The Hague Programme: Ten priorities for the next five years The Partnership for European renewal in the field of Freedom, Security and Justice (COM/2005/0184 final).

Eylem planı, her şeyden önce temel haklar ve vatandaşlık politikalarının önemini vurgulamıştır. Amaç, AB içinde temel hakların korunmasını güçlendirmek, ayrımcılıkla mücadele etmek, eşitliği teşvik etmek ve bireylerin adalete ve hukuki çarelere erişimini sağlamaktır.⁴⁹ Bir diğer önemli odak noktası, terörizme karşı mücadelede küresel bir aracın yaratılmasıdır. Eylem planı ile, terör tehdidinin küresel doğası kabul edilerek, terörizmle mücadele etmek için kapsamlı ve koordineli önlemler oluşturmaya çalışılmıştır. Bu konuda uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi, istihbarat paylaşımının kolaylaştırılması ve terör faaliyetlerini önleme ve bunlarla mücadele etme girişimlerinin desteklenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında bilgi paylaşımında gizlilik ve güvenlik konularını ele almak kritik bir husustur. Eylem planı, mahremiyet haklarını korurken güvenlik amacıyla hassas bilgilerin paylaşılmasının önemini vurgulamıştır. Temel haklara ve veri koruma ilkelerine saygı duyarak, paylaşılan bilgilerin güvenliğini ve gizliliğini sağlamak için güvenilir mekanizmalar kurulması öngörülmüştür.⁵⁰ Plan ayrıca organize suçla mücadelede stratejik yaklaşımlara olan ihtiyacın altını çizmiştir. Uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve kara para aklama gibi çeşitli organize suç faaliyetlerini etkili bir şekilde ele almak için kapsamlı stratejiler, mevzuat ve iş birliği çerçevelerinin geliştirilmesi çağrısında bulunulmuştur. Sınır ötesi iş birliğini kolaylaştırmak adına medeni hukuk ve ceza hukukundaki düzenlemelerin önemi vurgulanmıştır. Eylem planı, hukuki iş birliğini geliştirmek, iade süreçlerini kolaylaştırmak ve yargı kararlarının karşılıklı olarak tanınmasını teşvik etmek için ortak kurallar ve prosedürler oluşturmayı amaçlamıştır. 5 yıllık eylem planı, Lahey Programının stratejik hedeflerinin uygulanması için kapsamlı bir yol haritası sağlamıştır. Eldeki sorunların karmaşıklığını kabul edilmiş ve

---

⁴⁹ THE HAGUE PROGRAMME: STRENGTHENING FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE IN THE EUROPEAN UNION, (2005/C 53/01), 2.

⁵⁰ THE HAGUE PROGRAMME: STRENGTHENING FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE IN THE EUROPEAN UNION, (2005/C 53/01), 1.7.2. Biometrics and information systems, 7.

bunlar bütüncül ve koordineli bir şekilde ele alınmaya çalışılmıştır. Plan, iş birliğini, uyumu ve sorumluluk paylaşımını teşvik ederek, temel hakları korurken ve özgürlük ile güvenlik arasında doğru dengeyi kurarken daha güvenli ve adil bir Avrupa Birliği yaratmayı amaçlamıştır.⁵¹

Tüm bunlar, ÖGAA'nın gerçekleştirilmesinde izlenecek faaliyetlerin ve prosedürlerin ortaya koyulması ve üye devletler arasındaki iş birliğinin artırılması adına önemli gelişmeler olmuştur. Bununla beraber hedeflere ulaşılabilmesi için ÖGAA'yı kapsayan konuların tümüyle uluslar üstü nitelikte olması gerekmektedir. Süreç boyunca bazı üye devletler arasında daha fazla bütünleşme faaliyetleri gerçekleşirken bunun yanında bazılarının ise gelişme sürecinde olan AB'ye daha az güvendiği ve bütünleşme faaliyetlerine çekimser yaklaştığı, egemenlikten kaynaklanan yetkilerinin AB'ye devri konusunda çekinceleri olduğu görülmektedir. Avrupa Toplulukları'ndan Lizbon Antlaşması'nın imzalanmasına uzanan bu süreçte, AB yetkilerinin genişlemesi, Schengen Antlaşması ile sınır kontrollerinin azaltılması ve Europol gibi kurumlar aracılığıyla artırılan polis iş birliği karşısında, ulusal güvenlik politikaları üzerindeki egemenlik haklarının kısıtlanması endişelerini beraberinde getirmiştir.⁵² ÖGAA kapsamında gerçekleşen gelişmeler, AB'nin daha entegre ve birleşik bir yapıya doğru ilerlemesini temsil etmekteyken, ulusal egemenlik ve bağımsızlık konularında devam eden tartışmaları da gözler önüne sermektedir.

1.2.4 Lizbon Antlaşması ve Güncel Durum

Aralık 2009'da yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması, AB'yi daha demokratik, etkin ve şeffaf bir yapıya kavuşturmak amacıyla tasarlanmıştır. Bu kapsamda, AB

---

⁵¹ Buono, L. (2009). *From Tampere to The Hague and beyond: towards the Stockholm Programme in the area of freedom, security and justice*. ERA Forum, 10:3, 334. <https://doi.org/10.1007/s12027-009-0127-2>. (12 Nisan 2023)

⁵² Herlin-Karnell, E. (2015). *Constructing Europe's Area of Freedom, Security, and Justice through the Framework of "Regulation": A Cascade of Market-Based Challenges in the EU's Fight Against Financial Crime*. German Law Journal, 16:1, 50.

Antlaşması'nda önemli değişiklikler yaparak, AT Antlaşması'nı yürürlükten kaldırıp yerine ABİİA'yı getirmiştir. Bu değişikliklerle AT ortadan kaldırılarak, AB, AT'nin halefi olarak konumlandırılmıştır. Lizbon Antlaşması, AB'nin kurumsal yapısını güncelleyerek, karar alma süreçlerini daha verimli hale getirmiş, uluslararası alanda daha etkin bir rol oynamasını sağlamış ve hukuki yapısını basitleştirerek temel hakları güçlendirmiştir. Aynı zamanda, AB'nin gelecekteki genişlemeleri daha etkin yönetebilmesi için gerekli yapısal düzenlemeleri de içermiştir.⁵³ Lizbon Antlaşması ile, Maastricht Antlaşması ile yaratılan üç sütunlu yapı da sona erdirilerek, Birliğin daha bütünleşik ve işlevsel bir yapıya kavuşmasının önü açılmıştır. Cezai meselelerde adli ve polis iş birliği konuları da dahil olmak üzere, ÖGAA'nın dağınık yapısına son verilmiştir. Amsterdam Antlaşmasının yarattığı bölünmüş yapı ortadan kaldırılmış, ÖGAA artık bütünüyle tek bir başlık altında toplanarak AB hukuku kapsamına alınmıştır ve uluslar üstü nitelik kazanmıştır. Lizbon Antlaşması ile yetki türleri bakımından üye devletlerin AB'ye tanıdığı yetki sınırları kesin şekilde çizilmiştir, AB ile üye devletler arasındaki yetki dağılımı daha şeffaf hale getirilerek ÖGAA paylaşılan yetki kapsamına alınmıştır. Bunun anlamı, artık AB'nin tasarrufta bulunduğu konularda üye devletlerin düzenleme yapması engellenmiştir.⁵⁴ Paylaşılan yetki kapsamına giren konularda hem AB hem de üye devletler düzenlemeler yapabilir fakat bu eşit bir yetkileri olduğu anlamına gelmemektedir. AB'nin ÖGAA kapsamında tasarrufta bulunması ikincillik ilkesine tabidir. İkincillik ilkesi, AB hukukunun temel ilkelerinden biridir ve hangi düzeyde (AB veya üye devlet düzeyinde) eylemde bulunulması gerektiğini belirlemek için kullanılır. AB'nin münhasır yetkisinin

---

⁵³ Barrett, G. M. (2009). *The Treaty of Lisbon - Just What is it All About: A Brief Layperson's Introduction to the Main Features of the Treaty of Lisbon*. SSRN Electronic Journal. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1469045>, (20 Nisan 2023).

⁵⁴ Yılmaz Y. (2017). *Avrupa Birliği Ceza Hukukunda Organize Suçlulukla Mücadele*. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 31:1, 732.

olmadığı alanlarda, AB'nin düzenleme yaparak ulaşmak istediği amaca üye devletlerin ayrı ayrı ve yerel düzeyde düzenleme yaparak yeterince ulaşamadığı, Birlik tasarrufunun etkinliği ve büyüklüğü itibarıyla bu amaca daha kolay ulaşabildiği hallerde AB'nin tasarrufta bulunabilmesidir. İkincilik ilkesinin ana amacı, karar alma sürecini mümkün olduğunca üye devlet vatandaşlarına yakın tutmak ve yerel, bölgesel veya ulusal düzeyde çözülebilecek konuların bu düzeylerde kalmasını sağlamaktır. Bu, AB'nin müdahalesinin yalnızca ek bir değer sağlayacağı ve daha etkili olacağı durumlarda meşru olduğu anlamına gelir. İkincilik ilkesi, AB'nin yetkilerini kullanmasında önemli bir yönlendirme aracıdır ve aşırı merkezileşmeyi önlemek, yerel ve ulusal özerkliğe saygı göstermek için tasarlanmıştır. Bu ilke, Maastricht Antlaşması ile AB hukukuna resmi olarak dahil edilmiş ve Lizbon Antlaşması ile daha da güçlendirilmiştir. İkincilik ilkesinin uygulanması, AB'nin ve üye devletlerin yetki ve sorumluluklarının dengeli bir şekilde paylaşılmasını sağlamaya yardımcı olmaktadır.⁵⁵

Lizbon Antlaşması'ndan önce ÖGAA konuları kapsamında karar alma süreci öncelikle hükümetler arasıydı, yani tüm üye devletlerin oybirliğiyle mutabakatını gerektiriyordu. Bu nedenle üye devletler mevzuatın şekillenmesinde ve taslağının hazırlanmasında önemli bir rol oynamaktaydı. Komisyon, Konseye ÖGAA'nın belirli alanlarında tavsiye verebilmekteydi ancak bu tavsiyeler karar alma sürecinde bağlayıcı değildi. Lizbon Antlaşması ile Komisyon tasarı hazırlayarak yasama sürecini başlatma yetkisine kavuşmuştur.⁵⁶ Bunun yanında Lizbon Antlaşması ile, ÖGAA konuları da dahil olmak üzere, AB mevzuatının çoğu için olağan yasama süreci olarak ortak karar alma usulü uygulamaya konulmuştur. Bu değişiklik, daha önce Konsey'in ana karar alma mekanizması olan ve Avrupa Parlamentosu'nun sınırlı etkisi olan çerçeve

---

⁵⁵ Oder, B. E. (2005). *Avrupa Birliği'nde Çokmerkezli Anayasalcılığın Yapısal Sorunları: Yetki Çatışmaları ve İkincilik İlkesi Işığında Türkiye için Karşılaştırmalı Gözlemler*. Anayasa Yargısı, 21:1, 10-12.

⁵⁶ ABİİA, madde 294.

kararlar artık kullanılmamaktadır. Yeni sistem, yasama sürecinde Avrupa Parlamentosu'na daha etkin bir rol atfetmekte ve hem Avrupa Parlamentosu'nu hem de Avrupa Konseyi'ni eşit düzeyde karar alma yetkisine sahip kılmaktadır.⁵⁷ Ortak karar usulü ile Avrupa Parlamentosu'na AB hukukunu şekillendirmede gerçek bir söz hakkı verilmiş ve demokratik olarak hesap verebilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. ÖGAA, AB vatandaşlarının haklarını, özgürlüklerini ve güvenliğini doğrudan etkileyen politika alanlarını kapsadığından, bundan önce, karmaşık karar alma süreçleri, sınırlı şeffaflık ve vatandaşların doğrudan katılımının olmaması gibi çeşitli faktörler nedeniyle demokrasi açığı endişeleri gündeme gelmekteydi. Antlaşma, AB vatandaşlarını temsil eden Avrupa Parlamentosu'nun rolünü güçlendirerek ve onu ortak karar sürecine dahil ederek, doğrudan seçilmiş temsilcilerin karar alma sürecine katılımını artırmıştır.⁵⁸

Bunların yanında, Temel Haklar Şartı 2009 yılında Lizbon Antlaşmasının yürürlüğe girmesiyle hukuken bağlayıcı hale gelmiştir. AB Antlaşmaları ile aynı hukuki değere sahip, yani AB hukukunun ayrılmaz bir parçasıdır. Medeni ve siyasi haklar, ekonomik ve sosyal haklar ile dayanışma haklarını düzenler. Lizbon Antlaşması, Şartı hukuki olarak antlaşmalara eşdeğer hale getirerek, bu temel hakların ÖGAA ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere tüm AB eylem ve politikalarında korunmasını ve bunlara saygı gösterilmesini sağlamıştır.⁵⁹ Temel Haklar Şartı'nın hukuki eşdeğerliği, AB kurumlarının, organlarının ve ajanslarının yanı sıra üye devletlerin, ÖGAA konularında AB hukukunu uygularken Şart'ta yer alan temel haklara uymak zorunda olduğu anlamına gelmektedir. Temel Haklar Şartının AB kapsamına eklenmesi ve hukuki anlamda antlaşmalar ile eş değer düzeyde sayılması,

---

⁵⁷ Demirel, D. (2018). *Lizbon Antlaşması'nın AB'nin Kurumsal Yapısına Etkileri*. Journal of International Scientific Researches, 3:1, 93.

⁵⁸ Yakut B. (2010). *Lizbon Sonrası Avrupa Birliği'nin Cezai Meselelerde Yetkisinin Kapsamı*. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 9:2, 171.

⁵⁹ Selçuk, E. (2015). *Lizbon Sonrası Avrupa Birliği'nin Yenilenen Temel Haklar Sorunsalı*. Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, 22:1, 125.

AB kurumlarını, organlarını, ajanslarını ve AB hukuku kapsamında hareket ettikleri durumlarda üye devletleri hukuki yükümlülük altına sokarak ÖGAA'nın özgürlük boyutu güçlendirilmiştir.⁶⁰

Antlaşma ile ÖGAA'da uluslar üstü kurumların rolü önemli ölçüde artırılmış, ÖGAA AB bütünleşme sürecinde en önemli gelişmelerden biri haline gelmiştir.⁶¹ Komisyon, üye devletlere ÖGAA hükümlerini ya da buna yönelik sorumluluklarını yerine getirmedikleri için ihlal davası açabilecektir. Bu sayede Komisyon ve Adalet Divanı'nın ÖGAA konularında üye devletleri denetlemeleri mümkün kılınmıştır.⁶² Buradan hareketle, Lizbon Antlaşması ile bütünleşme hedeflerine yönelik olarak AB'nin kurumsal yapısı güçlendirilmiş, ÖGAA konularına karar alma yapısı ve hukuki nitelik konusunda netlik kazandırılmış, ulusal parlamentoların AB içindeki rolü artırılarak demokrasi açığının azaltılması sağlanmaya çalışılmış, temel haklar konusunda AB'nin sorumluluğu artırılmıştır.

1.3 Cezai Meselelerde Adli ve Polis İş Birliği

1.3.1 Suçların Sınıraşımı ve Organize Suçlar

Sınır ötesi unsur taşıyan suçlar, özellikle organize suç söz konusu olduğunda, devletlerin kolluk kuvvetleri için önemli zorluklar teşkil etmekte ve bu sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla etkili bir şekilde mücadele etmek için uluslararası iş birliğini gerektirmektedir. Sınır ötesi unsur taşıyan suçlar, birden fazla ülke veya yargı bölgesini etkileyen suç eylemlerini ifade eder. Bu tür suçlar, bir ülkede işlenip başka bir ülkede sonuç doğurabilir ya da birden fazla ülkede organize olarak faaliyet gösteren

---

⁶⁰ Karayığit, M. T. (2021). *AB Temel Haklar Şartı'nın Uygulanmasının Kapsamı*, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 20:2, 565.

⁶¹ Kaunert C. (2010). *The area of freedom, security and justice in the Lisbon Treaty: commission policy entrepreneurship?* European Security, 19:2, 172-173.

⁶² *An area of freedom, security and justice: general aspects | Fact Sheets on the European Union | European Parliament.* <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/150/an-area-of-freedom-security-and-justice-general-aspects>, (10 Nisan 2023).

suç örgütleri tarafından işlenebilir. Organize suç grupları, yasal boşluklardan ve küresel iletişim ve ulaşım kolaylığından yararlanarak ulusal sınırların ötesinde faaliyet göstermektedir. Bu tür suçların karmaşıklığına etkin bir şekilde müdahale etmek, iş birliği, istihbarat paylaşımı, hukuki önlemler ve hedef odaklı eylemler gibi çok yönlü bir strateji gerektirir. Bu strateji, farklı devletlerin kolluk kuvvetleri ve adli makamları arasında koordinasyon ve iş birliğini içerir ve uluslararası düzeyde organize suçla mücadelede bütünlük bir yaklaşımı gerektirir. Sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadeledeki en önemli zorluklardan biri, kolluk kuvvetleri arasında yargı yetkisi ve koordinasyon eksikliğidir. Organize suç grupları, birden fazla ülkeyi kapsayan ağlar kurarak bu boşluklardan yararlanarak herhangi bir devletin tüm suç operasyonunu ele almasını zorlaştırmaktadır. İkili antlaşmalar veya uluslararası kuruluşlar aracılığıyla devletler arasındaki iş birliğini, istihbarat paylaşımını, bilgi alışverişini sağlamak ve ortak operasyonları koordine etmek için çok önemli hale gelmektedir.⁶³

Sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla etkili bir şekilde mücadele etmek için hukuki önlemler gereklidir. Suçluların soruşturulması ve kovuşturulmasında kusursuz bir iş birliği sağlamak için devletlerin ceza kanunlarını, iade prosedürlerini ve hukuki yaklaşımlarını uyumlu hale getirmesi gerekmektedir. Karşılıklı adli yardım anlaşmaları ve iade anlaşmaları gibi anlaşmalar, devletler arasında iş birliği, kanıt ve bilgi alışverişi için hukuki temel sağlar. İlerleyen bölümlerde detaylı olarak bahsedileceği gibi, Eurojust ve Europol gibi ajanslar, organize suçla mücadelede üye devletler arasında iş birliği ve koordinasyonun kolaylaştırılmasında hayati bir rol oynamaktadır. Bu kurumlar, bilgi paylaşımı için merkezler olarak hizmet vererek kolluk kuvvetlerinin iş birliği yapması, suç eğilimlerini analiz etmesi ve ortak stratejiler geliştirmesi için platformlar sağlamaktadır. Ayrıca, operasyonların

---

⁶³ Allum, F., & Boer, M.D. (2013). *United We Stand? Conceptual Diversity in the EU Strategy Against Organized Crime*. *Journal of European Integration*, 35:1, 140-141.

koordinasyonuna, soruşturmaların yürütülmesine ve üye devletlerin yasa uygulama kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olurlar.⁶⁴ Sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadele aynı zamanda finansal kurumlar, özel sektör kuruluşları ve sivil toplum da dahil olmak üzere diğer paydaşların katılımını gerektirir. Farkındalığı artırarak, kara para aklamayla mücadele düzenlemelerine uyumu artırarak ve en iyi uygulamaları teşvik ederek, bu aktörler organize suçların istismar ettiği güvenlik açıklarını azaltmaya katkıda bulunabilir.⁶⁵

AB'de sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlar, karmaşıklığı ve ölçeği giderek artan çok çeşitli suç faaliyetlerini içermektedir. Suçlular yeni teknolojileri hızla benimseyip çalışma yöntemlerine entegre etmekte ya da bu teknolojiler etrafında yepyeni iş modelleri inşa etmektedir. Organize suç grupları tarafından yeni teknolojilerin kullanılması, ciddi ve organize suç yelpazesindeki suç faaliyetleri üzerinde bir etkiye sahiptir. Buna e-ticaretin yaygınlaşması ve şifreli iletişim kanallarının yaygınlaşması gibi çevrimiçi gelişmeler de dahildir.

2021 yılında Konsey, Suç Tehditlerine Karşı Avrupa Multidisipliner Platformu (EMPACT) aracılığıyla sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadeleye yönelik 2022-2025 AB önceliklerine ilişkin kararları kabul etti.⁶⁶ EMPACT çerçevesi, suç şebekelerini, yapılarını ve iş modellerini dağıtmak için kolluk kuvvetleri eğitimi ve ortak operasyonel eylemler gibi araçları kullanarak, kilit suç tehditlerini ele almak için AB üye devletleri, ajansları ve diğer aktörlerle yakın bir şekilde çalışmayı amaçlamaktadır. EMPACT, AB'nin karşı karşıya olduğu başlıca suç tehditleriyle

---

⁶⁴ Allum, F., & Boer, M.D. (2013). *United We Stand? Conceptual Diversity in the EU Strategy Against Organized Crime*. Journal of European Integration, 35:1, 144.

⁶⁵ Giuffrida, F. (2017). *Cross-Border Crimes and the European Public Prosecutor's Office*. Eucri - the European Criminal Law Associations' Forum, 149-156.

⁶⁶ Council conclusions setting the EU's priorities for the fight against serious and organised crime for EMPACT 2022 – 2025, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/en/pdf>, (8 Mayıs 2023).

mücadele etmeyi amaçlayan çok disiplinli, istihbarat odaklı ve kanıta dayalı bir AB girişimidir. Üye devletler tarafından yürütülür ve kolluk kuvvetleri, AB kurumları, kamu ve özel kuruluşlar ile AB üyesi olmayan ilgili ülke ve kuruluşlarla iş birliğini içerir. Girişim ilk olarak 2012-2013 yılları arasında uygulanmış ve 2014-2017 ve 2018-2021 yılları arasında iki tam teşekküllü 4 yıllık döngü izlemiştir. Mart 2021'de Konsey, organize ve ciddi uluslararası suçlarla mücadelede operasyonel iş birliği için kilit bir araç olarak EMPACT'ın kalıcı olarak devam etmesine ilişkin kararları kabul etti.⁶⁷ Europol tarafından sunulan 2021 AB ciddi ve organize suç tehdit değerlendirmesi⁶⁸ yüksek riskli suç şebekeleri, siber saldırılar, insan ticareti, çocukların cinsel istismarı, göçmen kaçakçılığı, uyuşturucu ticareti, dolandırıcılık, ekonomik ve mali suçlar, organize mülkiyet suçları, çevre suçları ve ateşli silah kaçakçılığı olmak üzere 10 suçu önceliklendirmiştir. EMPACT, suç tehditlerinin değerlendirilmesi ve AB suç önceliklerinin kabul edilmesiyle başlayan dört yıllık döngüleri takip etmeye devam edecektir. Bu önceliklerin her biri için yıllık operasyonel eylem planları geliştirilecek, uygulanacak ve izlenecek, her döngünün sonunda da uygulama ve sonuçları değerlendirmek üzere bağımsız bir değerlendirme yapılacaktır.⁶⁹

1.3.2 Uluslararası Hukuk Neden Yetersiz

Günümüzün küreselleşen dünyasında suç faaliyetlerinin ve güvenlik tehditlerinin uluslararası boyutu giderek daha fazla güçlenmektedir. Suçların sınır aşan boyutu, devletleri suçla mücadelede ortak eylem planları geliştirmeye, koordinasyonu

---

⁶⁷ EU Policy Cycle - EMPACT | Europol. (n.d.). Europol. <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact>, (8 Mayıs 2023).

⁶⁸ European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment 2017 | Europol. (n.d.). Europol. <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>, (8 Mayıs 2023).

⁶⁹ Council conclusions setting the EU's priorities for the fight against serious and organised crime for EMPACT 2022 – 2025, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/en/pdf>, (27 Mayıs 2023).

geliştirmek adına uluslararası kurumlar kurmaya ve antlaşmalar yapmaya itmiştir. Bu nedenle sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadelede egemen devletler arasında hem bölgesel hem de küresel düzeyde iş birliği faaliyetleri gelişme göstermektedir. Uluslararası ceza hukukunun gelişimi ve özellikle ulusal polis teşkilatları arasındaki iletişimi güçlendirerek uluslararası alanda polis iş birliğini sağlamak amacıyla kurulan Interpol bu gelişmelere örnek gösterilebilir.⁷⁰ Bununla birlikte, Avrupa'da artan terör olayları karşısında Interpol Tüzüğü madde 3'te belirtilen siyasi, askeri, dini ve ırksal meselelere karışma yasağı, onu uluslararası terörizm sorunuyla mücadele için elverişsiz hale getirmiştir. Dahası, Interpol'ün bürokratik ve etkisiz yapısına karşı duyulan memnuniyetsizlik ve ilgili devletler tarafından sınırlı kontrolü, onun teröre karşı mücadelede uluslararası polis iş birliğini yönlendirmek için bir araç olarak kullanılmasını engellemiştir ve daha önce de belirtildiği üzere Avrupa Topluluğunu terörle mücadelede daha etkili bir mekanizma olan TREVI grubunu kurmaya itmiştir.⁷¹ Ancak sınır kontrollerinin kaldırıldığı Birlik içerisinde suçların soruşturulması bakımından uluslararası hukuk yeterli değildir. Uluslararası hukukun ÖGAA kapsamında AB hedeflerini gerçekleştirmeye uygun olmamasının önemli bir nedeni uluslararası hukukun genellikle yavaş ilerlemesi ve etkisinin sınırlı olmasıdır. Zira, uluslararası hukuk egemen devletlerin eşitlik ilkesine dayanmaktadır. Egemen devletler prensip olarak rıza göstermedikleri kurullarla bağlı olmazlar. Devletlerin farklı çıkarları ve öncelikleri olabileceğinden bu durum anlaşmalara varmayı ve bağlayıcı hukuk kuralları yaratmayı zorlaştırabilir. Ek olarak, ülkelerin anlaşmaları onaylaması ve hükümlerini uygulaması yıllar hatta on yıllar alabildiğinden,

---

⁷⁰ Gerspacher, N. (2008). *The History of International Police Cooperation: A 150-Year Evolution in Trends and Approaches*. *Global Crime*, 9:2, 176.

⁷¹ Fijnaut, C. (1992). *Policing western europe: Interpol, trevi and europol*. *Police Studies*, 15:3, 102.

uluslararası hukuk uygulamada genellikle yavaştır.⁷² Bunun yerine AB, hızlı ve verimli karar almaya izin veren kendi hukuki çerçevesini geliştirmek zorundadır.

Uluslararası hukukun uygulanmasında merkezi bir otoritenin olmaması, devletlerin uluslararası antlaşmaları ihlal etme veya göz ardı etme olasılığını artırmaktadır. Ayrıca, uluslararası hukukun yorumlanmasındaki farklılıklar ve devletlerin suç tanımları, prosedürleri ve cezalarındaki çeşitlilik, sınır ötesi soruşturma ve kovuşturmanın koordinasyonunu zorlaştırmaktadır. İade antlaşmalarının eksikliği, iade şartları, çifte suçluluk kriteri, hukuk sistemlerinin farklılığı ve kanıt toplamada merkezi otorite eksikliği gibi sorunlar nedeniyle, uluslararası hukuk çerçevesinde sınır ötesi suçlarla mücadele etmek zorlaşmaktadır. Bu durumlar, hukuki karmaşıklıklara ve soruşturma sürecinde gecikmelere neden olabilmektedir.⁷³

AB'nin uluslar üstü yapısı, Birlik içinde suçla mücadelede uluslararası hukuk antlaşmalarının yanı sıra AB kapsamında faaliyetlerin hayata geçirilmesini gerekli kılmıştır. AB kapsamında özgürlük, güvenlik ve adaletin sağlanması için uluslararası hukukun yeterli olmamasının sebebi temelde AB'nin bağımsız devletlerden oluşan benzersiz ve uluslar üstü bir yapı olmasıdır.⁷⁴ AB'nin, kendi özel ihtiyaçlarına göre uyarlanabilecek daha esnek ve etkili bir sisteme ihtiyacı olmuştur. Bu, üye devletlerin farklı çıkarlarını ve önceliklerini dikkate alan kapsamlı bir hukuki çerçevenin geliştirilmesi yoluyla başarılabilir. Böyle bir çerçeve demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkelerine dayanmalıdır.⁷⁵ Ayrıca, AB'nin ihlal prosedürleri ve Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın yargı yetkisinin AB hukukunun yorumu, AB

---

⁷² Aust, A. (2005). *Handbook of International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 245-265.

⁷³ Böse, M. (2019). *International Law and Treaty Obligations, Mutual Legal Assistance, and EU Instruments*. The Oxford Handbook of Criminal Process. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190659837.013.34>, (12 Mayıs 2023).

⁷⁴ Boin, A., Rhinard, M., & Ekengren, M. (2014). *Managing Transboundary Crises: The Emergence of European Union Capacity*. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 22:3, 132.

⁷⁵ Miller, V. (2007). *EU Reform: a new treaty or an old constitution?* House of Common Library Research Paper, 7:64, 13.

hukukuna uyulup uyulmadığı konularında münhasır ve zorunlu olması hem uygulanacak hukukun tekliğini sağlayacak hem de üye devletlerin AB hukukuna uymasını zorlayıcı nitelikte olacaktır. Ayrıca AB, ikincillik ilkesine dayanan kendi hukuk sistemini geliştirmiştir. İkincillik ilkesine dayanarak oluşturulan bu sistem, AB'nin, üye devletlerin egemenliğine saygı duymaya devam ederken, Birlik çıkarlarına ve vatandaşlarının ihtiyaçlarına uygun politikalar geliştirmesine olanak tanır. Bu, üye devletlerin AB yasalarına uymasını ve sınır ötesi unsur taşıyan suçların soruşturulması ve kovuşturulmasında iş birliği yapmasını sağlamaya yardımcı olur.⁷⁶

AB, bir bütün olarak uluslararası topluluğa kıyasla üye devletleri arasında daha yüksek düzeyde bir bütünleşme ve iş birliğinden yararlanmaktadır.

1.3.3 Birlik İçinde Adli İş Birliği İhtiyacı

Ceza hukuku alanında adli iş birliği, üye devletlerin adli makamları arasında suçla mücadelede etkili iş birliğini ve koordinasyonu sağlamak amacıyla kurulmuş bir sistemdir. Bu sistem, özellikle sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadelede önemlidir ve üye devletlerin adli makamlarının birbirleriyle daha etkin bir şekilde iş birliği yapmalarını amaçlar. Mağdurların, zanlıların ve mahkumların haklarının AB çapında korunmasını sağlamak için çeşitli özel önlemler kabul edilmiştir. Suçun önlenmesi ve suçla mücadele, adaletin sağlanması, bireylerin haklarının korunması ve AB içinde güvenliğin artırılmasına yönelik çok çeşitli önlem ve girişimleri kapsamaktadır. AB, üye devletler arasında adli iş birliğini güçlendirmek için çeşitli yöntemler uygular. Bunlar arasında suç yoluyla elde edilen mallara el konulması ve dondurulması, tutukluların kendi ülkelerine transferi, elektronik kanıtlara sınır ötesi erişim, Avrupa Tutuklama Müzekkeresi ile daha hızlı iade prosedürleri, karşılıklı hukuki yardım ve iade antlaşmaları, bir AB ülkesinde verilen kararların diğer ülkelerde tanınması ve

---

⁷⁶ Gruszczak, A. (2009). Governing Internal Security in the European Union. *Central European Journal of International & Security Studies*, 3:2, 88-89.

uygulanması, ilgili belgelerin bir ülkeden diğerine iletimi, cezai meselelerle ilgili kanıt toplama ve ceza yargılamalarının başka bir üye devlete transferi yer alır. Bu yöntemler, AB içindeki adli iş birliğinin etkinliğini artırmayı ve ceza adaleti sistemlerini entegre etmeyi amaçlar.⁷⁷

Karşılıklı adli yardımlaşma, cezai konularda adli iş birliğinin temel direğidir. Delil toplama, arama ve el koyma taleplerinin yerine getirilmesi, tanık beyanlarının alınması ve cezai soruşturma veya kovuşturma ile ilgili gerekli önlemlerin alınmasında üye devletlerin birbirlerinin adli makamlarına yardım ve iş birliği sağladığı bir mekanizmadır. Suçların sınır ötesi bir boyuta sahip olduğu ve bununla mücadele etmek adına ulusal sınırların ötesinde iş birliği gerektirdiği durumlarda ortaya çıkan zorlukların üstesinden gelmeyi amaçlamaktadır. Karşılıklı adli yardımlaşma, çeşitli kaynakları, uzmanlığı ve bilgileri paylaşarak etkili sınır ötesi soruşturma ve kovuşturmalara olanak tanımaktadır.⁷⁸ Karşılıklı adli yardımlaşma çerçevesinde, üye devletlerin adli makamları, diğer üye devletlerdeki muadillerine yardım talebinde bulunabilirler. Bu talepler tipik olarak belge veya kayıtların alınması, görüşme veya sorgulama yapılması, arama emirlerinin yerine getirilmesi, varlıkların dondurulması ve gözaltındaki kişilerin tanıklık veya yargılama için nakledilmesi gibi eylemleri içerir. AB, üye devletler arasındaki karşılıklı adli yardımlaşma sürecini kolaylaştırmak ve hızlandırmak için adımlar atmıştır. Cezai Konularda Karşılıklı Yardımlaşma Sözleşmesi iş birliği için hukuki bir çerçeve sağlar. Sözleşme, delillerin toplanması ve

---

⁷⁷ Judicial cooperation in criminal matters | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/155/judicial-cooperation-in-criminal-matters>, (7 Nisan 2023).

⁷⁸ Mutual legal assistance and extradition. (n.d.). European Commission. https://commission.europa.eu/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/types-judicial-cooperation/mutual-legal-assistance-and-extradition_en, (7 Nisan 2023).

değiş tokuşu, gözetimdeki kişilerin nakli ve kararların tanınması ve tenfizi dahil olmak üzere cezai konularda karşılıklı adli yardım için bir çerçeve sunmaktadır.⁷⁹

Karşılıklı adli yardımlaşma, üye devletlerin farklı yetki alanlarından kanıt toplama, mali işlemlerin izini sürme ve istihbarat paylaşma konularında birlikte çalışmasını sağlar. Özellikle organize suç, terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve diğer sınır ötesi unsur taşıyan suçları içeren davalarda çok önemlidir. Bu sisteme dahil olan kilit kurumlardan biri, üye devletler arasındaki soruşturma ve kovuşturmanın koordinasyonundan sorumlu olan Eurojust'tır.⁸⁰ Çalışmanın ikinci bölümünde ayrıntılı olarak bahsedilecek olup, kısaca değinmek gerekirse Eurojust, ortak soruşturmanın koordinasyonunda, karşılıklı adli yardım taleplerinin kolaylaştırılmasında ve ulusal makamlara uzmanlık ve tavsiye sağlanmasında yardımcı olur. Bunun yanında Avrupa Yargı Ağı, üye ülkelerdeki adli makamlar arasında iletişim ve iş birliği için bir platform görevi görür. Hakimler, savcılar ve diğer hukukçular arasında karşılıklı dayanışmayı, bilgi alışverişini ve pratik iş birliğini teşvik eder. Ulusal yargı sistemleri arasında karşılıklı güven ve anlayışı geliştirmek ve etkili adli iş birliğini teşvik etmek için bir mekanizma görevi görür.⁸¹ Ayrıca adli makamlar arasında iletişim ve bilgi paylaşımını kolaylaştırmak için modern teknolojilerin ve araçların kullanımını desteklemektedir. Avrupa Yargı Ağı, karşılıklı adli yardımlaşmanın ve Avrupa Tutuklama Müzekkeresi'nin etkili bir şekilde uygulanmasını kolaylaştırır.⁸²

---

⁷⁹ Vermeulen, G. (2006). A. EU conventions enhancing and updating traditional mechanisms for judicial cooperation in criminal matters. *Revue Internationale De Droit Pénal*, 77:1, 59.

⁸⁰ Rakić, M. (2012). *The Role of Eurojust in the System of Judicial Cooperation in Criminal Matters with Member States of European Union*. *Policija i sigurnost*, 21:1, 132-135.

⁸¹ Lipiec, S. (2022). *The Impact Of Globalization On the Polish Judiciary: The Practice Of Polish Lawyers*. *SSRN Journal*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4208168>, (17 Mayıs 2023).

⁸² Koniaris, M., Anagnostopoulos, I., Vassiliou, Y. (2017). *Network Analysis In the Legal Domain: A Complex Model For European Union Legal Sources*. *Journal of Complex Networks*, 6:2, 257.

Avrupa Tutuklama Müzekkeresi, AB’de ceza hukuku konularında adli iş birliğinin bir başka temel aracıdır ve karşılıklı tanıma ile etkin iş birliği ilkelerine dayanır. Cezai kovuşturma veya hapis cezasının infazı amacıyla AB’ye üye devletler arasında bireylerin iadesini kolaylaştıran hukuki bir araçtır. Şüphelilerin ve hükümlülerin kovuşturma veya hapis cezalarının infazı için üye devletler arasında hızlı ve basitleştirilmiş transferlerini sağlayarak iade sürecini kolaylaştırır ve hızlandırır. AB üye devletleri arasında, suçluların sınırlar ötesinde hızlı ve etkili bir şekilde iade edilmesini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. AB içinde adli iş birliğini ve suçla mücadelede etkinliği artırmayı hedefler. Avrupa Tutuklama Müzekkeresi, adaletin etkili bir şekilde idare edilmesine ve AB içinde sınır ötesi unsur taşıyan suçla mücadeleye önemli ölçüde katkıda bulunmuştur.⁸³ Öte yandan, Avrupa Tutuklama Müzekkeresi, temel hakların ve hukukun üstünlüğünün korunmasına ilişkin eleştiri ve endişelerin hedefi olmuştur. Adil yargılanma hakkı veya talep eden devlette insanlık dışı muamele riski gibi potansiyel insan hakları ihlalleri temelinde endişeler gündeme gelmiştir.⁸⁴ Bu endişelere yanıt olarak Avrupa Tutuklama Müzekkeresi çerçevesinde temel hakların güvence altına alınması ve korunmasının güçlendirilmesi için çaba gösterilmiştir. Adalet Divanı, etkili adli koruma ve usul özerkliği ile ilgili konuları ele alarak, Avrupa Tutuklama Müzekkeresi’ne ilişkin mevzuatın yorumlanmasında ve açıklığa kavuşturulmasında önemli bir rol oynamıştır. Temel hakların korunmasının önemini ve üye devletlerin, talepte bulunulan kişinin gerçek bir hak ihlali riskiyle karşı karşıya kalacağına inanmak için önemli gerekçeler varsa, Avrupa Tutuklama

---

⁸³ Čvorović, D., Filipović, H. (2022). *Implementation Of the European Arrest Warrant*. Strani pravni život, 66:1, 101.

⁸⁴ Zimmermann, F. (2022). *Concerns Regarding the Rule Of Law As A Ground For Non-execution Of The European Arrest Warrant: Suggestions For A Reform*. EuCLR European Criminal Law Review, 12:1, 10-13.

Müzekkeresi'nin uygulanmasını reddetme sorumluluğunu vurgulayan kararlar verilmiştir.⁸⁵

Güvenlik ile bireysel hakların korunması arasında bir dengenin kurulması da adli iş birliğinde süregelen bir zorluk olmaya devam etmektedir. Suçla mücadelede iş birliği ne kadar önemliyse, masumiyet karinesi, adil yargılanma hakkı ve mahremiyet hakları gibi temel hakların korunması da aynı derecede önemlidir. Ulusal hukuki çerçevelerin ve uygulamaların AB standartları ve uluslararası insan hakları normlarıyla uyumluluğunun sağlanması çok önemlidir. Potansiyel çatışmaları ele almak ve iş birliğinin cezai soruşturmalara dahil olan bireylerin hak ve özgürlüklerini tehlikeye atmamasını sağlamak için tutarlı çabalar gereklidir.⁸⁶ Kovuşturmalarda yer alan kişilere adil davranılmasını sağlamak için, adil yargılanma ve mahremiyet hakkı gibi belirli hakların güvence altına alınması ve uygulanması esastır.⁸⁷ Bununla birlikte, bu haklar, etkili yasa uygulama ihtiyacına karşı dengelenmelidir. Bu, bireysel özgürlükleri korumakla suçluların adalete teslim edilmesini sağlamak arasında dikkatli bir denge kurulmasını gerektirmektedir. Bu dengeyi sağlamak için, ulusal mevzuatların ve uygulamaların AB standartları ve uluslararası insan hakları normlarıyla uyumlu olmasını sağlamak, potansiyel çatışmaların önlenmesine yardımcı olacak ve üye devletler arasındaki iş birliğinin cezai soruşturmalara karışan bireylerin haklarından taviz verilmemesi sağlanacaktır. Bu ilkeleri desteklemek ve cezai işlemlere dahil olan tüm bireylerin temel haklarını korumak için tutarlı çabalar gösterilmelidir. Bu sorunları ele almak adına AB, cezai konularda adli ve polis iş

---

⁸⁵ Martufi, A. (2022). *Effective Judicial Protection and The European Arrest Warrant: Navigating Between Procedural Autonomy And Mutual Trust*. Common Market Law Review, 59:5, 1392.

⁸⁶ San, S. (2022). *Transnational Policing Between National Political Regimes and Human Rights Norms: The Case Of The Interpol Red Notice System*. Theoretical Criminology, 26:4, 607.

⁸⁷ Vermeulen, G., Bondt, W.D., & Ryckman, C. (2012). *Rethinking international cooperation in criminal matters in the EU: moving beyond actors, bringing logic back, footed in reality*. IRCP research series, 42:1, 92-99.

birliğini geliştirmek için aktif olarak çalışmalar yürütmektedir. Söz konusu girişimler, Avrupa Tutuklama Müzekkeresi gibi ortak hukuki araçların kabul edilmesini, Eurojust'ın ve Europol'ün güçlendirilmesini içermektedir. Bu çabalar prosedürleri kolaylaştırmayı, bilgi paylaşım mekanizmalarını geliştirmeyi ve üye devletler arasında karşılıklı güveni güçlendirmeyi amaçlamaktadır.⁸⁸

1.3.4 Birlik İçinde Polis İş Birliği İhtiyacı

AB içinde polis iş birliği, sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadele etmeyi ve üye devletlerde güvenliği ve adaleti sağlamayı amaçlayan temel mekanizmalardan biridir. Bu iş birliği, üye devletlerin kolluk kuvvetlerinin iş birliğini ve koordinasyonunu içerir. Polis iş birliğinin önemli bir yönü, kolluk kuvvetleri arasında bilgi ve istihbarat alışverişidir. Bu mekanizma, suç faaliyetlerinin tespitine ve soruşturulmasına yardımcı olabilecek bilgilerin, izlerin ve kanıtların paylaşılmasına izin verir. Polis iş birliğinin bir diğerk önemli unsuru da ortak operasyonlar ve soruşturmalarıdır. Ortak operasyonlar özellikle organize suç, terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı, kara para aklama ve diğerk ciddi suçlara karşı birleşik bir yapıyı teşvik ederek ulusal sınırları aşan suçların soruşturulmasını ve kovuşturulmasını kolaylaştırmak ve hızlandırmak için tasarlanmıştır.⁸⁹ Zamanında ve doğru bilgi alışverişi, suçluları tespit etmek ve yakalamak, suç ağlarını bozmak ve yeni suçların işlenmesini önlemek adına oldukça önemlidir.

Polis iş birliğine dahil olan kilit kurumlardan biri, üye devletler arasında ve AB'nin ortaklık kurduğu diğerk devletlerin güvenlik güçleri ile üye devletlerin güvenlik güçleri arasında etkili iş birliği sağlamak amacıyla kurulmuş olan Europol'dür. Europol, ciddi uluslararası suçları, terörizmi önleme ve bunlarla mücadele etmede üye

---

⁸⁸ San, S. (2022). *Transnational Policing Between National Political Regimes and Human Rights Norms: The Case Of The Interpol Red Notice System*. *Theoretical Criminology*, 26:4, 610.

⁸⁹ Police cooperation | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/156/police-cooperation>, (2 Haziran 2023).

devletlerin kolluk kuvvetlerini destekler. Ayrıca, ortak soruşturmaları koordine etmenin yanı sıra operasyonel ve analitik destek sağlayarak üye devletlerin kolluk kuvvetleri arasındaki iş birliğini kolaylaştırır.⁹⁰ Bunun yanında, sınır ötesi unsur taşıyan suçları araştırmak için birlikte çalışan farklı üye devletlerden kolluk kuvvetlerinden oluşan Ortak Soruşturma Ekipleri (OSE) kurulmuştur. OSE'ler, sınır ötesi unsur taşıyan suçları araştırmak ve kovuşturmak için farklı üye devletlerden gelen kaynakların ve uzmanlığın bir araya toplanmasına imkân sağlaması nedeniyle polis iş birliği için güçlü bir araçtır.⁹¹

Polis iş birliği, üye devletlerin adalet ve iç işleri bakanlıkları temsilcilerinden oluşan Trevi Grubu aracılığıyla 1976'da başlamıştır ve Maastricht Antlaşması ile resmi bir zemin kazanmıştır. Lizbon Antlaşması ile polis iş birliğine dair süreçler daha da basitleştirilmiştir. Çoğu polis iş birliği önlemleri artık olağan yasama prosedürü altında kabul edilmektedir ve ayrıca Adalet Divanı tarafından yargı denetimine tabi tutulmaktadır. Avrupa Parlamentosu, bu alanda AB yasalarını şekillendirmede ve polis iş birliğini güçlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Parlamento, Europol'ün yetkilerinin güçlendirilmesi ve veri koruma kurallarının iyileştirilmesi konusunda aktif bir tutum sergilemiştir. Ayrıca, Parlamento terörizmle mücadele ve ifade özgürlüğü, siber güvenlik ve yapay zekanın ceza hukukundaki kullanımı gibi konularda çeşitli raporlar hazırlamaktadır.⁹²

Bununla birlikte, geniş kapsamlı hedeflerine ve araçlarına rağmen, cezai konularda adli ve polis iş birliği bir dizi engel ve sorunla karşı karşıyadır. Üye devlet hukuklarının farklılığı ile usule ilişkin farklılıklar başlıca sorunlardan biridir. Bu

---

⁹⁰ About Europol | Europol. (n.d.). Europol. <https://www.europol.europa.eu/about-europol>, (7 Haziran 2023).

⁹¹ Joint investigation teams. (2023). Eurojust. <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/instruments/joint-investigation-teams>, (9 Mayıs 2023).

⁹² Police cooperation | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. (n.d.). <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/156/police-cooperation>, (2 Haziran 2023).

durum üye devlet hukuklarının uyumlaştırılmasını zorunlu hale getirmiştir. Uyumlaştırmanın yokluğunda üye devletlerin farklı hukuk kuralları, etkin iş birliğini engelleyebilir ve genellikle bilgi paylaşımında, yasal süreçlerde ve ortak operasyonların yürütülmesinde gecikmelere neden olabilir.⁹³ Üye devletler arasındaki dil engelleri ve değişen düzeylerde kaynak ve yetenekler, etkili iş birliği için ek zorluklar oluşturmaktadır. Dil farklılıkları kolluk kuvvetleri ve hukukçular arasındaki iletişimi ve bilgi alışverişini engelleyebilmektedir. Ayrıca, adli tıp laboratuvarları, gözetim teknolojileri ve eğitim programları gibi kaynaklar ve kapasitelerdeki farklılıklar, AB çapında yasa uygulama çabalarının verimliliğinde ve etkinliğinde eşitsizlikler yaratabilmektedir.⁹⁴

Tezin ikinci bölümünde, AB'de adli ve polis iş birliğinin karşılaştığı engellerin üstesinden gelinmesine yönelik mekanizmalar ve cezai meselelerde adli ve polis iş birliğinin etkin bir şekilde sağlanması ile ilgili olarak AB ceza hukukuna ilişkin temel ilkeleri, AB'nin cezai meselelerdeki yetkilerinin kapsamını ve suçların soruşturulmasında ilgili AB kuruluşlarının rolleri incelenecektir.

---

⁹³ Christensen, M. B. (2021). *Stacked Fields Of Criminal Justice: the National Embeddedness Of Transnational Policing*. *International Criminal Justice Review*, 3:32, 301-303.

⁹⁴ Nagy, I. (2023). *International Criminal Cooperation In the Shadow OfThe Coronavirus Pandemic*. *AARMS*, 1:22, 38.

Bölüm 2

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE SUÇLARIN SORUŞTURULMASI VE İLGİLİ KURULUŞLAR

2.1 Avrupa Birliği Ceza Hukukuna İlişkin Temel İlkeler ve Avrupa Birliği'nin Ceza Hukuku Alanındaki Yetkileri

AB hukuku kapsamında ceza hukuku kurallarının uygulanmasında ve bu kuralların yorumlanmasında karşılıklı tanıma, karşılıklı güven, *ne bis in idem* ve hukukun üstünlüğü ilkeleri rehberlik etmektedir.

Yargı kararlarının karşılıklı tanınması ilkesi, AB'de medeni hukuk ve ceza hukuku alanlarında adli iş birliğinin kilit bir unsurudur. Bu ilke, hem malların, hizmetlerin, kişilerin ve sermayenin serbest dolaşımını destekleyen iç pazarda, hem de adli iş birliği alanında uygulanır. ABİİA madde 82, üye devletler arasında mahkeme kararlarının karşılıklı tanınması ve uygulanması için gerekli kural ve prosedürlerin Birlik tarafından belirlenmesini öngörür. Madde, özellikle ceza hukuku alanında, üye devletlerin mahkeme kararlarının diğer üye devletlerde tanınması ve uygulanması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını hedefler.⁹⁵ Başlangıçta medeni hukuk ve ticari meseleler alanında benimsenen karşılıklı tanıma ilkesi, ceza hukuku konularını kapsayacak şekilde genişlemiştir.⁹⁶ Bu ilke, üye devletlerin diğer üye devletlerin hukuklarının temel hakları desteklediğini ve AB standartlarına uygun olduğunu

---

⁹⁵ Dochev, H. (2022). *The Principle Of Mutual Recognition In Eu Law and Its Manifestations In Criminal Matters*. De Jure, 1:13, 54.

⁹⁶ Oliver, P. L., Stefanelli, J. J. (2016). *Strengthening the Rule Of Law In The Eu: The Council's Inaction*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 54:5, 1077.

varsaymasıyla karşılıklı güven ilkesi ile desteklenmektedir. Hukuki kesinliği artırır, kararların serbest dolaşımını kolaylaştırır ve AB genelinde anlaşmazlıkların etkili bir şekilde çözülmesini ve hakların uygulanmasını destekler.⁹⁷ Karşılıklı tanıma ilkesi, AB direktifleri ile desteklenmektedir. Karşılıklı tanımanın düzgün bir şekilde uygulanmasını sağlamak için AB, Avrupa Yargı Ağı ve Avrupa e-Adalet Portalı gibi iş birliği ve yardım mekanizmaları kurmuştur. Bu platformlar yargı makamları arasında bilgi alışverişini kolaylaştırmakta, hukuki prosedürler hakkında rehberlik sağlamakta ve yargı kararlarının tanınması ve tenfizinde iş birliği ve koordinasyonu teşvik etmektedir.⁹⁸

Karşılıklı tanıma, AB adli iş birliğinin temel taşı olmakla birlikte, mutlak bir ilke değildir. Kamu düzeni mülahazaları veya temel haklarla ilgili kaygılar gibi, karşılıklı tanımayı reddetmek veya sınırlandırmak için belirli gerekçeler vardır. Bununla birlikte, bu istisnalar, genel karşılıklı tanıma ilkesini korumak ve üye devletlerin yargı sistemleri arasında yüksek düzeyde bir iş birliği ve güveni sürdürmek için dar bir şekilde yorumlanmıştır.⁹⁹

AB ceza hukukunda temel bir rol oynayan karşılıklı güven ilkesi, hukukun üstünlüğü prensibinden önemli ölçüde etkilenir. Karşılıklı güven, üye devletlerin birbirlerinin hukuklarına ve kararlarına saygı duyacakları ve güvenecekleri varsayımına dayanmaktadır ve bu güven, hukukun üstünlüğüne bağlılıkla pekişmektedir. Karşılıklı güven ilkesi, adli kararların, hükümlerin, cezaların ve iade taleplerinin üye devletlerin yargı organlarının ve kolluk kuvvetlerinin arasında karşılıklı olarak tanınması ve uygulanmasına yönelik iş birliğinin temelini oluşturur.

---

⁹⁷ Misoski, B., Rumenov, I. (2017). *The Effectiveness Of Mutual Trust In Civil and Criminal Law In The Eu*. Eu and Comparative Law Issues and Challenges Series, 1:1, 367-372.

⁹⁸ Oliver, P. L., Stefanelli, J. J. (2016). *Strengthening the Rule Of Law In The Eu: The Council's Inaction*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 54:5, 1078.

⁹⁹ Pavlidis, G. (2019). *Learning From Failure: Cross-border Confiscation In the Eu*. JFC, 26:3, 689.

Bu ilke, adli iş birliğini geliştirir ve ulusal sınırların ötesinde ceza adaleti uygulamalarını kolaylaştırır. Özellikle Avrupa Tutuklama Müzekkeresi bağlamında, karşılıklı güven ilkesinin rolü kritik öneme sahiptir. Avrupa Tutuklama Müzekkeresi, üye devletlerin temel haklara saygı gösterecekleri ve tutuklu bireyler için adil yargılama süreçleri ve uygun koşullar sağlayacaklarına dair karşılıklı bir güven üzerine inşa edilmiştir.¹⁰⁰

Karşılıklı güven ilkesi, aynı zamanda AB entegrasyonu ve iş birliğinin temel bir taşı olarak, üye devletler arasında birlik ve dayanışmayı teşvik eder. Karşılıklı tanıma, uyumlaştırma ve yakınlaştırma ile ceza hukukunda iş birliği, karşılıklı güven ilkesinin sağlam temeli üzerine kuruludur. Bu ilkeler birbirleriyle yakından ilişkilidir ve AB'nin sınır ötesi suçlarla mücadelede etkinliğini artırmak için birlikte çalışır. Karşılıklı güven, bu entegre sistemin sağlıklı işleyişinin ve AB içindeki adli iş birliğinin güçlenmesinin anahtarıdır.¹⁰¹

Yüksek düzeyde karşılıklı güven, AB hukuku kapsamında ceza hukuku kurallarının uygulanmasında hâkim olan bir diğer temel prensibi, *ne bis in idem* ilkesini de beraberinde getirmiştir. Bu ilkeye göre, bir kişi aynı fiilden dolayı iki defa kovuşturulamaz veya cezalandırılmaz.¹⁰² İlke yalnızca tek bir üye devlet içinde değil, aynı zamanda bir bireyin aynı davranış nedeniyle Birlik içerisinde birden fazla yargı alanında kovuşturulmaya maruz kalabileceği sınır ötesi durumlarda da geçerlidir.¹⁰³ Bireylerin aynı suç eylemi için farklı üye devletler tarafından birden fazla kovuşturulmaya veya cezaya tabi tutulmamasını sağlar. Ne bis in idem ilkesi, bireylerin

---

¹⁰⁰ Dochev, H. (2022). *The Principle Of Mutual Recognition In Eu Law and Its Manifestations In Criminal Matters*. De Jure, 1:13, 53.

¹⁰¹ Sarto, D., Raffaella, A. (2015). *Normative Empire Europe: the European Union, Its Borderlands, And The 'Arab Spring'*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 54:2, 215-232.

¹⁰² Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı, 2012/C 326/02, madde 50.

¹⁰³ Matić-Bošković, M., Kostić, J. (2020). *The Application Of the 'Ne Bis In Idem' Related To Financial Offences In The Jurisprudence Of The European Courts*. NBP-Journal of Criminalistics and Law, 25:2, 70.

haklarını korumaya ve hukuki kesinliği geliştirmeye hizmet eder.¹⁰⁴ AB Adalet Divanı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, kararlarının birçoğunda *ne bis in idem* ilkesini yorumlamıştır ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır.¹⁰⁵ Bu kararların önemi, üye devletlerin farklı ceza hukuku geleneklerini uzlaştırmaya çalışmalarıdır.¹⁰⁶ Farklı üye devletlerde birden fazla kovuşturmanın görülmesi ulusal hukuk düzenlerine bağlıdır. Üye devletler, yargı yetkisinin kullanımını belirlerken, suçun işlendiği yerin ötesinde çeşitli faktörleri göz önünde bulundurabilir. Failin ve mağdurun uyruğu gibi unsurlar da dikkate alınabilir. Örneğin, A Devletinde bir suç işlenirse ancak fail B Devletinin vatandaşıysa hem A Devleti hem de B Devleti kendi ulusal yasalarına göre yargı yetkisini kullanma hakkına sahip olabilir. Bu, potansiyel olarak AB içinde birden fazla kovuşturmanın meydana geldiği durumlara yol açabilir. Her bir AB üye devletinin bu tür bir yargı yetkisine izin veren kendi düzenlemeleri olması durumunda, bu, AB genelinde çok sayıda çapraz kovuşturmayla sonuçlanabilirdi. *Ne bis in idem* ilkesi ve karşılıklı tanıma mekanizmaları, bu tür durumları önlemeyi ve iş birliğini teşvik etmeyi amaçlarken, etkili sınır ötesi uygulamalara izin verir. Ulusal hukuk sistemleri, yargı yetkisini belirlemede takdir yetkisini kullanmaya devam edebilirken, *ne bis in idem* ilkesi, aşırı ve çakışan kovuşturmaları önlemek için bir güvence görevi görür.

---

¹⁰⁴ Zimmermann, F., Glaser, S., & Motz, A. (2011). *Mutual Recognition and its Implications for the Gathering of Evidence in Criminal proceedings: a Critical Analysis of the Initiative for a European Investigation Order*. European Criminal Law Review, 1:1, 59.

¹⁰⁵ Bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Davaları: Sergey Zolotukhin - Rusya, (Başvuru No.14939/03), Mihalache - Romanya Davası (Başvuru No. 54012/10); A ve B - Norveç (Başvuru no. 24130/11 ve 29758/11), ABAD'ın (Büyük Daire) 26 Şubat 2013 tarihli kararı Åklagaren - Hans Åkerberg Fransson, Dava C-617/10, ECLI:EU:C: 2013:105.; ABAD'ın 20 Mart 2018 tarihli kararı Enzo Di Puma - Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob) ve Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob) - Antonio Zecca.; Birleştirilmiş Davalar C-596/16 ve C-597/16, ECLI:EU:C:2018:192.

¹⁰⁶ Elek, B. (2022). *Criminal Judicial Cooperation From a Central And Eastern European Perspective. The Policies of the European Union From a Central European Perspective*, 265.

Adalet Divanı, *Van Esbroeck* kararında, *ne bis in idem* ilkesinin "*idem*" unsuru olan "aynı fiiller" ile ne kastedildiğini açıklığa kavuşturma fırsatı bulmuştur. Ne bis in idem ilkesinin Schengen bölgesinde uygulanmasına ilişkin 9 Mart 2006 tarihli Avrupa Birliği Adalet Divanı *Van Esbroeck* kararı, kişilerin aynı fiillerden farklı Schengen ülkelerinde birden fazla kez yargılanmalarını önlemeye yönelik önemli bir karardır. Söz konusu karar, Leopold Van Esbroeck'un, Belçika'da ve Norveç'te aynı uyuşturucu maddelerin (amfetamin, esrar, MDMA ve diazepam) ithalatı ve ihracatı nedeniyle iki kez yargılanmasıyla ilgilidir. Van Esbroeck, Norveç'te yasa dışı uyuşturucu ithalatı nedeniyle hüküm giymiş ve daha sonra Belçika'da aynı uyuşturucu maddelerin yasa dışı ihracatı nedeniyle yargılanmıştır. Kararda, farklı Schengen ülkelerinde aynı uyuşturucu maddelerin ihracatı ve ithalatı eylemleri, *ne bis in idem* ilkesi açısından "aynı fiiller" olarak kabul edilip edilemeyeceği sorusu gündeme gelmiştir. Adalet Divanı *Van Esbroeck* kararında, "aynı fiiller" kavramının, "ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlı bir dizi olgunun varlığı olarak anlaşılan maddi fiillerin özdeşliği" olduğunu ifade etmiştir. Adalet Divanı'na göre farklı Schengen ülkelerinde aynı uyuşturucuların ihracatı ve ithalatı eylemleri, ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olduğundan, diğer bir ifadeyle birbiriyle iç içe geçmiş fiiller olduğundan, *ne bis in idem* ilkesi açısından "aynı fiiller" olarak kabul edilebilir. *Van Esbroeck* kararı, Schengen bölgesindeki *ne bis in idem* ilkesinin uygulanmasını güçlendirmiştir.¹⁰⁷

Hukukun üstünlüğü ilkesi, Avrupa Birliği'nin mihenk taşıdır ve ceza hukuku da dahil olmak üzere AB hukukunun tüm alanlarında geçerlidir. Kanunların açık, öngörülebilir olduğu ve adil ve tarafsız bir şekilde uygulandığı bir hukuk sisteminin önemini vurgular. Hukukun üstünlüğü ilkesi, ceza hukuku önlemlerinin ve prosedürlerinin AB hukukunda yer alan değerler ve temel haklarla tutarlı olmasını

---

¹⁰⁷ Court of Justice of the European Union, (2006). Case C-436/04, *Van Esbroeck*, Judgment of 9 March 2006.

sağlar. Hukukun üstünlüğü ilkesi, ceza hukuku kurallarının adil, şeffaf ve öngörülebilir bir şekilde, bireylerin haklarına ve yasallık ve ölçülülük ilkelerine saygı duyarak uygulanmasını sağlar. Ayrıca, suç ve cezaların kanunla açıkça tanımlanmasını gerektiren kanunilik ilkesini de kapsar. Yargının bağımsızlığını güvence altına alır, adalete erişimi garanti eder ve ceza yargılamalarında bireylerin haklarının etkili bir şekilde korunmasını sağlar.¹⁰⁸ Bireylerin keyfi yetki kullanımına karşı korunmasını ve adil bir hukuki süreci garanti eder. Hukukun üstünlüğü ilkesi, AB hukukunun köklü bir ilkesi olarak kabul edilir. Tüm üye devletler arasında ortak bir değer olarak paylaşılan anayasal bir ilkedir. Kişilerin Birlik içerisinde serbest dolaşımının temin edilmesi menfaati ile suçların soruşturulması arasındaki denge, kişilerin bir fiilden sadece bir kez yargınlanmasını ve bu yargılamanın da etkin yapılmasını gerektirir.¹⁰⁹ Bu çerçevede bir devlette başlatılan yargısal işlemlerin diğer devletlerce karşılıklı tanınması ve devletlerin birbirlerinin yargı organlarına yardım etmeleri esastır. Özellikle yargısal işlemlerin karşılıklı tanınması üye devletleri birbirlerinin hukuklarına ve hukuk uygulayıcılarına güvenmeleri ile sağlanabilir. Bu sebeple tüm üye devletlerin hukukun üstünlüğüne ve insan haklarına saygı ilkelerine bağlı olmaları şarttır.

Üye devletler arasındaki iş birliğini ve karşılıklı güveni sağlamak için Birliğe geniş yetkiler verilmiştir. AB'nin ceza hukuku kapsamındaki yetkilerinin kapsamı, öncelikle sınır ötesi boyutu olan suçlarda üye devletler arasında iş birliği, uyum ve koordinasyonu kolaylaştırmaya odaklanmıştır. Ceza hukuku büyük ölçüde üye devletlerin yetki alanı içinde kalsa da, AB'ye belirli suçları ele almak ve yasa uygulama

---

¹⁰⁸ Pech, L. (2022). *The Rule Of Law As a Well-established And Well-defined Principle Of Eu Law*. Hague J Rule of Law, 14:2, 112-128.

¹⁰⁹ Rosin, K. (2021). *The Relationship Between Eu Law and Fundamental Principles Of Estonian Substantive Criminal Law*. Juridica Int'l, 30:1, 174-182.

konusunda iş birliğini teşvik etmek için belirli yetkiler verilmiştir.¹¹⁰ Bu bağlamda AB, özellikle paylaşılan yetki alanlarında üye devletler arasında yasa ve yönetmelikleri uyumlu hale getirmek için *uyumlaştırma (harmonization)* ve *yakınlaştırma (convergence)* araçlarını kullanmaktadır. Uyumlaştırma ve yakınlaştırma kavramları genellikle birbirinin yerine kullanılsa da, doktrinde farklılıkları olduğu ileri sürülmektedir. Uyumlaştırma genellikle AB genelinde tutarlı bir yaklaşım sağlamak için direktifler yoluyla asgari standartların belirlenmesini içerirken, yakınlaştırma daha çok farklılıkları koruyarak AB'nin kapsayıcı politika ve kılavuz ilkelerinden etkilenen ulusal yasa ve politikaların sistem içinde bütünlüklü çalışmasına olanak sağlayacak hususları yaratmakla ilgilidir. AB'de uyumlaştırma kavramı bazı yazarlar tarafından üye devletlerin hukukları arasındaki farklılıkların giderilmesi şeklinde yorumlanırken¹¹¹, AB'de genel kabul gören görüşe göre uyumlaştırma, üye devletler arasında cezai meselelerde ortak bir yaklaşım ve tutarlı standartlar sağlamak için ulusal yasa ve yönetmelikleri uyumlu hale getirme sürecini ifade eder.¹¹² AB hukuku çerçevesinde uyumlaştırma kavramının kapsamı geniş olmakla beraber buna yönelik herhangi bir yöntem de öngörülmemiştir.¹¹³ Yakınlaştırma yöntemi üye devletlerin ulusal mevzuatlarındaki düzenlemeler, üye devletler arasında iş birliğine yönelik diyaloglar ve araçlar ile uygulanabilmektedir. Üye devletleri bağlayıcı yükümlülükler getirmek yerine benzer hükümleri ve uygulamaları benimsemeye teşvik etmeyi içerir. Yakınlaştırma, bir yandan bir

---

¹¹⁰ Elek, B. (2022). *Criminal Judicial Cooperation From a Central And Eastern European Perspective*. The Policies of the European Union From a Central European Perspective, 260.

¹¹¹ Calderoni, F. (2010). *Organized Crime Legislation in the European Union*, Heidelberg, Springer, doi:10.1007/978-3-642-04331-4, (28 Mayıs 2023).

¹¹² Chaves M. (2012), *The Evolution of European Union Criminal Law (1957-2012)*, The London School of Economics and Political Science, 153.

¹¹³ Calderoni, F. (2010). *Organized Crime Legislation in the European Union*, Heidelberg, Springer, doi:10.1007/978-3-642-04331-4, (28 Mayıs 2023).

tutarlılık ve iş birliği düzeyine ulaşmayı hedeflerken diğer yandan üye devletlerin belirli hukuki geleneklerine ve sistemlerine esneklik ve uyum sağlar.¹¹⁴

Öte yandan, ceza hukuku kapsamında uyumlaştırma kavramı yakınlaştırmadan farklı olarak sınırlı ve özel bir kavramdır. Bu ilke, sınır ötesi unsur taşıyan organize suçla mücadelede tutarlılığı teşvik etmek ve iş birliğini kolaylaştırmak için üye devletlerin ceza mevzuatlarını uyumlaştırmayı amaçlamaktadır. Uyumlaştırma kavramı, mevzuatlar arasındaki farklılıkların tamamen ortadan kaldırılması değil, üye devletler arasında suç tanımlarına ve yaptırımlara ilişkin ortak asgari AB standartlarının belirlenmesidir.¹¹⁵ Lizbon Antlaşması'ndan önce uyumlaştırma çerçeve kararlar ile sağlanırken, Lizbon Antlaşması ile beraber direktifler temel yöntem olarak belirlenmiştir.¹¹⁶ AB, uyumlaştırmayı bir araç olarak benimseyerek, adalet ve içişleri alanlarını kapsayan üçüncü sütun kapsamındaki politikaların geliştirilmesine olan bağlılığını göstermektedir. Amaç, Birlik vatandaşlarının haklarının ve güvenliğinin korunmasını ve üye devletler arasında iş birliğinin kolaylaştırılmasını sağlayarak ceza hukukuna uyumlu ve bütünleşik bir yaklaşım oluşturmaktır.¹¹⁷

Uyumlaştırma ve yakınlaştırma arasındaki fark, öncelikle bağlayıcılık kuvveti ve esneklik düzeyinde yatmaktadır. Uyumlaştırma, üye devletlerin belirli mevzuatı yürürlüğe koymasını gerektiren bağlayıcı AB direktiflerinin kabul edilmesini ve iç hukuka aktarılmasını içerirken, yakınlaştırma, üye devletler arasında gönüllü uyum ve iş birliğine dayanır. Uyumlaştırma, daha yüksek derecede tekdüzelik ve hukuki

---

¹¹⁴ Voynikov, V. V. (2019). *The Problems Of Criminal Law Harmonization In the Framework Of The Eu*. Russian Journal of Criminology, 13:2, 319.

¹¹⁵ Calderoni, F. (2010). *Organized Crime Legislation in the European Union*. Heidelberg, Springer, doi:10.1007/978-3-642-04331-4, (28 Mayıs 2023).

¹¹⁶ Orman, M. (2017). *Avrupa Birliği'nde Organize Suçluluk Mevzuatlarının Uyumlaştırılması ve Yakınlaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 23.

¹¹⁷ Calderoni, F. (2010). *Organized Crime Legislation in the European Union*. Heidelberg, Springer, doi:10.1007/978-3-642-04331-4, (28 Mayıs 2023).

entegrasyon hedeflerken, yakınlaştırma daha fazla esneklik ve ulusal hukuk sistemlerine uyum sağlar. Uyumlaştırma genellikle sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadele gibi yüksek düzeyde koordinasyon ve tutarlılığın gerekli olduğu belirli suç tipleri ile sınırlıyken, daha esnek bir yaklaşımın uygun olduğu alanlarda yakınlaştırma kullanılabilir. AB, suçlar, cezalar ve hukuki prosedürler konusunda ortak bir anlayışa doğru çalışarak eşitsizlikleri en aza indirmeyi ve yargı yetkisi genelinde ceza adaletine daha tutarlı bir yaklaşım sağlamayı amaçlamaktadır.¹¹⁸

Lizbon Antlaşması'nda AB'nin ceza hukuku kapsamında yetkileri ve bu yetkilerin sınırları belirtilmiştir. Buna göre AB içinde cezai meselelerde adli iş birliği, mahkeme ve yargı kararlarının karşılıklı tanınması ilkesine ve üye devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırılmasına dayanır.¹¹⁹ Mevzuatların yakınlaştırılması kapsamında, AB sınır ötesi unsur taşıyan organize suç tiplerine ilişkin olarak direktifler yoluyla asgari kuralları belirleme yetkisine sahiptir.¹²⁰ Üye devletler direktifleri iç hukuklarına aktarmakla yükümlüdür.¹²¹ Birlik, direktifler yoluyla bazen üye devletlerin hukuklarını fiiliyatta farklılıkları ortadan kaldıracak şekilde uyumlaştırmakta, bazen de işleyişi sağlayacak şekilde üye devletlerin hukuklarını yakınlaştırmaktadır. Üye devletlere Birliğin belirlediği asgari kuralların üzerine çıkma olanağı sağlamaktadır.

AB'nin ceza hukuku bağlamındaki yetkilerinden biri de, ilgili alanda sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadelede üye devletler arasında daha etkin iş birliği ve koordinasyon sağlamak ve Birliğin çıkarlarını korumak amacıyla AB'ye bağlı kuruluşlar kurma yetkisidir. Bu doğrultuda, AB, Avrupa Savcılık Ofisi (EPPO),

---

¹¹⁸ Miscenic, E., Hoffmann, A. (2020). *The Role Of Opening Clauses In Harmonization Of Eu Law: Example Of the Eu's General Data Protection Regulation (Gdpr)*. EU and Comparative Law Issues and Challenges Series, 4:1, 47-50.

¹¹⁹ ABİİA madde 82.

¹²⁰ ABİİA madde 83/1.

¹²¹ ABİİA madde 288.

Europol ve Eurojust gibi kuruluşlar kurarak ve zaman içerisinde bu kuruluşları güçlendirerek, ceza hukuku alanında üye devletler arasına iş birliğine yönelik etkinliğini ve kapsamını genişletmiştir. 2017 yılında gelişmiş iş birliği kapsamında EPPO'nun kurulması, AB'nin mali çıkarlarını etkileyen suçlarla mücadelede önemli bir adımdır. EPPO, AB'nin mali çıkarlarını doğrudan etkileyen suçlara yönelik bağımsız soruşturma ve kovuşturma yürüten ilk AB kuruluşu olarak öne çıkmaktadır.¹²² Yetkilerinin genişletildiği bir başka kurum da Europol'dür. AB Komisyonu, Europol'ün yetkilerini ve işlevlerini tanımlayan mevcut 2016 Tüzüğünü değiştirmek için bir yasama girişimi başlatmıştır. Bu girişim Europol'ün operasyonel yetkilerinin genişletilmesi, devlet dışı kurumlarla suçlara karşı mücadelede iş birliği yapmayı, büyük ve karmaşık veri tabanlarının ön işlemlerini gerçekleştirmeyi ve araştırma ve inovasyondaki rolünü güçlendirmeyi içerir. Bu genişletilmiş yetkiler, suç çeteleri tarafından kullanılan yeni teknolojilerin ortaya çıkardığı zorlukları ve ulusal kolluk kuvvetleri ve yargı kurumlarının sınır ötesi unsur taşıyan organize suçların soruşturulması için büyük verileri işlemede karşılaştığı zorlukları ele almayı amaçlamaktadır.¹²³ 2022 yılında Tüzüğün¹²⁴ yürürlüğe girmesiyle Europol'ün faaliyet alanını ve görevlerini bu yönde genişletmiştir. Benzer şekilde Eurojust'ın mevcut hukuki dayanağı da 2022 yılında 2022/838¹²⁵ sayılı Tüzük ile değiştirilmiş ve ajansın

---

¹²² Becková, D. (2020). *European Public Prosecutor's Office: New Actor In Eu Criminal Law*. Brat. L. Rev., 2:4, 163-172.

¹²³ Potemkina, O. (2021). Europol's New Mandate: Between Security and Civil Freedoms. *Scientific and Analytical Herald of IE RAS*, 24:6, 8-9.

¹²⁴ European Parliament and Council of the European Union, (2022). *Regulation (EU) 2022/991 of the European Parliament and of the Council, amending Regulation (EU) 2016/794, as regards Europol's cooperation with private parties, the processing of personal data by Europol in support of criminal investigations, and Europol's role in research and innovation*. Official Journal of the European Union, L 169, 1-42.

¹²⁵ European Parliament and Council of the European Union, (2022). *Regulation (EU) 2022/838 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 amending Regulation (EU) 2018/1727 as regards the preservation, analysis and storage at Eurojust of evidence relating to genocide, crimes against humanity, war crimes and related criminal offences (PE/18/2022/REV/1)*. Official Journal of the European Union, L 148, 1-5.

üye devletlere operasyonel desteğini artırarak, terörle mücadeledeki rolünü güçlendirerek, Eurojust'ın yetkisini savaş suçlarını, insanlığa karşı suçları ve soykırımı içerecek şekilde genişleterek ve güçlendirerek Eurojust'ın rollerini genişletmiştir.¹²⁶

2.2 Adalet ve İçişleri Ajansları Ağı

Mayıs 2010'da İç Güvenlik Operasyonel İş Birliği Komitesi, Adalet ve İçişleri Ajansları arasında iş birliğinin sağlanması için yeni bir yaklaşım üzerinde anlaşmaya varmıştır ve bu kapsamda AB'de adalet ve içişleri alanında faaliyet gösteren çeşitli kuruluş ve organları bir araya getiren ortak bir platform olarak Adalet ve İçişleri Ajansları Ağı (AİAA) kurulmuştur.¹²⁷ Avrupa Birliği Kolluk Kuvvetleri Eğitim Ajansı (CEPOL), Eurojust, Europol ve Avrupa Sınır ve Sahil Güvenliği Ajansı (FRONTEX) tarafından ortaklaşa hazırlanan nihai rapor ile, AİAA'nın temelini oluşturan bir dizi eylemi ortaya koyulmuştur.¹²⁸ Eurojust ve Europol'ün yanı sıra, CEPOL, Avrupa İltica Destek Ofisi (EASO), Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü (EIGE), Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (EMCDDA), ÖGAA'da büyük ölçekli bilgi teknolojileri sistemlerinin operasyonel yönetimi için Avrupa Ajansı (eu-LISA), Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA) ve FRONTEX olmak üzere 9 kuruluşdan oluşur. Bu kuruluşlar, AB içinde terörizm, organize suç, siber suç, göç, iltica ve temel haklar gibi konuları ele almak için birlikte çalışır. AİAA ile, ÖGAA kapsamında AB politikalarının ve eylemlerinin etkinliğini artırmak için bu kurumlar arasında iş birliğini, bilgi paylaşımını ve koordinasyonu kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.¹²⁹

---

¹²⁶ Öberg, J. (2021). *Guest Editorial: Eu Agencies In Transnational Criminal Enforcement: From a Coordinated Approach To An Integrated Eu Criminal Justice*. Maastricht Journal of European and Comparative Law, 28:2, 160.

¹²⁷ Council of the European Union (2010). *Ensuring consistency of action in the light of the joint report on cooperation between JHA Agencies*. 9441/2/10 REV 2.

¹²⁸ Council of the European Union, (2010). Final report on the cooperation between JHA Agencies (5816/10 JAI 87 COSI 2).

¹²⁹ *Justice and Home Affairs Agencies' Network*. (n.d.). Justice and Home Affairs Agencies' Network. <https://frontex.europa.eu/partners/justice-and-home-affairs-agencies-network/>, (5 Mayıs 2023).

CEPOL, AB ülkelerindeki enstitüler ağını koordine eden, kolluk kuvvetlerinin eğitimine odaklanan bir AB ajansıdır. Suç alanlarında Avrupa önceliklerini yansıtan güvenlik, iş birliği ve bilgi alışverişi eğitimi sunar. CEPOL'un portföyü yatılı etkinlikleri, çevrimiçi öğrenmeyi, değişim programlarını, ortak müfredatı, araştırmayı ve bilimi içerir. Merkezi Budapeşte, Macaristan'dadır.¹³⁰

EASO, Ortak Avrupa İltica Sistemi (CEAS) olarak bilinen sığınma, uluslararası koruma ve kabul koşullarını düzenleyen AB yasalarını uygulamada Üye Devletleri desteklemekten sorumludur. Avrupa Birliği İltica Ajansı (EUAA)¹³¹, çeşitli biçimlerde pratik, hukuki, teknik, danışmanlık ve operasyonel yardım sağlar, ancak ulusal sığınma veya kabul makamlarının yerini almaz. Nihai hedef, tüm AB Üye Devletlerindeki iltica uygulamalarını uyumlu hale getirerek, başvuru yaptıkları ülkeden bağımsız olarak başvuranlar için eşit sonuçlar ve koşullar sağlamaktır.¹³²

AB'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bilgi Merkezi olan EIGE, AB'de toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmeye odaklanan bağımsız bir merkezdir. Uzmanlığı, politika yapıcılarının kapsayıcı, dönüştürücü tedbirler tasarımlarına ve AB ve ulusal düzeylerin yanı sıra aday ülkeler ve potansiyel aday ülkelerde farkındalık yaratmalarına yardımcı olmaktadır. EIGE, toplumsal cinsiyet istatistiklerini ve veri toplamalarını iyileştirmek için araştırma, veri analizi ve yöntemler sağlar ve güvenilir bilgiler iletir. AB ve üye devlet düzeylerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini ölçer ve AB ve ulusal politikalarda toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılması için metodolojik araçlar geliştirir. EIGE, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve tüm AB ve ulusal

---

¹³⁰ Our mission | CEPOL. (n.d.). <https://www.cepola.europa.eu/about/mission-vision-and-values>, (7 Mayıs 2023).

¹³¹ Who We Are. (n.d.). European Union Agency for Asylum. <https://euaa.europa.eu/about-us/who-we-are>, (7 Mayıs 2023).

¹³² Home. (2023). European Union Agency for Asylum, <https://euaa.europa.eu/>, (12 Temmuz 2023).

politikalarda toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılmasını desteklemek için çeşitli kurum, kuruluş ve ajanslarla iş birliği yapmaktadır.¹³³

EMCDDA, AB ve üye devletlere, Avrupa'daki uyuşturucu durumuna dair gerçeklere dayalı bir genel bakış sağlayarak, uyuşturucu politikalarının ve tartışmalarının sağlam bir temele oturmasına katkıda bulunur. Lizbon, Portekiz'de yer alan bu ajans, politika yapıcıların bilinçli uyuşturucu yasaları ve stratejileri geliştirmelerine destek olmak için kritik veri ve analizler sunar. EMCDDA, profesyonellerin ve uygulayıcıların en iyi uygulamaları belirlemesine yardımcı olur ve uyuşturucuyla ilgili yeni araştırma alanlarını destekler. EMCDDA'nın suç soruşturmalarına katkısı, uyuşturucu ile ilgili suçların daha iyi anlaşılmasına ve etkili bir şekilde ele alınmasına yardımcı olan verilerin ve analizlerin sağlanmasında yatmaktadır. Ajans, uyuşturucu ile ilgili suç trendleri, kullanım modelleri ve piyasa dinamikleri hakkında bilgi sunarak, suç soruşturma birimlerinin ve kolluk kuvvetlerinin bu alanda daha etkili stratejiler geliştirmesine olanak tanır. Ayrıca, EMCDDA'nın sağladığı veriler, AB ve üye devletlerin uyuşturucu ile mücadeledeki politika ve programlarının tasarımında ve değerlendirilmesinde önemli bir rol oynar, böylece uyuşturucu ile ilişkili suçlara karşı daha etkin mücadeleye katkı sağlar.¹³⁴

eu-LISA, Schengen Bilgi Sistemi, Vize Bilgi Sistemi ve EURODAC için operasyonel görevleri yöneterek ulusal makamlar arasında sürekli veri alışverişini sağlar. Ayrıca güvenlik önlemlerini uygular, veri bütünlüğünü sağlar ve veri koruma kurallarına uyar. Genel merkez Estonya, Tallinn'de, operasyonel yönetim Fransa, Strasbourg'dadır.¹³⁵

---

¹³³ Our work. (2023). European Institute for Gender Equality. https://eige.europa.eu/about/our-work?language_content_entity=en, (20 Haziran 2023).

¹³⁴ Contributing to a healthier and more secure Europe | https://www.emcdda.europa.eu/about/mission_en , (20 Haziran 2023).

¹³⁵ Pages - Who We Are. (n.d.). <https://www.eulisa.europa.eu/About-Us/Who-We-Are> , (9 Mayıs 2023).

FRA, AB'de insan haklarının desteklenmesi ve korunması için bağımsız bir referans merkezidir. AB'de yaşayan tüm insanların temel haklarını savunarak Avrupa'yı yaşamak ve çalışmak için daha iyi bir yer haline getirmeye yardımcı olurlar. Bu haklar arasında ayrımcılığa uğramama, kişisel verilerin korunması ve adalete erişim yer almaktadır. Ajans, yerelden uluslararası düzeye kadar paydaşlarla birlikte çalışarak kanıta dayalı içgörülerini ve uzman tavsiyelerini politika yapıcılar ve karar alıcılarla paylaşır. AB, FRA'yı 2007 yılında kurmuş ve o tarihten bu yana 168/2007 sayılı kurucu Tüzüğünü değiştirerek faaliyetlerine ve yönetişimine önemli değişiklikler getirmiştir. FRA, AB Temel Haklar Şartı'nda yer alan hakları, değerleri ve özgürlükleri korumak için hukuk ve veri toplar ve analiz eder, haklar konusunda bağımsız, kanıta dayalı tavsiyeler sunar, eğilimleri belirler, daha iyi yasa yapımına ve uygulanmasına yardımcı olur, haklara uygun politika müdahalelerini destekler ve temel haklar aktörleri arasındaki iş birliğini ve bağları güçlendirir.¹³⁶

FRONTEX, AB Temel Haklar Şartı ve Entegre Sınır Yönetimi¹³⁷ konsepti doğrultusunda Avrupa sınır yönetiminin teşvik edilmesi, koordinasyonu ve geliştirilmesinden sorumludur. AB dış sınırlarını izler ve analiz eder, ulusal sınır muhafızlarının eğitimine yardımcı olur ve sınır kontrolü ile ilgili araştırma ve yeniliklere katılır. Ayrıca, sınır ötesi unsur taşıyan organize suçları ve terörizmi tespit etmek ve önlemek için Europol ve Eurojust ile iş birliği yaparak, dış sınırlarda daha fazla teknik ve operasyonel yardım gerektiren durumlarda AB ülkelerini destekler. FRONTEX ayrıca denizde arama ve kurtarma operasyonlarını destekler, yasal yolları

---

¹³⁶ About FRA. (2012). European Union Agency for Fundamental Rights. <http://fra.europa.eu/en/about-fra> , (9 Mayıs 2023).

¹³⁷ Entegre Sınır Yönetimi (ESY) konsepti, AB tarafından benimsenen, sınırların etkin yönetimi ve kontrolü ile ilgili kapsamlı bir yaklaşımdır. ESY'nin temel amacı, AB'nin dış sınırlarının güvenliğini sağlamak ve aynı zamanda serbest dolaşım alanı içinde güvenlik ve hukukun üstünlüğünü korumaktır. Bkz: Beyond EU borders. <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/beyond-eu-borders/beyond-eu-borders/>, (28 Mayıs 2023).

tüketen kişilerin geri gönderilmesine yardımcı olur ve sahil güvenlik görevlerini yürüten ulusal makamları destekler.¹³⁸

AİAA, düzenli toplantılar, çalışma grupları, ortak projeler ve bilgi alışverişi platformları dahil olmak üzere çeşitli mekanizmalar aracılığıyla iş birliğini kolaylaştırır. Adalet ve içişleri konularına kapsamlı ve koordineli bir yaklaşım sağlamak için ulusal makamlar, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum gibi diğer ilgili paydaşlarla iş birliğini de teşvik eder. Bu iş birliği, suç soruşturmalarında daha hızlı ve koordineli bir yaklaşım sağlar, farklı ülkelerin yargı ve kolluk kuvvetleri arasında etkili bir iletişim ve koordinasyon kurulmasını kolaylaştırır. AİAA, AB içinde ve ötesinde soruşturmaların etkinliğini ve adaletin sağlanmasını güçlendirir.¹³⁹

2.3 Europol

Tam adıyla Avrupa Birliği Kolluk Kuvvetleri İş Birliği Ajansı olarak bilinen Europol, AB içinde organize suç, terörizm ve diğer ciddi suç türlerinin önlenmesinde ve bunlarla mücadelede önemli bir rol oynayan AB ajansıdır. Europol'un kurulması ilk olarak Maastricht Antlaşması'nda öngörülmüştür.¹⁴⁰ İlk adım olarak Europol Uyuşturucu Birimi (EDU) adı altında ve uyuşturucu kaçakçılığı ve dağıtımıyla mücadele ve adli istihbarat konularıyla sınırlı görevler yürütme kapsamında 3 Ocak 1994 tarihinde faaliyete geçmiştir.¹⁴¹ 1995 yılında hükümetler arası kuruluş olarak faaliyet gösterecek olan Avrupa Polis Ofisi kurulmasına ilişkin sözleşmenin kabul edilmiştir. Daha sonra 2010 yılında resmi olarak AB ajansına dönüşmüştür.¹⁴²

---

¹³⁸ Agencies. (n.d.). Migration and Home Affairs. https://home-affairs.ec.europa.eu/agencies_en, (9 Mayıs 2023).

¹³⁹ Assessment of the Justice and Home Affairs Agencies' Network. (n.d.). Retrieved 2021, from https://prd.frontex.europa.eu/wp-content/uploads/jhaan_assessment_report_2021.pdf, (9 Mayıs 2023).

¹⁴⁰ Maastricht Antlaşması madde K3.

¹⁴¹ Tebaldi, M., & Calaresu, M. (2013). *Level of Europeanization and Policy Outcomes*. SAGE Open, 3:2, <https://doi.org/10.1177/2158244013489984>, (17 Haziran 2023).

¹⁴² De Moor, A., & Vermeulen, G. (2010). *The Europol council decision: transforming Europol into an agency of the European Union*. *Common Market Law Review*, 47:4, 1091–1095.

Europol'ün etkinliğini arttırmak amacıyla Europol Sözleşmesi birbirini izleyen üç Protokol ile değiştirilmiştir. "Kara Para Aklama Protokolü"¹⁴³ Europol'ün yetkilerini kara para aklama faaliyetlerini de kapsayacak şekilde genişletmiştir. "Ortak Soruşturma Ekipleri Protokolü"¹⁴⁴ Europol'ün OSE'lere katılımı için yasal dayanak sağlamıştır. "Danimarka Protokolü"¹⁴⁵ kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına ilişkin hükümleri iyileştirmiş, Avrupa Parlamentosu'na daha fazla yetki vermiş ve Europol'ün yetki alanını genişletmiştir.¹⁴⁶

2009/371/JHA sayılı Konsey Kararı¹⁴⁷, 6 Nisan 2009 tarihinde; Europol'ün AB genel bütçesinden finanse edilen bir Birlik ajansı olarak kurulması; Avrupa Parlamentosu'nun Europol'ün demokratik denetimindeki rolünün artırılması (diğerlerinin yanı sıra bütçesinin kabulü); Europol'ün ulusal polis soruşturmalarını destekleme görevlerinin güçlendirilmesi; Europol'ün, organize suçla kurulmuş ya da kanıtlanmış bir bağlantının varlığına ya da yokluğuna bakılmaksızın, belirli ciddi suç türleriyle mücadelede üye devletlere yardımcı olabilmesi için yetki alanının genişletilmesi; Europol personelinin OSE'lere katılımı; Europol'ün bilgi işleme sistemleri oluşturması ve yönetmesi için yeni yetkiler, Europol Veri Koruma Görevlisinin kurulması da dahil olmak üzere kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına yönelik iyileştirilmiş hükümler, Europol ile Eurojust da dahil olmak üzere diğer AB kurumları ve organları arasında işbirliği ilişkilerinin kurulması ve

---

¹⁴³ Europol Sözleşmesinin 43(1) Maddesine dayanılarak hazırlanan ve Sözleşmenin 2. Maddesini ve Ekini tadil eden Protokol ("Kara Para Aklama Protokolü"), OJ C 358, 13.12.2000, 2.

¹⁴⁴ Europol Sözleşmesi'ni ve Europol'ün, organlarının üyelerinin, müdür yardımcılarının ve çalışanlarının ayrıcalık ve dokunulmazlıklarına ilişkin Protokolü değiştiren Protokol, OJ C 312, 16.12.2002, 2.

¹⁴⁵ Europol Sözleşmesi'nin 43(1) maddesine dayanılarak hazırlanan ve bu Sözleşmeyi tadil eden Protokol ("Danimarka Protokolü"), OJ C 002, 6.1.2004, 3.

¹⁴⁶ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁴⁷ Council of the European Union, (2009). *Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol)*. Official Journal of the European Union, L 121, 37–66.

sürdürülmesi için açık kurallar, üçüncü Devletler ve uluslararası örgütlerle bilgi alışverişi ve işbirliği için açık kurallar ve Yönetim Kurulunun prosedürleri ve görevlerinde bazı basitleştirmelere yönelik hedefleriyle kabul edilmiştir.¹⁴⁸

Europol Tüzüğü'nün¹⁴⁹ Mayıs 2016'da kabul edilmesi, Europol'ün hukuki çerçevesinde önemli bir gelişmeye işaret etmektedir. Bu düzenleme, karar alma gücünü değiştiren ve Europol'ün operasyonel yeteneklerini genişleten birkaç önemli değişikliği beraberinde getirmiştir. Europol Tüzüğü'nün kilit yönleri, karar alma yetkisindeki değişimi, Europol'ün cezai soruşturma başlatma konusunda üye devletlerden talepte bulunması konusunda yetkilendirilmesini ve AB polis iş birliğinin artık yalnızca üye devletler tarafından yönlendirilmediği anlamını taşıyordu. Europol Tüzüğü'nün getirdiği dikkate değer değişikliklerden biri, Europol'ün Yönetim Kurulu içindeki karar alma prosedürlerinin değiştirilmesiydi. Önceden, karar alınabilmesi üye devletlerin oy birliğini gerektiriyordu ve herhangi bir üye devletin bir teklifi veto etmesine izin veriliyordu. Ancak, yeni çerçevede, Yönetim Kurulu'ndaki karar alma basit çoğunluk yöntemine kaydı. Bu değişiklik, tek tek hükümetlerin düzenleyici gücünü sınırladı ve daha verimli bir karar verme sürecini teşvik ederek, Europol'ün gelişen güvenlik sorunlarına hızlı bir şekilde yanıt vermesini sağladı.¹⁵⁰ Ayrıca, Europol Tüzüğü, Europol'e suçla mücadelede ve üye devletler genelinde yasa uygulama çabalarını koordine etmede daha proaktif bir rol alma yetkisi vermiştir. Tüzük, Europol'e, sınır ötesi iş birliğini gerektiren durumlarda üye devletlerden cezai

---

¹⁴⁸ OJ L 121/37, 15.5.2009.

¹⁴⁹ European Parliament and Council of the European Union, (2016). *Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA, and 2009/968/JHA*. Official Journal of the European Union, L 135, 53–114.

¹⁵⁰ Pérez Souto, G. (2023). *Europol, the investigation of 'European crimes' and police cooperation: do we need a EU's Agency with executive powers? - On the arrest of the former vice president of the European Parliament and the "Qatargate."* JusGov Research Paper No. 2023-01, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4336376>, (29 Haziran 2023).

soruşturmalar başlatmalarını, yürütmelerini veya koordine etmelerini talep etme yetkisi vererek, AB polis iş birliğine yönelik daha merkezi ve koordineli bir yaklaşıma doğru bir geçiş göstermiştir.¹⁵¹

Europol'ün hukuki çerçevesindeki son değişiklik, 28 Haziran 2022'de yürürlüğe giren Europol Tüzüğünde Değişiklik Yapan Tüzüktür.¹⁵² Komisyon, Avrupa'nın sürekli değişen ve giderek daha karmaşık hale gelen güvenlik tehditleriyle yüzleştiği bir bağlamda, mevcut güvenlik politikalarında ve yaklaşımlarında reform yapılmasının gerekliliğini savunmuştur. Bu kapsamda atılan adım ile ajansı yöneten 2016 Tüzüğü'ndeki reformlar, AB Konseyi ve Avrupa Parlamentosu tarafından 2022 Haziran başında kabul edilmiş ve 20 gün sonra yürürlüğe girmiştir. Europol'ün faaliyet alanında 2022 yılında yapılan değişiklikler, ulusal özel müdahale birimlerini desteklemek, yüksek güvenlik riski taşıyan şüphelileri soruşturmak ve AB'nin güvenlik araştırma programı için öncelikleri belirlemek de dahil olmak üzere ajansın görevlerini genişletti.¹⁵³ Ajans herhangi bir suç faaliyetiyle bağlantısı bulunan bireyler hakkında üye devletler tarafından aktarılan büyük miktarda veriyi işleyebilmektedir. Bu, daha önce yasadışı olan ve Europol'ün Avrupa Veri Koruma Denetmeni tarafından uyarıldığı bir faaliyeti yasallaştırmaktır. Europol'e ayrıca büyük veri, makine öğrenimi ve yapay zeka tekniklerini kullanabilecek "araştırma ve yenilik" projeleri yürütme yetkisi de verilmiştir. Europol'e Schengen Bilgi Sistemine "bilgi uyarıları" girme ve üçüncü ülke kaynaklı biyometrik veri sağlama konusunda yeni yetkiler de

---

¹⁵¹ König, F., & Trauner, F. (2021), *From Trevi to Europol: Germany's role in the integration of EU police cooperation*, Journal of European Integration, 43:2, 182-184.

¹⁵² European Parliament and Council of the European Union, (2022). *Regulation (EU) 2022/991 of the European Parliament and of the Council, amending Regulation (EU) 2016/794, as regards Europol's cooperation with private parties, the processing of personal data by Europol in support of criminal investigations, and Europol's role in research and innovation*. Official Journal of the European Union, L 169, 1-42.

¹⁵³ EUR-Lex - 23040102_1 - EN - EUR-Lex. (n.d.). EUR-Lex - 23040102_1 - EN - EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-union-agency-for-law-enforcement-cooperation-europol.html>, (17 Mayıs 2023).

verilmiştir.¹⁵⁴ Bu değişiklikler, Europol'ün yasalara aykırı olarak elde edilen bilgiler için bir veri aklama merkezi olarak kullanılması konusunda endişelere yol açmaktadır. Europol Tüzüğü'nde yapılan 2022 değişiklikleri, uluslararası veri aktarımlarına ilişkin kısıtlamaları gevşeterek, yönetim kuruluna kişisel verilerin hukuki bir antlaşma olmaksızın üçüncü devletlere ve uluslararası kuruluşlara aktarılmasına izin verme yetkisi vermektedir. Europol'un yetkilerindeki genişleme, özellikle kişisel verilerin elde edilmesi ve işlenmesi konusunda önemli bir değişikliği ifade eder. Bu değişiklik, Europol'un, özellikle yargı yetkisi bulunmayan üye devletlerde işlenen suçlarla ilgili olarak devlet dışı kurumlarla doğrudan iletişime geçebilme kapasitesini artırmaktadır. Özellikle internet üzerinden gerçekleşen ve acil müdahale gerektiren, kamu güvenliği veya bireysel güvenlik açısından ciddi tehdit oluşturan, terörizmin teşvik edilmesi, siber suç faaliyetleri veya çocuklara yönelik cinsel istismar materyallerinin çevrimiçi olarak yayılmasını içeren durumlarda, Europol kişisel verileri doğrudan özel taraflardan alabilir. Europol artık üçüncü ülkeler veya uluslararası kuruluşlar aracılığıyla özel taraflardan elde edilen kişisel verileri alabilir ve veriler alındığında, verileri ve analiz ve doğrulama sonuçlarını hukuki bir antlaşma olmaksızın bir Yönetim Kurulu kararına dayanarak iletebilir.¹⁵⁵ Europol Tüzüğü'nde yapılan değişiklik, ciddi sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadelede ileriye doğru atılmış önemli bir adımdır.

Europol Tüzüğü ve 2022 değişikliği Europol'ün hukuki çerçevesi ve operasyonel kabiliyetleri üzerinde önemli etkilere sahip olmuştur. Europol Tüzüğü, Europol'ün karar alma yetkisi ve operasyonel kapsamına önemli değişiklikler

---

¹⁵⁴ Amended Europol Regulation in Force – Criticism Remains. (2022). <https://eucrim.eu/news/amended-europol-regulation-in-force-criticism-remains/>, (19 Mayıs 2023).

¹⁵⁵ Kilpatrick, & Jones. (2022). *Empowering the police, removing protections: the new Europol Regulation*. <https://www.statewatch.org/publications/reports-and-books/empowering-the-police-removing-protections-the-new-europol-regulation/>, (17 Haziran 2023).

getirmiştir. Tüzükten önce Europol, sadece talep üzerine harekete geçen bir bilgi paylaşım ve koordinasyon kurumu olarak işlev görüyordu. Ancak Europol Tüzüğü'nün kabul edilmesiyle birlikte Europol'e üye devletlerden soruşturma başlatmalarını talep etme, sınır ötesi operasyonları koordine etme ve üye devletleri kolluk faaliyetlerinde doğrudan destekleme yetkisi verilmiştir. Karar alma yetkisinin genişletilmesine ek olarak, Europol Tüzüğü, Europol'ün operasyonel yeteneklerini de geliştirmiştir. Tüzük, Europol bünyesinde AB'de siber suçlarla mücadele için bir ana merkez olarak hizmet veren Avrupa Siber Suçlar Merkezi'ni¹⁵⁶ kurmuştur. Avrupa Siber Suçlar Merkezi, üye devletler arasındaki iş birliğini kolaylaştırmada, operasyonel destek sağlamada ve siber suç alanında uzmanlık geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Europol'ün siber suç alanındaki operasyonel kabiliyetlerinin bu şekilde genişletilmesi, günümüzün global ve teknolojik açıdan birbirine bağlı dünyasında dijital tehditlerin ele alınmasının artan önemini yansıtmaktadır. Europol Tüzüğü'nde yapılan 2022 değişikliği Europol'ün işlev ve yetkilerini daha da güçlendirmeyi amaçlamıştır.¹⁵⁷ Değişiklik, Europol'ün devlet dışı kurumlarla iş birliği, cezai soruşturmaları desteklemek için Europol tarafından kişisel verilerin işlenmesi ve Europol'ün araştırma ve yenilikçilikteki rolü de dahil olmak üzere birkaç kilit alana odaklanmıştır.¹⁵⁸

Europol, terörizm ve organize suçlar da dahil olmak üzere, AB vatandaşlarını ve AB'nin ortak çıkarlarını tehdit eden suçlarla ilgilenir. Esas görevi, bir suçun iki veya daha fazla üye devleti etkilemesi durumunda kolluk kuvvetlerine soruşturmalarında yardımcı olmaktır. Europol, operasyonel düzeyde, üye devletlerden gelen istihbarat bilgilerini toplama ve analiz etme konusunda merkezi bir rol üstlenir. Bu bilgilerin

---

¹⁵⁶ European Cybercrime Centre - EC3 | Europol. (n.d.). <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-cybercrime-centre-ec3>, (22 Mayıs 2023).

¹⁵⁷ Kusak, M. (2022). *Quality Of Data Sets That Feed Ai and Big Data Applications For Law Enforcement*. ERA Forum, 23:2, 210-211.

¹⁵⁸ Potemkina, O. (2021). Europol's New Mandate: Between Security and Civil Freedoms. *Scientific and Analytical Herald of IE RAS*, 24:6, 9.

toplanması, suç örgütleri ve ağlarının faaliyet şekilleri ve hareketlerinin anlaşılmasında kritik öneme sahiptir. Bu anlayış, suçla mücadelede stratejik ve etkin adımlar atılmasını sağlar. Europol, topladığı bu bilgileri, üye devletlerin mevcut suç örgütleri ve ağlarına karşı ortak eylemler planlaması ve operasyonlar düzenlemesi için kullanır. Bu ortak eylemler, suç örgütlerinin faaliyetlerine karşı koymak ve suçla mücadelede iş birliğini artırmak amacıyla gerçekleştirilir. Europol ayrıca, OSE'lerin yürüttüğü operasyonlar da dahil olmak üzere, bu tür eylem ve operasyonlar sırasında kolluk kuvvetlerine yardım ve destek sağlar. Europol'un sağladığı yardım ve destek, özellikle OSE'lerin yürüttüğü operasyonlar sırasında önem kazanır. Europol, OSE'lerin etkin bir şekilde çalışmasına yardımcı olmak için istihbarat paylaşımı, suç analizi, uzman bilgisi ve teknik yardım gibi çeşitli operasyonel destekler sağlar. Stratejik düzeyde, Europol tarafından toplanan ve analiz edilen istihbarat ve polis bilgileri, AB vatandaşlarının güvenliğini tehdit eden yeni suç eğilimlerinin veya mevcut suç örgütlerinin belirlenmesi açısından son derece yararlıdır. Bu analizin sonuçları, bu tür tehditlere karşı önleyici ve baskıcı eylemlerin koordine edilmesi amacıyla hem AB kurumlarına hem de üye devletlere rapor edilmektedir.¹⁵⁹

Europol'ün misyonu, üye devletlerin kolluk kuvvetlerinin sınır ötesi unsur taşıyan organize suçları önleme ve bunlarla mücadele etmeye yönelik çabalarını desteklemek ve güçlendirmektir.¹⁶⁰ Europol'ün çalışmaları, uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, siber suçlar, kara para aklama ve terörizm dahil olmak üzere kırktan fazla suç faaliyetine yöneliktir.¹⁶¹

---

¹⁵⁹ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁶⁰ ABİİA, madde 88.

¹⁶¹ Potemkina, O. (2021). Europol's New Mandate: Between Security and Civil Freedoms. *Scientific and Analytical Herald of IE RAS*, 24:6, 9-10.

Europol, AB içindeki çalışmalarına ek olarak, AB üyesi olmayan ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla da uluslararası iş birliği yapmaktadır. Bu kapsamda AB dışı kuruluşlar veya üçüncü ülkelerle imzalanabilecek antlaşmalar iki kategoriye ayrılır: Stratejik Antlaşmalar ve Operasyonel Antlaşmalar. Stratejik Antlaşmalar, stratejik ve teknik ayrıntıları kapsayan, kişisel olmayan verilerin paylaşılmasını içerir. Operasyonel Antlaşmalar ise belirli veya kimliği belirlenebilir bir kişiye ilişkin bilgilere atıfta bulunarak kişisel veri alışverişine olanak tanır. Europol'ün uluslararası iş birliği çabaları, bilgi ve istihbarat alışverişini artırmayı, ortak soruşturmaları kolaylaştırmayı ve suça karşı küresel mücadeleyi desteklemeyi amaçlamaktadır.¹⁶²

Europol'ün personeli, ulusal yasalar uyarınca suçların önlenmesi ve suçlarla mücadeleden sorumlu olan mevcut tüm kamu kurumları arasından üye devletler tarafından görevlendirilen memurlardan oluşur. Europol her üye devlet için tek bir ulusal birimle irtibat halindedir. Bu ulusal birimler Europol merkezine bir ya da daha fazla irtibat görevlisi gönderir. İrtibat görevlileri ulusal irtibat bürolarını oluşturur ve kendi ulusal birimleri tarafından Europol bünyesinde ulusal çıkarları temsil etmekle görevlendirilirler. Europol Direktörü Konsey tarafından atanır ve görevlerini yerine getirme konusunda Yönetim Kurulu'na karşı sorumludur. Üç Müdür Yardımcısı tarafından desteklenen Direktör, Europol'e verilen görevlerin yerine getirilmesinden ve Europol'ün günlük operasyonlarından sorumludur. Üye devletler ve Avrupa Komisyonu temsilcilerinden oluşan Yönetim Kurulu, Europol'e stratejik rehberlik ve gözetim sağlar. Yönetim Kurulu Komisyon Başkanı bir Sekreteryaya tarafından desteklenir. Europol'ün yapısı, polis soruşturmaları için bilgi alışverişini, operasyonel

---

¹⁶² De Moor, A., & Vermeulen, G. (2010). *The Europol council decision: transforming Europol into an agency of the European Union*. *Common Market Law Review*, 47:4, 1100-1110.

analizi, stratejik raporlamayı ve teknik desteği kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır.¹⁶³

Europol, üye devletler tarafından başlatılan soruşturmaları destekler ve AB'deki suç eğilimlerini analiz eder. Europol'ün çalışmaları genellikle uluslararası bir yaklaşım ve AB içinde ve dışında çeşitli ülkeler arasında iş birliği gerektiren suçları kapsar. Hangi suçlara öncelik verileceğine ilişkin karar EMPACT tarafından şekillendirilir. EMPACT, Cezai Tehditlere Karşı Avrupa Multidisipliner Platformu anlamına gelmektedir. AB iç güvenliğine, dış sınır kontrolleri, polis, gümrük ve adli iş birliğinden bilgi yönetimi, inovasyon, eğitim, önleme ve iç güvenliğin dış boyutuna kadar uzanan tedbirlerin yanı sıra uygun olduğu hallerde kamu-özel sektör ortaklıklarını da içeren entegre bir yaklaşım getirmektedir. EMPACT, örgütlü ve ciddi uluslararası suçlarla mücadele için yapılandırılmış çok disiplinli bir iş birliğidir. Üye devletler tarafından yönlendirilir ve AB kurumları, organları ve ajansları tarafından kendi yetkileri doğrultusunda desteklenir. Europol yıllar içinde uyuşturucu kaçakçılığı, yasadışı göç ağları ve insan ticareti, yasadışı araç ticareti, siber suçlar, kara para aklama ve döviz sahteciliği ile mücadelede önemli bir deneyim kazanmıştır. Europol'ün operasyon alanları yasadışı uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti, kolaylaştırılmış yasadışı göç, siber suçlar, avro sahteciliği, KDV dolandırıcılığı, kara para aklama ve varlık takibi, mobil organize suç grupları, fikri mülkiyet suçları, sigara kaçakçılığı, motosiklet çetelerinin yasaklanması, terörizm alanlarını kapsamaktadır.¹⁶⁴

2.4 Eurojust

Eurojust, sınır ötesi unsur taşıyan organize suç biçimlerine karşı soruşturma ve kovuşturma yürüten üye devletlerin adli makamlarıyla yakın iş birliği içinde çalışmak

---

¹⁶³ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁶⁴ About Europol | Europol. (n.d.). <https://www.europol.europa.eu/about-europol> , (22 Mayıs 2023).

üzere 2002'de kurulan ve 2009'da güçlendirilen AB ajansıdır. Eurojust, AİAA'nın önemli bir parçası olarak, üye devletler arasında ciddi ve karmaşık sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadelede adli iş birliğini sağlamaktadır. Özellikle organize suç gruplarına odaklanan Eurojust, terörizm, siber suçlar, insan ticareti, uyuşturucu kaçakçılığı, AB'nin finansal çıkarlarına karşı işlenen suçlar, göçmen kaçakçılığı, kara para aklama ve dolandırıcılık gibi çeşitli suç türlerine karşı mücadelede rol oynamaktadır. Eurojust, sınır ötesi suç soruşturmalarının çeşitli aşamalarında operasyonel destek sunarak, hızlı yanıtlar sağlamakta ve adli iş birliği taleplerinin hazırlanmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, paralel soruşturmaları koordine etme, yetki çatışmalarının çözülmesine yardımcı olma, ilgili adli makamların ve kolluk kuvvetlerinin katılımıyla koordinasyon toplantıları düzenleme, OES'ler kurma ve yönetme ve ortak eylem günlerini planlama gibi yardım ve koordinasyon mekanizmalarını desteklemektedir.¹⁶⁵

Eurojust'ın ortaya çıkışının temelinde Avrupa Savcılığı fikri yatar ve bu fikir Ekim 1999'da gerçekleştirilen Tampere Zirvesi'ne dayanmaktadır. Üye devletler, bir Avrupa savcılığının kurulmasındansa, bir koordinasyon organı tesis edilmesini tercih etmişlerdir.¹⁶⁶ Bunun sebebi, önceki bölümlerde belirtildiği üzere, üye devletlerin o dönemde egemenliğe yönelik endişeleri ve buna karşılık sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadelede etkili mekanizmaların devreye sokulması ihtiyacının da kabul edilmesiydi. Eurojust, AB genelinde işlenen suç faaliyetlerinin sürekliliği ile ulusal adli makamların bunları soruşturma ve kovuşturmayaya yönelik parçalı yeteneği arasındaki boşluğu doldurmak için oluşturulmuştur.¹⁶⁷

---

¹⁶⁵ What we do. Eurojust. <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/what-we-do>, (13 Haziran 2023).

¹⁶⁶ Suominen A. (2008). *The Past, Present and the Future of Eurojust*. Maastricht Journal of European and Comparative Law, 15:2, 217-234.

¹⁶⁷ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

2008 yılında Eurojust, AB içinde sınır ötesi unsur taşıyan organize suçla mücadelede etkinliğini ve yeteneklerini artırmayı amaçlayan önemli bir yetkilendirme sürecinden geçmiştir. Bu güçlendirme, ortaya çıkan zorlukları ele alma ve üye devletlerin adli makamları arasındaki koordinasyon ve iş birliğini geliştirme ihtiyacından kaynaklanmıştır. Eurojust'ın faaliyetlerini yöneten hukuki çerçeve, 2009/426/JHA¹⁶⁸ sayılı Konsey Kararı'nın kabul edilmesiyle revize edilmiş ve güçlendirilmiştir. Bu karar, Eurojust'ın işlevleri ve faaliyetleri için daha sağlam bir hukuki temel oluşturmuş, rolünü netleştirmiş ve otoritesini güçlendirmiştir.¹⁶⁹ Eurojust'ın operasyonel yetkileri, adli iş birliğini kolaylaştırmada daha proaktif önlemler almasını sağlamak için genişletilmiştir. Birden fazla üye devleti içeren OSE'ler oluşturma ve koordine etme yetkisi kazanmıştır.¹⁷⁰ Bu OSE'ler, farklı ülkelerden müfettişlerin ve savcılarının karmaşık sınır ötesi davalarda birlikte çalışmasını sağlayarak iş birliğini geliştirmektedir. Ayrıca Eurojust'a ulusal veritabanlarına ve bilgi sistemlerine gelişmiş erişim hakkı verilmiş ve böylece üye devletler arasında daha etkili bilgi ve operasyonel veri alışverişi sağlanmıştır.¹⁷¹ Bu sayede organize suç ve terörizme karşı koordineli eylemleri destekleyerek, temel bilgilerin hızlı ve güvenli alışverişi kolaylaştırılmıştır. Ayrıca Europol ile Eurojust arasındaki iş birliği sınır ötesi unsur taşıyan organize suçla mücadelenin genel etkinliğini artırmak için geliştirilmiş bilgi paylaşımını, ortak operasyonel faaliyetleri ve daha yakın koordinasyonu içerecek şekilde daha da güçlendirilmiştir.¹⁷²

---

¹⁶⁸ Council of the European Union, (2009). *Council Decision 2009/426/JHA of 16 December 2008 on the strengthening of Eurojust and amending Decision 2002/187/JHA setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime*. L 138, 14–32.

¹⁶⁹ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁷⁰ KONSEY KARARI 2009/426/JHA, madde 5(a).

¹⁷¹ KONSEY KARARI 2009/426/JHA, madde 16/5.

¹⁷² KONSEY KARARI 2009/426/JHA, madde 5(d), madde 26/1.

2009 yılında gerçekleştirilen Eurojust reformu uygulamada üye devletlerin yeterli iş birliğini göstermemesi nedeniyle sınırlı kalmıştır. Bu nedenle Komisyon, 17 Temmuz 2013 tarihinde, Eurojust'ın rolünü, görevini ve yetkilerini tanımlayan ABİİA'nın 85. maddesi temelinde ajansın yeniden yapılandırılmasına yönelik bir tüzük teklif etmiştir. Teklif EPPO teklifi ile birlikte sunulmuştur.¹⁷³

Komisyon'un Eurojust'ın daha ileri bir reforma tabi tutulmasına yönelik hedefleri şunlardır:

- Eurojust'ın Koleji'in yönetim ve operasyonel fonksiyonlarının ayrılarak ajansın daha etkin bir yönetim modelinin oluşturulması;
- Eurojust'ın etkinliğinin artırılmasına katkı sağlamak üzere yıllık programlama üzerine yeni hükümlerin getirilmesi;
- Eurojust'ın demokratik meşruiyetini artırmak amacıyla Lizbon Antlaşması doğrultusunda Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentoların, ajansın faaliyetlerinin değerlendirilmesine daha fazla dahil edilmesi;
- Eurojust'ın bazı ortaklarıyla ilişkilerinin daha fazla açıklığa kavuşturulması, özellikle Europol ve OLAF (Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Ofisi)¹⁷⁴ ile olan ilişkilerin detaylandırılması;
- Eurojust'ın kurulmasının ardından EPPO ile yakın iş birliği yapabilmesini sağlamak.

Mart 2015'te Konsey'de varılan anlaşmayla sonuçlanan müzakereler sırasında teklif metninde önemli bir değişiklik yapılmamış olup, bu metin o dönemde henüz

---

¹⁷³ Spiezia, F. (2018), *The European Public Prosecutor's Office: How to Implement the Relations with Eurojust?*, Eucrium - the European Criminal Law Associations' Forum, 2:1, 131.

¹⁷⁴ *Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Ofisi (OLAF), AB fonlarını ilgilendiren dolandırıcılık, yolsuzluk ve usulsüzlüklerle ilgili idari ve bağımsız soruşturmalar yürütmek, AB kurumlarının personeli ve üyeleri tarafından gerçekleştirilen ciddi suistimalleri araştırmak ve dolandırıcılığa karşı AB çapında politikalar geliştirmekle görevli bir Avrupa Birliği kuruluşudur.*

Bkz: What we do. (n.d.). European Anti-Fraud Office. https://anti-fraud.ec.europa.eu/about-us/what-we-do_en, (27 Haziran 2023).

tüzüğü tamamlanmamış olan EPPO ile ilişkilere ve veri koruma rejimine ilişkin kısımları içermemektedir. Ulusal makamlarına uygun olarak adli eylemlerde bulunma yetkisi ile ilgili olarak nihai metin, orijinal ifadenin muğlaklığının ötesine geçen ve cezai konularda Avrupa Soruşturma Emrine İlişkin Direktifin kabul edilmesini dikkate alan faydalı özellikler içermektedir.¹⁷⁵ Ulusal üyeler, karşılıklı yardım veya tanıma için herhangi bir talepte bulunabilecek, bu talebi yerine getirebilecek ve uygun olduğu hallerde OSE'lerin kurulmasına katılabileceklerdir.¹⁷⁶

20 Aralık 2017 tarihinde Avrupa Parlamentosu, Komisyon'un orijinal teklifine ilişkin bir dizi değişiklik içeren raporu kabul etmiştir. Bu, Konsey, Komisyon ve Avrupa Parlamentosu'nun ortak bir metin tanımlamasını içeren ve üçlü diyalog olarak adlandırılan sürecin başlangıcı olmuştur. 12 Aralık 2019 tarihinde yürürlüğe giren Tüzüğün¹⁷⁷ nihai metninde ulusal üyelerden oluşan Eurojust Koleji'nin operasyonel ve yönetim işlevleri arasındaki ayrım; AB kurumları için veri korumaya ilişkin son hukuki çerçeveye uyarlanmış veri koruma kurallarına ilişkin yeni rejim; yönetim işlevlerinde Koleje yardımcı olmak üzere bir yürütme kurulunun oluşturulması; yıllık ve çok yıllık mali programlamaya ilişkin yeni hükümler; Komisyonun Koleje ve yürütme kuruluna katılımı; Eurojust'ın faaliyetlerinin Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentolar tarafından ortaklaşa değerlendirilmesi yoluyla şeffaflığın artırılması yönünde değişiklikler yapılmıştır.¹⁷⁸ Tüzük, Eurojust'ın yetki alanını, yönetim

---

¹⁷⁵ *Avrupa Soruşturma Emri, başka bir üye devlette yürütülen cezai soruşturmalarda delil toplamak veya kullanmak için soruşturma tedbirleri alınmasına yönelik olarak diğer bir üye devletteki adli makam tarafından verilen veya onaylanan adli bir karardır. Avrupa Soruşturma Emri, karşılıklı tanıma ilkesine dayanmaktadır.*

Bkz:European Investigation Order. Eurojust. <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/instruments/european-investigation-order>, (17 Haziran 2023).

¹⁷⁶ Spiezia, F. (2018), *The European Public Prosecutor's Office : How to Implement the Relations with Eurojust?* Eucri - the European Criminal Law Associations' Forum, 2:1, 132-133.

¹⁷⁷ European Parliament and Council of the European Union, (2018). *Regulation (EU) 2018/1727 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust), and replacing and repealing Council Decision 2002/187/JHA (PE/37/2018/REV/1)*. Official Journal of the European Union, L 295, 138–183.

¹⁷⁸ Spiezia, F. (2018). *The European Public Prosecutor's Office : How to Implement the Relations with Eurojust?* Eucri - the European Criminal Law Associations' Forum, 2:1, 133.

yapısını, veri koruma rejimini ve AB üyesi olmayan ülkelerle antlaşmalar yapmak için ilgili çerçeveyi kapsamaktadır.¹⁷⁹

Eurojust'ın mevcut hukuki dayanağı, soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları ve ilgili suçlara ilişkin delillerin Eurojust'ta korunması, analizi ve saklanmasına ilişkin 2018/1727 sayılı Tüzüğü değiştiren 30 Mayıs 2022 tarihli ve 2022/838 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğüdür.¹⁸⁰ 2022/838 sayılı Tüzük, Üye Devletlerin soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları ve ilgili suçlarla mücadeledeki eylemlerini, bu suçlarla ilgili kanıtları muhafaza etmek, analiz etmek ve saklamak ve bu tür kanıtların yetkili ulusal makamlar ve Uluslararası Ceza Mahkemesi de dahil olmak üzere uluslararası adli makamlarla paylaşılmasını sağlamak suretiyle desteklemek amacıyla Madde 4(1)'i değiştirmektedir. 80. maddeye, Eurojust'ın operasyonel kişisel verilerin işlenmesi için dava yönetim sisteminden ayrı bir otomatik veri yönetimi ve depolama tesisi kurmasına izin veren bir paragraf eklemektedir. Bu tesis, en yüksek siber güvenlik standartlarına uygun olmalıdır. Eurojust, tesisi işletmeden önce Avrupa Veri Koruma Servisi'ne (EDPS) danışmalıdır ve EDPS, Veri Koruma Görevlisi'nden bir bildirim aldıktan sonra iki ay içinde bir görüş bildirecektir. Bildirim, işleme faaliyetlerinin genel bir tanımını, veri sahiplerinin hak ve özgürlüklerine yönelik risklerin bir değerlendirmesini, risklerin ele alınmasına yönelik tedbirleri ve kişisel verilerin korunmasını sağlamak ve Tüzük ile uyumluluğu göstermek için koruma tedbirleri, güvenlik tedbirleri ve mekanizmaları içermelidir.¹⁸¹

---

¹⁷⁹ European Parliament and Council of the European Union, (2018). *Regulation (EU) 2018/1727 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust), and replacing and repealing Council Decision 2002/187/JHA (PE/37/2018/REV/1)*. Official Journal of the European Union, L 295, 138–183.

¹⁸⁰ Judicial cooperation in criminal matters | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/155/judicial-cooperation-in-criminal-matters>, (31 Nisan 2023).

¹⁸¹ Bkz: Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in Eurojust'ta korunması, analizi ve saklanmasına ilişkin 2018/1727 sayılı Tüzüğü değiştiren 30 Mayıs 2022 tarih ve 2022/838 Sayılı Tüzüğü.

Eurojust, ulusal makamlara uzanan bir ağ değil, AB üye devletlerinin tamamını temsil eden ve merkezi Lahey'de bulunan bir organdır. Koordinasyon çabaları, genellikle, farklı hukuk sistemlerine sahip çeşitli yetki alanlarında soruşturma tedbirlerinin eş zamanlı olarak yürütülmesini destekler. Eurojust, sınır ötesi davaları çözmek için merkezi bir seviyeden bir kolaylaştırma veya koordinasyona ihtiyaç duyulduğunda üye devletlerin yetkili makamları tarafından temasa geçilebilen bir araçtır.¹⁸²

Eurojust'ın ana amacı, iki veya daha fazla üye devleti etkileyen ciddi suçlarla ilgili olarak ulusal soruşturma ve kovuşturma makamları arasındaki koordinasyonu ve iş birliğini desteklemek ve güçlendirmektir. Eurojust, ulusal makamlara paralel yargılamaların belirlenmesi ve hatta tetiklenmesi, özellikle koordinasyon toplantıları yoluyla koordinasyonun sağlanması ve ortak çözümler bulunması konusunda destek sağlamaktadır. Çoğu Eurojust davasında, yetki çatışmaları ulusal makamlar arasında toplantılar ve özellikle de en uygun çözümün bulunduğu koordinasyon toplantıları sırasında çözüme kavuşturulur. Eurojust, hangi üye devletin kovuşturma açısından daha iyi bir konumda olduğunu belirten tavsiyelerde bulunur. Bu bağlamda, 2016 yılında revize edilen 'hangi yargı merciinde yargılama yapılması gerektiğine' karar vermeye yönelik Eurojust Kılavuz İlkeleri, esneklikleri ve mantıksal yaklaşımları göz önüne alındığında yararlı bir araç olarak değerlendirilmektedir. Eurojust'ın Avrupa Tutuklama Müzakeresinin uygulamasındaki rolü de oldukça önemlidir. Eurojust, Avrupa Tutuklama Müzakerelerinin yürütülmesi ile ilgili konularda üye devletlere

---

¹⁸² Thwaites, N. (2006). *EUROJUST: Beacon in EU Judicial co-operation*. *Revue Internationale De Droit Pénal*, 77:1, 293.

uzmanlık ve destek sağlar. Eurojust, ayrıca, dil ve iletişim sorunları gibi genel sorunlara da çözümler sunar.¹⁸³

Eurojust kurumsal yapısı, ulusal üyeler, Kolej, Yönetim Kurulu ve İdari Direktörden oluşur.¹⁸⁴ Kolej, Eurojust'ın organizasyonundan ve işleyişinden sorumludur. Eurojust'ın faaliyetlerinin yanı sıra AB ceza hukukundaki gelişmeler, Eurojust'ın bütçesi ve personeli, Eurojust'ın diğer AB kurumları ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği gibi ilgili diğer konuları tartışmak ve karara bağlamak için düzenli toplantılar düzenler. Eurojust Koleji, AB üye devletlerinin her birinden birer tane olmak üzere, yargıçlar, savcılar veya eşdeğer yetkinliğe sahip diğer yargı profesyonellerini içeren ulusal üyelerden oluşur. Ulusal üyeler, ilgili üye devletler tarafından atanır ve Eurojust'ın faaliyetlerinde ulusal makamlarını temsil etmekten sorumludur. Yönetim Kurulu, Eurojust Koleji'ne yönetim işlevlerinde yardımcı olur. İdari konularda, Kolej tarafından benimsenmesi için idari direktörün gerekli hazırlık çalışmalarını denetler ve Eurojust'ın bütçesinin onaylanması, Eurojust'ın personelinin atanması ve görevden alınması, Eurojust'ın faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gibi Eurojust Tüzüğü'nün 16. maddesinde tanımlanan idari kararları alır.¹⁸⁵

Kolej, üyelerinin üçte iki çoğunluğuyla ulusal üyeler arasından bir Başkan ve iki Başkan Yardımcısı seçer. Başkan ve yardımcıları, Koleje başkanlık eder ve Eurojust'ın yönetiminden sorumludur. Başkan ve Başkan Yardımcılarının görev süresi dört yıldır. Bir kez yeniden seçilebilirler.¹⁸⁶ Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcıları ve Daire Başkanlarından oluşur. Kolej'in kararlarını uygulamaktan ve

---

¹⁸³ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁸⁴ REGULATION (EU) 2018/1727 madde 6.

¹⁸⁵ Bkz. REGULATION (EU) 2018/1727 madde 16.

¹⁸⁶ REGULATION (EU) 2018/1727 madde 11.

Eurojust'ın faaliyetlerinin AB'nin öncelikleriyle uyumlu olmasını sağlamaktan sorumludur. İdari Direktör, Koleje, Başkanlığa ve Yönetim Kuruluna destek sağlamaktan sorumludur. Kolej tarafından atanan İdari Müdür tarafından yönetilir. Eurojust ile her üye devletin ulusal makamları arasında temas noktası görevi gören Ulusal Masaları vardır. Her üye devlet, Eurojust ve ilgili ulusal adli makamları arasında doğrudan bağlantı görevi gören bir veya daha fazla Ulusal Masa temsilcisi atar. Ulusal Masalar bilgi alışverişini kolaylaştırır, vakaları koordine eder ve Eurojust'ın faaliyetlerinin uygulanmasında destek sağlar.¹⁸⁷ Eurojust, meslektaşlık ilkesine dayalı olarak çalışır; bu, Eurojust'taki temsilcilerin birbirleriyle karşılıklı saygı, anlayış ve eşitlik temelinde iş birliği yaptığı anlamına gelir. Ulusal üyeler, soruşturmaları koordine etmek, bilgi alışverişinde bulunmak ve sınır ötesi ceza davalarında birbirlerine yardım sağlamak için birlikte çalışırlar. Eurojust ayrıca ceza adaleti alanında iş birliğini ve koordinasyonu geliştirmek için Europol gibi diğer AB kurumlarıyla yakın iş birliği içindedir.¹⁸⁸

Eurojust, sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlara karşı soruşturma ve kovuşturma yürüten ulusal adli makamlara gerekli destek ve yardımı sağlamak için bazı araçlar geliştirmiştir. Bu araçların en önemlilerinden biri koordinasyon toplantılarıdır. Bu toplantılarda, farklı üye devletlerden adli makamlar, soruşturma ve kovuşturmanın durumu hakkında bilgi paylaşmak ve ulusal düzeydeki eylemlerini ve diğer üye devletlerden gelen yardım taleplerini en iyi şekilde koordine etmek için büyük bir masa etrafında bir araya gelebilmektedir. Toplantılar, ulusal adli makamlarla mutabık kalınarak ilgili ulusal üyeler tarafından düzenlenir. Toplantıların hazırlanması

---

¹⁸⁷ Zarza, Á. G. (2014), *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁸⁸ Aguinaldo, A. L. C. (2021). *East Meets West*. <https://doi.org/10.5771/9783748921134>, (22 Haziran 2023).

ve yürütülmesi Vaka Analiz Birimi tarafından aktif olarak desteklenmektedir. Diğer görevlerinin yanı sıra bu Birim, ulusal adli makamlar tarafından sağlanan farklı bilgi parçalarını gruplandırmak ve bu bilgilere ve Europol tarafından sağlanan veri ve desteğe dayanarak suç olaylarının genel resmini oluşturmakla görevlidir. Bu genel resim koordinasyon toplantısı sırasında sağlanır ve tamamlanır. Koordinasyon merkezlerinde, aynı suç örgütüne karşı farklı Üye Devletlerde eş zamanlı olarak harekete geçilmesi kararlaştırılan günlerde, ilgili Ulusal Üyeler ve Eurojust analistleri Eurojust'a gelirler. Diğer tedbirlerin yanı sıra, ev aramalarının yürütülmesini, suçtan kaynaklanan mal varlıklarının dondurulmasını ve şüphelilerin tutuklanmasını gerçek zamanlı olarak izlerler. Ayrıca, farklı hukuki araçların varlığından kaynaklanan zorlukların üstesinden gelinmesinde veya bir istinabe mektubunun veya cezai konularda adli iş birliğine ilişkin diğer herhangi bir aracın uygulanmasından önce bazı ek bilgilere ihtiyaç duyulması halinde adli makamlara yardımcı olurlar.¹⁸⁹

Bir diğer önemli araç olan OSE'ler, farklı üye devletlerden ve/veya üçüncü devletler de dahil olmak üzere diğer tarafların polis ve adli makamlardan oluşan, belirli bir amaç ve sınırlı bir süre için yazılı bir antlaşma temelinde kurulan bir ekiptir. OSE'ler temel olarak AB Üye Devletleri arasında Cezai Konularda Karşılıklı Yardımlaşma Sözleşmesi'nin 13. Maddesi ve Ortak Soruşturma Ekiplerine ilişkin 13 Haziran tarihli 2002/465/JHA¹⁹⁰ sayılı Konsey Çerçeve Kararı tarafından düzenlenmektedir.¹⁹¹ OSE'ler uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti, dolandırıcılık ve yolsuzluk vakalarında açık bir katma değer ortaya koymaktadır.¹⁹² Bir Ortak

---

¹⁸⁹ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁹⁰ Council of the European Union, (2002). *Council Framework Decision of 13 June 2002 on joint investigation teams*. Official Journal of the European Union, L 162, 1–3.

¹⁹¹ Egamberdiev, D. (2021). *Formation Of Joint Investigation Teams Between States, and Their International And National Legal Basis*. *ilkonline*, 20:3, 1483-1485.

¹⁹² Geraci, R. M. (2022). *Beyond Mutual Recognition: the Rules Of Joint Investigation Teams*. *OPT*, 2:13, 30.

Soruşturma Ekibi Antlaşması çerçevesinde ve özel operasyonel eylem planlarına uygun olarak, OSE üyeleri ortak stratejiler üzerinde tartışıp anlaşabilmekte, özel soruşturma tedbirleri alabilmekte, gerçek zamanlı bilgi alışverişinde bulunup bilgi toplayabilmekte ve uzmanlık bilgilerini paylaşabilmektedir. OSE'lere katılan uygulayıcılar, belgelerin açıklanması ve gizliliği ve delillerin kabul edilebilirliği ile ilgili konuları tartışmak için uygun bir hukuki çerçeveye sahiptir. Eurojust, yıllar içinde edindiği pratik deneyime dayanarak, adli makamlara belirli bir davada OSE kurmanın potansiyel faydaları konusunda tavsiyelerde bulunur ve karar verilmesi halinde bir OSE kurulmasına ve yürütülmesine de destek olabilir.¹⁹³

2.5 Avrupa Savcılık Ofisi

Avrupa Savcılık Ofisi (EPPO), AB bütçesine karşı işlenen suçların soruşturulması, kovuşturulması ve adaletin yerine getirilmesinde iş birliğini artırmayı hedefleyen 2017/1939 sayılı Konsey Tüzüğü ile Kasım 2017'de kurulmuştur. EPPO, dolandırıcılık, yolsuzluk ve 10 milyon Euro'yu aşan sınır ötesi KDV dolandırıcılığı gibi suçların soruşturulması, kovuşturulması ve adaletin sağlanmasından sorumludur. İlk Avrupa Başsavcısı Laura Codruța Kövesi, Parlamento ve Konsey tarafından yedi yedi yıllık bir dönem için atanmıştır. Merkezi Lüksemburg'da bulunan EPPO'nun faaliyetleri 1 Haziran 2021'de başlamıştır.¹⁹⁴

Bir bölgesel entegrasyon projesi olarak AB'nin mali çıkarlarını korumakla görevli uluslar üstü bir organ oluşturma fikri, Avrupa için bir Anayasa oluşturan Antlaşma üzerindeki tartışmalar sırasında şekillenmiştir. Lizbon Antlaşması, EPPO'nun altında yatan temel fikirlerin çoğunu benimsemiş, ancak nasıl organize

---

¹⁹³ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

¹⁹⁴ Legal framework | European Public Prosecutor's Office. (n.d.), <https://www.eppo.europa.eu/en/legal-framework>, (28 Mayıs 2023).

edileceğini ve kurallarının temelini ayrıntılı olarak belirtmemiştir. Bunun yerine, bu hususların ikincil bir AB tasarrufu ile düzenlenmesi düşünülmüştür. ABİİA'da, kabul edilecek tüzüklerin EPPO'ya uygulanacak genel kuralları, görevlerinin yerine getirilmesine ilişkin koşulları, faaliyetlerine uygulanacak usul kurallarını, delillerin kabul edilebilirliğine ilişkin kuralları ve görevlerini yerine getirirken aldığı usul tedbirlerinin yargısal denetimine ilişkin kuralları belirleyeceğini" öngörmektedir.¹⁹⁵ Bununla birlikte EPPO fikri egemenlik kaygıları nedeniyle tüm üye devletler tarafından coşkuyla karşılanmamıştır. AB, bazı üye devletlerin muhalefetinin üstesinden, ABA madde 20'de belirtilen güçlendirilmiş iş birliği mekanizmasına başvurarak gelebilmiştir. EPPO Tüzüğü'nün kabul edilmesi için ilke olarak Konsey'de oybirliği gerekirken, ABİİA'nın 86(1) maddesi en az dokuz üye devletin bu tür bir güçlendirilmiş iş birliğine girmesine ve söz konusu Tüzüğü kabul etmesine izin vermektedir.¹⁹⁶ Böyle bir mekanizmaya başvurmanın hukuki sonucu, EPPO Tüzüğü'nün sadece katılımcı üye devletler için geçerli olması, bu grubun dışındakiler için geçerli olmamasıdır. Başlangıçta yirmi üye devlet güçlendirilmiş iş birliğinin bir parçası olmayı kabul etmişti. O zamandan bu yana Hollanda ve Malta da bu projeye katılmıştır. Bunun yanında Danimarka, İrlanda, Macaristan, Polonya ve İsveç bu oluşumun dışında kalmıştır.¹⁹⁷

12 Ekim 2017 tarihli ve 2017/1939 sayılı Konsey Tüzüğü EPPO'nun işleyişinin temelini oluşturur. Ceza hukuku yoluyla Birliğin mali çıkarlarına yönelik

---

¹⁹⁵ ABİİA madde 86/1.

¹⁹⁶ ABİİA madde 86/1'e göre, AB'nin mali çıkarlarını etkileyen suçlarla mücadele amacıyla bir Avrupa Savcılık Ofisi kurulması, Konsey tarafından özel bir yasama prosedürü uygulanarak ve Avrupa Parlamentosunun onayı alınarak oybirliği ile yapılmalıdır. Ancak, Konsey'de oybirliği sağlanmadığı durumlarda, en az dokuz üye devletin talebi üzerine, güçlendirilmiş iş birliği mekanizması devreye girebilir ve bu durumda ABİİA'nın 20. ve 329. maddeleri uyarınca ilgili tüzük geçerli sayılır.

¹⁹⁷ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 5.

dolandırıcılıkla mücadeleyle ilişkin 5 Temmuz 2017 tarihli ve 2017/1371 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ('PIF Direktifi')¹⁹⁸, hangi suçların AB bütçesini etkileyen suçlar olarak kabul edildiğini tanımlamaktadır. Tüm katılımcı Üye Devletler, PIF Direktifine eşit derecede bağlıdır ve bu Direktifi ulusal hukuka aktarmak için hangi biçim ve yöntemleri kullanacakları kendilerine bırakılmıştır. Bu, EPPO için ortak bir Avrupa Birliği ceza kanunu olmadığı anlamına gelir, ancak PIF Direktifi, soruşturulan ve kovuşturulan suçlarla ilgili olarak EPPO üye devletleri arasında uyumlaştırılmış bir yetki sağlar. EPPO, soruşturma ve kovuşturma faaliyetlerini, Avrupa Yetkili Savcısının sorumluluğunda yürütür. Bu savcı, EPPO adına belirli bir dava için atanır ve soruşturma ile kovuşturmayı yürütme görevini üstlenir. Bu süreçler, her bir katılımcı üye devletin ulusal ceza kanunlarında tanımlanan suçlara dayanır. Katılımcı üye devletler, EPPO Tüzüğü'nün 117. maddesi uyarınca, ilgili ulusal suçları içeren bir listeyi EPPO'ya bildirirler.¹⁹⁹ Direktif, Birliğin mali çıkarlarını etkileyen dolandırıcılığın kasıtlı olarak işlendiğinde cezai bir suç olmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Birliğin mali çıkarlarını etkileyen dolandırıcılık, alımla ilgili olmayan harcamaları, alımla ilgili harcamaları, KDV öz kaynaklarından elde edilen gelirleri ve sınır ötesi dolandırıcılık planlarını kapsamaktadır. Alımla ilgili olmayan harcamalar, Birlik bütçesinden veya Birlik tarafından ya da Birlik adına yönetilen bütçelerden fonların veya varlıkların zimmete geçirilmesine veya haksız yere elde

---

¹⁹⁸ European Parliament and Council of the European Union. (2017). *Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law*. Official Journal of the European Union, L 198.

¹⁹⁹ 12 Ekim 2017 tarihli KONSEY TÜZÜĞÜ (AB) 2017/1939

Avrupa Savcılığı'nın ('EPPO') kurulması konusunda güçlendirilmiş iş birliğinin uygulanması, madde 177: "Her Üye Devlet, bu Tüzüğün uygulanması amacıyla yetkili makamları atayacaktır. Belirlenen makamlara ilişkin bilgiler ve bunlarda sonradan yapılan değişikliklere ilişkin bilgiler eş zamanlı olarak Avrupa Başsavcısına, Konseye ve Komisyona bildirilecektir. Üye Devletler ayrıca (AB) 2017/1371 sayılı Direktifte ve diğer ilgili ulusal kanunlarda tanımlanan suçlar için geçerli olan ulusal maddi ceza hukuku hükümlerinin kapsamlı bir listesini EPPO'ya bildirecektir. EPPO, bu listeler aracılığıyla alınan bilgilerin kamuya açıklanmasını sağlayacaktır. Ayrıca, Madde 30(3) uyarınca, Madde 30(1)'in (e) ve (f) bentlerinin uygulanmasını belirli ciddi suçlarla sınırlamayı amaçlayan Üye Devletler, bu suçların bir listesini EPPO'ya bildirecektir."

tutulmasına neden olan yanlış, hatalı veya eksik beyanların veya belgelerin kullanılmasını veya sunulmasını içerir. Satın alımla ilgili harcamalar ise Birlik bütçesinin kaynaklarının yasa dışı olarak azaltılmasını veya yasal olarak elde edilen faydaların yanlış uygulanmasına neden olan sahte, yanlış veya eksik beyanların veya belgelerin kullanılmasını veya sunulmasını içerir. KDV'nin öz kaynaklarından doğan gelirle ilgili suçlar, yanlış veya eksik KDV beyanları veya KDV iadeleri için haksız talepleri kapsar.²⁰⁰

Birliğin mali çıkarları, kara para aklama, pasif ve aktif yolsuzluk ve zimmete para geçirme gibi çeşitli suçlar nedeniyle risk altındadır. 2015/849 sayılı Direktif madde 1(3)'te tanımlandığı üzere kara para aklama, Direktif kapsamındaki suçlardan elde edilen mal varlığını belirtir. Pasif yolsuzluk, kamu görevlilerinin kendileri veya üçüncü bir taraf için avantaj elde etmesini veya almasını içerirken, aktif yolsuzluk, bireylerin kamu görevlilerine eylemleri veya işlevleri için avantaj vaat etmesini veya teklif etmesini içerir. Öte yandan, zimmete para geçirme, kamu görevlilerinin Birliğin mali çıkarlarına zarar verecek şekilde, fonları veya varlıkları kasıtlı olarak amaçlarına aykırı bir şekilde işlemesini veya dağıtmasını içerir. Bu Direktifin amaçları doğrultusunda, kamu görevlisi, başka bir üye devletin veya üçüncü bir ülkenin herhangi bir ulusal görevlisi de dahil olmak üzere, Birlik görevlisi veya ulusal görevli olarak tanımlanır. "Birlik görevlileri", Birlik tarafından sözleşmeyle görevlendirilen veya bir üye devlet ya da kamu veya özel kuruluş tarafından Birlik'te görevlendirilen ve Birlik görevlileri veya diğer hizmetliler tarafından yerine getirilenlere eşdeğer işlevleri yerine getiren kişilerdir. "Ulusal görevli" terimi, kişinin görevlerini yerine getirdiği üye devletin veya üçüncü ülkenin ulusal hukukundaki "görevli" veya "kamu

---

²⁰⁰ European Parliament and Council of the European Union, (2017). *Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law*. Official Journal of the European Union, L 198, Art. 3.

görevlisi" tanımına atıfta bulunularak anlaşılır. Ulusal görevliler, ulusal, bölgesel veya yerel düzeylerde yürütme, idare veya yargı makamlarının yanı sıra ulusal, bölgesel veya yerel düzeylerde yasama makamlarında bulunanları da kapsar. Ayrıca, Birliğin üye devletlerdeki veya üçüncü ülkelerdeki mali çıkarlarının yönetimini veya bunlarla ilgili kararları içeren bir kamu hizmeti işlevine atanan ve bu işlevi yerine getiren diğer herhangi bir kişi de ulusal görevli olarak kabul edilir.²⁰¹

EPPO, tüm katılımcı AB ülkelerinde, Avrupa ve ulusal kanun uygulama çabalarını birleştiren bağımsız tek bir ofistir. EPPO iki düzeyde faaliyet göstermektedir: merkezi Lüksemburg'da bulunan merkezi düzey ve 22 katılımcı AB Üye Devletindeki Avrupa Yetkili Savcılarından (EDP'ler) oluşan yerel düzey.²⁰² Bu melez yapı, bağımsızlığını korurken Üye Devletlerin yargı sistemlerine bağlı olan örgütsel yapısı yetkilerinde açıkça görülmektedir. EPPO, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından 7 yıllık yenilenemez bir süre için atanan Avrupa Başsavcısı ve ilgili Üye Devlet tarafından atanan Avrupa Savcılarından (her katılımcı Üye Devletten bir tane) oluşan bir Kolej'den oluşur. Kolej, soruşturmaları inceleyen ve EPPO'nun faaliyetlerinin tutarlılığını temin eden Daimi Daireler kurar.

EPPO, başka bir AB kurumu, ajansı ya da organına bağlı olmadığı için organizasyon ve planlama açısından yapısal olarak bağımsızdır. Genel çalışmalarından dolayı Konsey, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu'na karşı sorumludur. EPPO Tüzüğü'nün 7. maddesi, bu AB organına, genel faaliyetleri hakkında AB kurumlarının resmi dillerinde bir Yıllık Rapor hazırlama ve kamuya açık olarak yayınlama yükümlülüğü getirmektedir. EPPO, yılda bir kez Avrupa Parlamentosu,

---

²⁰¹ European Parliament and Council of the European Union, (2017). *Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law*. Official Journal of the European Union, L 198, Art. 3.

²⁰² Structure and characteristics | European Public Prosecutor's Office. (n.d.). Structure and Characteristics | European Public Prosecutor's Office. <https://www.eppo.europa.eu/en/structure-and-characteristics>, (27 Haziran 2023).

Konsey ve Üye Devletlerin ulusal parlamentoları önünde EPPO'nun genel faaliyetleri hakkında bilgi vermek üzere hazır bulunmalıdır.²⁰³

Yerel düzeyde örgütlenme, katılımcı üye devletin yargı sisteminde yer alır ve Avrupa Yetkili Savcılarında oluşur. Yetkili Savcılar kendi üye devletlerinde EPPO adına hareket ederler ve soruşturmalar, kovuşturmalar ve davaların yargıya taşınması bakımından ulusal savcılarla aynı yetkilere sahiptirler. Başlatılan, kendilerine tahsis edilen veya görevden alma haklarını kullanarak devraldıkları soruşturma ve kovuşturmalardan sorumludurlar. Her üye devlette iki ya da daha fazla Yetkili Savcı bulunur ve bu Yetkili Savcılar, üye devletlerin savcılık ya da yargı teşkilatlarının ceza soruşturmaları ve kovuşturmalarıyla görevlendirilmiş aktif üyeleri olmalıdır. Yetkili Savcılar ulusal savcılar olarak görevlerini yerine getirmeye devam ederler ancak ulusal savcılık makamlarından tamamen bağımsızdırlar. Savcılık makamlarının statüsü bir ulusal sistemden diğerine farklılık gösterebileceğinden ve savcılık hizmeti yargı kolu gibi, Devletin yürütme organından yargı ile aynı düzeyde bağımsızlığa sahip olmayabileceğinden, bu gereklilik özellikle önemlidir.²⁰⁴ Merkezi düzey, ulusal makamlardan tamamen bağımsız olarak faaliyet gösteren Yetkili Savcılar tarafından yerel düzeyde yürütülen soruşturma ve kovuşturmaları denetler. EPPO'nun usule ilişkin işlemleri ulusal mahkemeler tarafından yargı denetimine tabidir ve Adalet Divanı AB hukukunun tutarlı bir şekilde uygulanmasını sağlamak için yetkilere sahiptir. EPPO'nun örgütsel yapısı Avrupa Başsavcısı, 22 Avrupa Savcısı ve İdari Direktörden oluşmaktadır.²⁰⁵

---

²⁰³ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 5-6.

²⁰⁴ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 6-7.

²⁰⁵ Structure and characteristics | European Public Prosecutor's Office. (n.d.). <https://www.eppo.europa.eu/en/structure-and-characteristics>,(27 Haziran 2023).

EPPO, AB'nin mali çıkarlarına karşı işlenen suçların soruşturulması, kovuşturulması ve yargıya intikal ettirilmesinden sorumlu bağımsız bir savcılık makamıdır. EPPO'nun yetkileri 31 Ekim 2017 tarihinde yürürlüğe giren 2017/1939 sayılı Konsey Tüzüğünde tanımlanmıştır. EPPO, toplam zararı en az 10.000.000 avro olan sınır ötesi KDV dolandırıcılığı, AB'nin mali çıkarlarını etkileyen diğer dolandırıcılık türleri, AB'nin mali çıkarlarına zarar veren veya zarar verme ihtimali olan yolsuzluk, AB fonlarının veya varlıklarının bir kamu görevlisi tarafından kötüye kullanılması, kara para aklama ve organize suçların yanı sıra bu kategorilerden biriyle ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olan diğer suçları da soruşturmaktadır.²⁰⁶ EPPO, PIF Direktifinde belirtilen suçlarla ilgili olarak suç örgütlerine katılımı ilgili suçları odak noktasına alırken, ulusal doğrudan vergilerle ilgili suçlar gibi ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olan suçlarla ilgili yetkiye sahip değildir. EPPO Tüzüğü, bu hükümde tanımlanan kasıtlı eylemler veya ihmaller iki veya daha fazla üye devletin topraklarıyla bağlantılı olduğunda ve en az 10 milyon Euro'luk bir toplam zararı içerdiğinde EPPO'nun KDV dolandırıcılığı konusunda yetkili olduğu sınırlaması gibi maddi yetkisine ilişkin önemli kısıtlamalar içermektedir. EPPO Tüzüğü Madde 25(2), AB'nin mali çıkarlarını 10.000 Avro'dan daha az etkileyen suçları içeren davalarda EPPO'nun yetkisini kısıtlamaktadır. EPPO, yetkisini sadece davanın AB düzeyinde yansımaları olması veya AB yetkililerinin veya diğer görevlilerinin suçu işlediğinden şüphelenilmesi halinde kullanabilir. EPPO, yukarıda belirtilen kriterlerin karşılanıp karşılanmadığını belirlemek için yetkili ulusal makamlara veya AB organlarına danışmalıdır.²⁰⁷

---

²⁰⁶ Mission and tasks | European Public Prosecutor's Office. (n.d.). <https://www.eppo.europa.eu/en/mission-and-tasks>, (27 Haziran 2023).

²⁰⁷ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 8.

EPPO, bir veya birden fazla üye devletin topraklarında işlenen suçlar için yetkilidir. Bir Yetkili Savcı tarafından ya da bir Daimi Dairenin talimatları doğrultusunda başlatılan bir prosedür genellikle suçun odak noktasının bulunduğu üye devletin Yetkili Savcısı tarafından yürütülür. Şüpheli kişinin bir üye devlette mutad meskeni olması, o üye devletin vatandaşlığına sahip olması veya mali zararın esas olarak orada ortaya çıkmış olması gibi haklı durumlarda, başka bir üye devletten bir Yetkili Savcı görevlendirilebilir. EPPO'nun bir soruşturma başlatmak için 20 günlük ve kararını ulusal makamlara bildirmek için 5 günlük bir süresi vardır. Soruşturmayı yürüten Yetkili Savcı soruşturmanın tamamlandığına kanaat getirdiğinde, denetleyici Avrupa Savcısına davanın bir özetini ve ulusal bir mahkemede dava açılıp açılmayacağına ya da davanın havalesi, davanın düşmesi veya basitleştirilmiş kovuşturma usulünün değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine dair bir karar taslağını içeren bir rapor sunar. Daimi Daire, bir davanın karara bağlanıp bağlanmayacağına veya kapatılıp kapatılmayacağına karar verir ve yeni olgulara dayanan olası bir soruşturma bundan etkilenmez.²⁰⁸

2.6 Cezai Meselelerde Avrupa Birliği Ajansları Arasındaki İş Birliği

AB ajansları, güvenliğin sağlanması, yasaların uygulanmasının ve AB mali çıkarlarının korunmasının desteklenmesinde önemli roller oynamaktadır. AB ajansları arasındaki iş birliği, üye devletler arasında etkili ceza adaletinin sağlanmasına dair iş birliğini, bilgi paylaşımını ve koordinasyonu teşvik etmek için çok önemlidir. Sınır ötesi unsur taşıyan organize suçla mücadeleye ve AB'nin çıkarlarının korunmasına katkıda bulunarak en iyi uygulamaların, uzmanlığın ve istihbaratın değiş tokuşuna izin verir. Bu iş birlikleri aracılığıyla ajanslar, AB içindeki genel ceza adaleti çerçevesini

---

²⁰⁸ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 9.

güçlendirir ve üye devletlerin sınır ötesi unsur taşıyan suç faaliyetlerini ele alma kapasitelerini geliştirir.

Bir AB ceza adaleti iş birliği ajansı olarak Eurojust, sınır ötesi unsur taşıyan organize suçla mücadelede koordinasyonu ve etkinliği artırmak bakımından AB kuruluşlarıyla iş birliği yaparak önemli bir rol oynamaktadır. Eurojust, EPPO, Europol ve ilerde kısaca bilgi verilecek olan OLAF da dahil olmak üzere çeşitli AB kurumlarıyla yakın iş birliği halinde çalışmaktadır. Ekim 2009'da Eurojust ve Europol, Lahey'de bulunan her iki birimin sınır ötesi unsur taşıyan suçlara karşı polis ve adli soruşturmaları koordine etmek ve OSE'lerin kurulmasını ve yürütülmesini kolaylaştırmak için yakın iş birliği içinde çalıştığı bir İş Birliği Antlaşması imzaladı.²⁰⁹ Daha önce de belirtildiği üzere Europol, Eurojust tarafından düzenlenen koordinasyon toplantılarının birçoğuna katılmakta ve mütekabiliyet ruhu çerçevesinde Eurojust da bilgilendirilmekte ve Europol tarafından mali olarak desteklenen bazı operasyonel toplantılara katılma imkanına sahip olmaktadır. Eurojust ve Europol bilgi alışverişinde bulunmak, ortak soruşturmaları koordine etmek ve üye devletleri terörizm, organize suçlar ve siber suçlar dahil olmak üzere ciddi sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadelede desteklemek için birlikte çalışır.²¹⁰ Europol ve Eurojust'ın operasyonel yetkileri yoktur ve üyelerine hiçbir zaman sahada soruşturma eylemleri gerçekleştirme yetkisi verilmemiştir. Ancak, özellikle ceza davalarının çok taraflı boyutuna ilişkin soruşturma ve kovuşturmaların koordinasyonunda ulusal makamlara yardımcı olmada ve operasyonel faaliyetleri desteklemede kilit bir rol oynamaktadırlar. Europol ve

---

²⁰⁹ Partners against crime: 20 years of judicial and law enforcement cooperation. (n.d.). Eurojust. [https://www.eurojust.europa.eu/20-years-of-eurojust/partners-against-crime-20-years-judicial-and-law-enforcement-cooperation#:~:text=Europol%20and%20Eurojust%20negotiated%20and,serious%20forms%20of%20international%20crime,\(3 Temmuz 2023\).](https://www.eurojust.europa.eu/20-years-of-eurojust/partners-against-crime-20-years-judicial-and-law-enforcement-cooperation#:~:text=Europol%20and%20Eurojust%20negotiated%20and,serious%20forms%20of%20international%20crime,(3 Temmuz 2023).)

²¹⁰ Miron-Paul, C. (2022). *The Relationship Between the European Public Prosecutor's Office And The Other Jurisdictional Bodies At The Eu Level*. IJLSO, 1:1, 46-54.

Eurojust, sadece AB Üye Devletlerinde faaliyet gösteren ulusal makamlar arasında değil, aynı zamanda bu makamlar ile üçüncü ülkelerde faaliyet gösteren makamlar arasında da cezai konularda sınır ötesi iş birliğinin geliştirilmesi ve derinleştirilmesinde kilit oyuncular haline gelmiştir. AB kurumları ve üye devletler, iki Tüzüğün müzakereleri sırasında kurumların üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliğine ilişkin hükümlerde yaptıkları değişikliklerle bu kurumların önemini kabul etmişlerdir. Bu değişiklikler, özellikle suçun önlenmesinin bazen gerçek zamanlı bilgi aktarımını gerektirdiği bir bağlamda, cezai konularda uluslararası iş birliğinin güvenliği ve etkinliğine verilen önemi göstermektedir.²¹¹

Eurojust ve EPPO iş birliği özellikle önemlidir. EPPO, AB'nin mali çıkarlarını etkileyen suçları soruşturmak, kovuşturmak ve adalete teslim etmekten sorumludur. Eurojust ve EPPO, mali suçlarla mücadelede bilgi alışverişinde bulunmak, soruşturmaları koordine etmek ve birbirlerinin faaliyetlerini desteklemek için yakın iş birliği içinde çalışır. Bu iş birliği, iki kurum arasında etkin koordinasyonu ve verimli bilgi aktarımını sağlamayı amaçlamaktadır.²¹² EPPO ile Eurojust'ın ilişkisi, EPPO Tüzüğü'nün 100. maddesinde açıkça belirtilmiştir. Operasyonel konularda, EPPO, soruşturmalarıyla ilgili kişisel veriler gibi bilgileri paylaşmak da dâhil olmak üzere, Eurojust'u sınır ötesi davalarla ilgili faaliyetleriyle ilişkilendirebilir. EPPO, Eurojust'u veya yetkili ulusal üyesini/üyelerini, kararlarının veya karşılıklı adli yardım taleplerinin Eurojust üyesi olan ancak EPPO'nun kuruluşunda yer almayan AB üye devletlerine ve üçüncü ülkelere iletilmesinde destek sağlamaya davet edebilir. İki kurum arasındaki ilişki üçüncü ülkelerle iş birliği alanında da vurgulanmaktadır. EPPO

---

²¹¹ Briire, C. (2018). *Cooperation of Europol and Eurojust with External Partners in the Fight Against Crime: What are the Challenges Ahead?* SSRN Electronic Journal. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3102394>, (2 Temmuz 2023).

²¹² Lažetić, Gordana (2020). *A Short Overview of Some Challenging Issues Regarding the Successful Functioning of the EPPO*. Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 1:1, 190-194.

ve Eurojust'ın ortak olacaklarını ve kendi yetkilerine uygun olarak operasyonel düzeyde iş birliği yapacaklarını belirtmektedir. EPPO, Eurojust'tan bu tür bir iş birliği talep ettiğinde, Avrupa Yetkili Savcısının üye devletinin Eurojust ulusal üyesi ile irtibat kurmalıdır. Operasyonel iş birliği Eurojust ile iş birliği antlaşması olan üçüncü ülkeleri de kapsayabilir.²¹³

EPPO ve Eurojust, farklı işlev ve yapılaraya sahip farklı organlardır. Ancak, her iki AB kurumunun yetkilerinin çakışması ihtimali, böyle bir iş birliğinin uygulanabilirliği konusunda soru işaretleri yaratmıştır. İş birliğini sağlamak için, Avrupa Başsavcısı ile Eurojust Başkanı arasında düzenli toplantılar yapılması gerekmektedir.²¹⁴ EPPO'nun Eurojust yönetiminin destek ve kaynaklarına ne ölçüde güvenebileceğini belirleyen ayrıntılar, Şubat 2021'de imzalanan bir çalışma antlaşmasıyla düzenlenmiştir.²¹⁵ Her iki kurumun ayırt edici bir özelliği olarak ikili işbirliğinin önemi, EPPO Tüzüğü'nün 3. Maddesinde vurgulanmaktadır: "EPPO, Eurojust ile işbirliği yapar ve 100. madde uyarınca Eurojust'ın desteğine dayanır."

Eurojust ve EPPO arasındaki iş birliği, farklı işlev ve yetkilere sahip olmalarına rağmen sürekli diyalog halinde olmaları ve birbirlerine yardımcı olmaları gerekeceğinden, birlikte varoluşlarının çok önemli bir yönüdür. EPPO'nun yetkileri, EPPO'nun yetki alanına giren ve genellikle ulus ötesi nitelikte olan PIF suçlarının soruşturulması gibi iki kurum arasında çeşitli etkileşim durumlarına izin vermektedir. Eurojust, AB üye devletlerinin tamamından ulusal temsilcilerin yanı sıra Eurojust'ın iş birliği antlaşmaları imzaladığı ve soruşturma ve kovuşturmalara ilgili olarak destek

---

²¹³ Spiezia, F. (2018). *The European Public Prosecutor's Office : How to Implement the Relations with Eurojust?* Eucrim - the European Criminal Law Associations' Forum, 2:1, 135.

²¹⁴ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project.* Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 20-21.

²¹⁵ Working Arrangement between Eurojust and EPPO, 2021, <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/d210016.pdf> , (7 Haziran 2023).

sağlayabileceği Norveç, İsviçre, Amerika Birleşik Devletleri ve Karadağ'dan irtibat yargıçlarından oluşur. EPPO'nun yetki alanına girmeyen ancak PIF suçlarıyla birlikte işlenebilen suçlarla ilgili davalarda operasyonel iş birliği öngörülebilir. Bu tür suçlara ilişkin yetki, EPPO tarafından ancak PIF suçlarına ilişkin yaptırımların "ayrılmaz bir şekilde bağlantılı" bir suç için öngörülen azami yaptırımdan daha ağır olması halinde kullanılabilir. EPPO'nun yan yargı yetkisine bağlı olan bu durumlarda, AB'nin mali çıkarlarını etkileyen suçlarla ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olan ve bu nedenle Eurojust'ın yetkisi kapsamına girebilecek diğer suçların anlamı konusunda güvenilir ve ortak yorumlayıcı parametrelerin oluşturulması gerekmektedir.²¹⁶ EPPO ile Europol arasında da 2020 yılında iki ajansın iş birliklerinin temelini oluşturacak bir çalışma antlaşması imzalanmıştır.²¹⁷ Bu iş birliği çerçevesinde EPPO, soruşturmaları için gerekli olması halinde, talebi üzerine, Europol'ün yetkisi dahilindeki herhangi bir suçla ilgili olarak elinde bulundurduğu ilgili bilgileri elde edebilecek ve ayrıca Europol'den EPPO tarafından yürütülen belirli bir soruşturmaya analitik destek sağlamasını isteyebilecektir. İş birliği, bu bilgi alışverişine ek olarak, özellikle uzmanlık bilgisi, genel durum raporları, cezai soruşturma usulleri hakkında bilgi, suç önleme yöntemleri hakkında bilgi, eğitim faaliyetlerine katılım ve bireysel cezai soruşturmalarda analiz yoluyla da dahil olmak üzere tavsiye ve destek sağlanmasını içermektedir.²¹⁸ Hem Eurojust hem de Europol'deki mevcut araçlar ciddi sınır ötesi unsur taşıyan organize suçların soruşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu kurumların yetkileri EPPO'dan farklı olsa da, Eurojust ve Europol'ün özel araçları

---

²¹⁶ Spiezia, F. (2018). *The European Public Prosecutor's Office : How to Implement the Relations with Eurojust?* Eucri - the European Criminal Law Associations' Forum, 2:1, s.132-136.

²¹⁷ Europol and EPPO establish working relationship | Europol. (n.d.). Europol. <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-and-eppo-establish-working-relationship>, (3 Haziran 2023).

²¹⁸ Working Arrangement establishing cooperative relations between the European Public Prosecutor's Office and Europol, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/working_arrangement_eppo_-_europol.pdf, (3 Haziran 2023).

AB'nin sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadelesinin daha etkili hale getirilmesinde büyük fayda sağlamaktadır.²¹⁹

OLAF, AB'nin mali çıkarlarını etkileyen dolandırıcılık, yolsuzluk ve diğer yasa dışı faaliyetleri araştırmaktan sorumludur. Eurojust ve OLAF, bilgi alışverişinde bulunmak, soruşturmaları koordine etmek ve mali dolandırıcılık ve diğer ilgili suçları içeren davalarda karşılıklı yardım sağlamak için iş birliği yapmaktadır. Bu iş birliği, AB'nin mali kaynaklarını etkileyen mali suçlara eşgüdümlü ve etkili bir yanıt verilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.²²⁰ Bu amaçla Eylül 2008'de Eurojust ve OLAF arasında İş birliği Düzenlemelerine ilişkin bir Uygulama Antlaşması imzalanmıştır. OLAF, Komisyon'un idari bir birimi olarak, AB bütçesini etkileyen usulsüzlükleri ortaya çıkarmak için en uygun konumdadır. Bununla birlikte, OLAF idari soruşturmayı tamamladığında ve dosya ilgili üye devletlerin adli makamlarına iletildiğinde, özellikle sınır ötesi boyutu olan durumlarda, bilgilerin Eurojust'a da iletilmesi gerekecektir.²²¹ OLAF ve Europol, 9 Ekim 2020 tarihinde yürürlüğe giren bir çalışma düzenlemesi üzerinde anlaşmaya varmıştır. Söz konusu düzenleme iki kurum arasında 2004 yılında imzalanan idari antlaşmanın yerini almıştır. Çalışma düzenlemesi, kişisel veriler ve gizli bilgiler de dahil olmak üzere operasyonel, taktiksel, stratejik ve teknik bilgi alışverişinin temelini oluşturmaktadır. Bu düzenleme dolandırıcılık, yolsuzluk, kara para aklama, fikri mülkiyet suçları ve AB'nin mali çıkarlarını etkileyen yasadışı faaliyetler gibi alanlarla ilgilidir. İş birliği bilgi alışverişi, ortak operasyonlar, uzman bilgisi, analiz sonuçları, cezai soruşturma

---

²¹⁹ Spiezia, F. (2018). *The European Public Prosecutor's Office : How to Implement the Relations with Eurojust?* Eucri - the European Criminal Law Associations' Forum, 2:1, 130-137.

²²⁰ Miron-Paul, C. (2022). *The Relationship Between the European Public Prosecutor's Office And The Other Jurisdictional Bodies At The Eu Level*. IJLSO, 1:1. 47-48.

²²¹ Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

usulleri hakkında bilgi, eğitim ve teknik araç desteğini içerir. Antlaşma aynı zamanda tek bir irtibat noktası ve düzenli istişareler de dahil olmak üzere bir iş birliği yöntemi oluşturmaktadır. Antlaşmanın ana bölümü, veri alışverişi ve işleme güvenliği ile ilgili kurallar da dahil olmak üzere veri koruma konularını ele almaktadır. OLAF, Europol Tüzüğü doğrultusunda Europol'de depolanan veya Europol tarafından işlenen kişisel verilere dolaylı erişime sahip olacaktır. Bu, şüpheliler, hüküm giymiş kişiler ve suç işleyeceklerine inanmak için gerçek belirtiler veya makul gerekçeler olan kişiler hakkındaki kişisel verileri içerir. OLAF Europol'ün Güvenli Bilgi Değişim Ağı Uygulamasına (SIENA) erişim sağlayarak operasyonel ve stratejik bilgi alışverişini daha hızlı ve verimli hale getirmektedir.²²²

2021 yılında OLAF ile EPPO arasında koordinasyon ve iş birliğine temel teşkil eden bir çalışma antlaşması imzalanmıştır. Çalışma antlaşması, diğer hususların yanı sıra, iki Ajansın nasıl bilgi alışverişinde bulunacağını, potansiyel vakaları nasıl raporlayıp aktaracağını ve kendi soruşturmalarında birbirlerini nasıl destekleyeceklerini ortaya koymaktadır. Antlaşma ayrıca OLAF'ın gerektiğinde tamamlayıcı soruşturmaları nasıl yürüteceğini, iki Ajansın eğilimlerle ilgili düzenli bilgi paylaşımını ve ortak eğitim tatbikatları ile personel değişim programlarını nasıl yürüteceğini de kapsamaktadır.²²³

Bu antlaşma tekrarlayan soruşturmalardan kaçınmayı ve operasyonları kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. OLAF, EPPO'nun aynı olaylarla ilgili bir soruşturma yürütmesi halinde soruşturmaları sonlandırabilirken, EPPO da operasyonel, adli ve analitik uzmanlık ile destek verebilir. OLAF, EPPO Yönetmeliğinde yer alan daha katı

---

²²² OLAF and Europol Cooperation on New Footing. (2020). <https://eucrim.eu/news/olaf-and-europol-cooperation-new-footing/>, (3 Haziran 2023).

²²³ EPPO and OLAF working arrangement: ensuring no case goes undetected | European Public Prosecutor's Office. (2021). EPPO and OLAF Working Arrangement: Ensuring No Case Goes Undetected | European Public Prosecutor's Office. <https://www.eppo.europa.eu/en/news/eppo-and-olaf-working-arrangement-ensuring-no-case-goes-undetected> , (3 Haziran 2023).

cezai usul güvencelerine riayet etmelidir. Paralel tamamlayıcı soruşturmalar EPPO'nun inisiyatifi altında veya talep üzerine yürütülebilir. Antlaşma ayrıca potansiyel vakaların raporlanması ve iletilmesi için bir sistem kurarak EPPO'ya katılımcı olmayan üye devletlerde tespit edilen yasadışı faaliyetlerin OLAF'ın soruşturmasından kaçmamasını sağlar. Bu, EPPO'nun, OLAF tarafından ilk tespit edildiğinde bile, görev alanına giren herhangi bir suç hakkında bilgilendirilmesini sağlar. Bilgi ve vaka paylaşımı, AB kaynaklarının etkin bir şekilde kullanılmasını ve her vakanın uygun makam tarafından ele alınmasını sağlar.²²⁴

OLAF'ın kanun uygulama yetkisi yoktur ve kovuşturma açmaz. OLAF soruşturmalarını yürütürken herhangi bir zorlayıcı yetki kullanamaz, bu nedenle ulusal yetkili makamlarla iş birliğine dayanmak zorundadır. Soruşturmanın sonunda OLAF şüpheliye yaptırım uygulayamaz ya da şüpheliyi mahkemeye çıkaramaz. Bunun yerine, yargı mercilerine kovuşturma açılması gerektiği yönünde tavsiyelerde bulunabilir. Öte yandan EPPO'nun kovuşturma yetkisi vardır ve bu da onu suçluların adalete teslim edilmesinde değerli bir müttefik haline getirir. EPPO ve OLAF arasındaki ilişki, kendi yetki alanları dahilinde karşılıklı iş birliğine ve bilgi alışverişine dayanmaktadır. OLAF, EPPO tarafından yürütülen soruşturmalara öncelik verme eğilimindedir ve EPPO, OLAF'tan bilgi, analiz, uzmanlık ve operasyonel destek sağlayarak faaliyetlerini desteklemesini veya tamamlamasını talep edebilir.²²⁵ OLAF ve EPPO arasında öngörülen iş birliği, AB'nin iki ayrı AB ajansından daha fazlasını, kapsamlı bir ortak AB kanun uygulama sistemi oluşturmayı amaçladığı fikrini desteklemektedir.

---

²²⁴ de Anleo, J. E. G., & Kolloczek, N. (2021). The European Anti-Fraud Office and the European Public Prosecutor's Office: a work in progress. *Eucrim: the European Criminal Law Associations' forum*, 3:1, 188-189.

²²⁵ Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. *Ukrainian Journal of Constitutional Law*, 3:1, 21-22.

SONUÇ

ÖGAA çerçevesinde, cezai meselelerde adli ve polis iş birliği, AB sınırları içinde kişilerin serbest dolaşımı sağlarken, güvenliğin ve adaletin de sağlanması adına sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla mücadelede kritik bir rol oynamaktadır. AB'de iç sınır kontrollerinin kademeli olarak kaldırılması, sınır ötesi unsur taşıyan suçların işlenmesini ve suçluların adaletten kaçmasını kolaylaştırmıştır. Uluslararası hukuk, özellikle kişilerin sınır kontrollerine takılmadan serbestçe dolaştığı bir iç pazarda güvenlik sorunlarını çözme konusunda yetersiz kalmıştır. Bu bağlamda, üye devletler arasında cezai meselelerde etkili bir iş birliği çerçevesinin oluşturulması zorunlu hale gelmiştir. Bu ihtiyaç, üye devletlerin AB'ye ceza hukuku konusunda yetkiler vermesini gerektirmiştir. Başlangıçta üye devletlerin egemenlik kaygıları nedeniyle AB ceza hukuku, hükümetlerarası iş birliğine dayanan bir yapıda oluşturulmuştu. Ancak zamanla, sınır ötesi unsur taşıyan organize suçlarla etkin mücadele gerekliliği ve üye devletler arasında adli ve polis iş birliğindeki zorluklar, ceza hukukunun uluslar üstü bir yapıya evrilmesini zorunlu kılmıştır. Bu dönüşümle birlikte, AB'ye hem maddi ceza hukuku kurallarını hem de ceza usul hukuku kurallarını belirleme yetkisi verilmiştir. Bu yetkiler çerçevesinde, AB, suçlarla ilgili tüm hukuk alanlarını uyumlaştıramasa da, karşılıklı tanıma ve karşılıklı güven ilkeleri üzerine inşa edilmiş bir ceza hukuku sistemi geliştirmiştir. Özellikle, *ne bis in idem* ilkesi, bu sistemde önemli bir yer tutmaktadır. Bu ilke, AB içinde belli bir kişi bir fiilden dolayı bir üye devlette yargılandığında, aynı fiilden dolayı başka bir üye devlette tekrar yargılanamayacağını belirtir. Bu, AB içerisinde sınır ötesi unsur taşıyan suçların soruşturulması ve yargılanması süreçlerinde üye devletler arasında iş birliği

mekanizmalarının oluşturulmasını gerektirmiştir. Birden fazla üye devletin yargılama yetkisine sahip olduğu durumlarda, bazı üye devletlerin yargılama yetkisinden vazgeçmesi için yargılamanın yapılacağı devlette etkin bir yargılama sürecinin garanti edilmesi önemlidir. Bu durum, ilgili tüm devletlerin soruşturmalara katkısını gerektirir.

Üye devletler arasındaki yargı yetkisi çatışmalarının çözümlenmesi ve soruşturma süreçlerinde etkin iş birliği yapılabilmesi için AB içerisinde çeşitli kuruluşlar kurulmuştur. Europol, üye devletler arasında polis iş birliğinin güçlendirilmesi, suçların tespiti, suç yapılanmalarının ortaya çıkarılması, ve istihbarat bilgilerinin toplanmasında; Eurojust, üye devletlerin adli makamları arasında iş birliğinin koordine edilmesi, OSE'lerin kurulması, yargılama yapacak devlete adli destek sağlanması ve rehberlik edilmesi yönünde katkı sağlamaktadır. EPPO ise, AB'nin mali menfaatlerine karşı işlenen suçları soruşturan, üye devletlerden bağımsız, uluslar üstü bir kuruluş olarak ön plana çıkmaktadır. Bu kuruluşlar aracılığıyla üye devletlerin kolluk kuvvetleri ve adli organları daha etkin bir şekilde iş birliği yaparak sınır ötesi unsur taşıyan ciddi suçların önlenmesini, tespit edilmesini ve etkin bir şekilde soruşturulmasını sağlamaktadır.

AB'nin ÖGAA çerçevesinde güvenli bir Avrupa taahhüdü, sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadele çabalarında açıkça görülmektedir. AB'nin tüm bu çabaları, suçların sınır ötesi doğasına karşı etkili bir mücadele stratejisi oluşturulması ve üye devletler arasında adli ve polis iş birliğinin güçlendirilmesi adına oldukça önemlidir. Bu iş birliği, üye devletler arasında suçlarla mücadelede daha hızlı ve koordineli eylemler gerçekleştirmeyi, suçluların sınır kontrollerinin yokluğundan faydalanarak adaletten kaçmalarını engellemeyi ve adaletin sınırlar ötesinde de etkili bir şekilde işlenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu mekanizmalar aracılığıyla üye devletlerin

kolluk kuvvetleri ve adli organları daha etkin bir şekilde iş birliği yaparak sınır ötesi unsur taşıyan ciddi suçların önlenmesini, tespit edilmesini ve etkin bir şekilde soruşturulmasını sağlamaktadır. Böylece, AB içindeki ceza hukuku ve iç güvenlik politikaları, ulusal egemenlik kaygılarının ötesine geçerek, üye devletlerin ortak çıkarları doğrultusunda bir bütünlük içinde şekillenmektedir. Bu çerçevede, ÖGAA altında geliştirilmeye devam edilen adli ve polis iş birliği mekanizmaları ve ilgili AB kuruluşları, AB'nin iç güvenliğini sağlamada ve sınır ötesi unsur taşıyan suçlarla mücadelede hayati öneme sahip olmaya devam etmektedir.

KAYNAKLAR

About Europol | Europol. (n.d.). <https://www.europol.europa.eu/about-europol>, (22 Mayıs 2023).

About FRA. (2012). European Union Agency for Fundamental Rights. <http://fra.europa.eu/en/about-fra>, (9 Mayıs 2023).

Agencies (n.d.). Migration and Home Affairs. https://home-affairs.ec.europa.eu/agencies_en, (9 Mayıs 2023).

Aguinaldo, A.L.C. (2021). *East Meets West*. <https://doi.org/10.5771/9783748921134>, (22 Haziran 2023).

Allum, F., & Boer, M.D. (2013). *United We Stand? Conceptual Diversity in the EU Strategy Against Organized Crime*. *Journal of European Integration*, 35:2, 135-150.

Amended Europol Regulation in Force – Criticism Remains. (2022). <https://eucrim.eu/news/amended-europol-regulation-in-force-criticism-remains/>, (19 Mayıs 2023).

An area of freedom, security and justice: general aspects | Fact Sheets on the European Union|EuropeanParliament,<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/150/an-area-of-freedom-security-and-justice-general-aspects>, (10 Nisan 2023).

Assessment of the Justice and Home Affairs Agencies' Network. (n.d.). Retrieved 2021, from https://prd.frontex.europa.eu/wp-content/uploads/jhaan_assessment_report_2021.pdf, (9 Mayıs 2023).

Aust, A. (2005). *Handbook of International Law*. Cambridge: Cambridge University Press.

Barrett, G. M. (2009). *The Treaty of Lisbon - Just What is it All About: A Brief Layperson's Introduction to the Main Features of the Treaty of Lisbon*. SSRN Electronic Journal. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1469045>, (20 Nisan 2023).

Becková, D. (2020). *European Public Prosecutor's Office: New Actor In Eu Criminal Law*. *Brat. L. Rev.*, 2:4, 163-172.

Beyond EU borders. (n.d.). <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/beyond-eu-borders/beyond-eu-borders/>, (28 Mayıs 2023).

Blanco Sío-López, C. (2020). *Schengen as a Political Territory: Sources of Differentiation in the EU's 'Free Movement of Persons' from 1985*. *Politique européenne*, 67:1, 26-52.

Boin, A., Rhinard, M., & Ekengren, M. (2014). *Managing Transboundary Crises: The Emergence of European Union Capacity*. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 22:3, 131-142.

Böse, M. (2019). *International Law and Treaty Obligations, Mutual Legal Assistance, and EU Instruments*. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190659837.013.34>, (12 Mayıs 2023).

Bozkurt E. & Köktaş A. (2021). *Avrupa Birliği Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Brière, C. (2018). *Cooperation of Europol and Eurojust with External Partners in the Fight Against Crime: What are the Challenges Ahead?* SSRN Electronic Journal. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3102394>, (2 Temmuz 2023).

Buono, L. (2009). *From Tampere to The Hague and beyond: towards the Stockholm Programme in the area of freedom, security and justice*. ERA Forum, 10:3, s. 333-342. <https://doi.org/10.1007/s12027-009-0127-2>. (12 Nisan 2023).

Calderoni F. (2010). *Organized Crime Legislation in the European Union*. Heidelberg, Springer, doi:10.1007/978-3-642-04331-4, (28 Mayıs 2023).

Can, H. (2008). *Avrupa Birliği İç Pazar Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Carrapico H. (2014). *Analysing the European Union's responses to organized crime through different securitization lenses*. European Security. 23:4, 601–617. <https://doi.org/10.1080/09662839.2014.949248>, (11 Mayıs 2023).

Carrera S. (2020). *The 20 years anniversary of the Tampere programme: Securitization, intergovernmentalism and informalization*. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 27:1, 3-9.

Chaves M. (2012). *The Evolution of European Union Criminal Law (1957-2012)*. Doktora tezi, The London School of Economics and Political Science.

Christensen, M. B. (2021). *Stacked Fields Of Criminal Justice: the National Embeddedness Of Transnational Policing*. *International Criminal Justice Review*, 3:32, 291-307.

Christiansen, T., Duke, S., & Kirchner, E. (2012). *Understanding and Assessing the Maastricht Treaty*. *Journal of European Integration*, 34:7, 685-698.

Contributing to a healthier and more secure Europe | www.emcdda.europa.eu.
https://www.emcdda.europa.eu/about/mission_en , (20 Haziran 2023).

Council conclusions setting the EU's priorities for the fight against serious and organised crime for EMPACT 2022 – 2025, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/en/pdf>, (8 Mayıs 2023).

Council of the European Union (2009). *Council Decision 2009/426/JHA of 16 December 2008 on the strengthening of Eurojust and amending Decision 2002/187/JHA setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime*. *Official Journal of the European Union*, L 138, 14–32.

Council of the European Union (2010). *Ensuring consistency of action in the light of the joint report on cooperation between JHA Agencies*. 9441/2/10 REV 2.

Council of the European Union (2010). *Final report on the cooperation between JHA Agencies*. 5816/10 JAI 87 COSI 2.

Council of the European Union, (1995). *Joint Action of 10 March 1995 on the establishment of a Drugs Unit at Europol (95/73/JHA)*. Official Journal of the European Communities, L 62.

Council of the European Union, (2000). Council Act of 30 November 2000 drawing up on the basis of Article 43(1) of the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention) of a Protocol amending Article 2 and the Annex to that Convention. Official Journal of the European Communities, C 358, 1–7.

Council of the European Union, (2002). *Council Framework Decision of 13 June 2002 on joint investigation teams*. Official Journal of the European Union, L 162, 1–3.

Council of the European Union, (2002). *Protocol amending the Europol Convention and the Protocol on the Privileges and Immunities of Europol, its bodies, the Deputy Directors and the employees*. Official Journal of the European Union, C 312/2.

Council of the European Union, (2009). *Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol) (2009/371/JHA)*. Official Journal of the European Union, L 121/37, 37-66.

Council of the European Union, (2017). *Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office ('the EPPO')*. Official Journal of the European Union, L 283, 1–71.

Council of the European Union, General Secretariat of the Council, (2018). *The pillars of Europe : the legacy of the Maastricht Treaty after 25 years*.

Court of Justice of the European Union, (2006). Case C-436/04, Van Esbroeck, Judgment of 9 March 2006.

Čvorović, D., Filipović, H. (2022). *Implementation Of the European Arrest Warrant*. Strani pravni život, 66:1, 97-116.

de Anleo, J. E. G., & Kollozczek, N. (2021). *The European Anti-Fraud Office and the European Public Prosecutor's Office: a work in progress*. Eucriim: the European Criminal Law Associations' fórum, 3:1, 187-190.

De Bruycker, P. (2017). *The European Union: from freedom of movement in the internal market to the abolition of internal borders in the area of freedom, security and justice*. Migration, Free Movement and Regional Integration. UNESCO Publishing.

- De Moor, A., & Vermeulen, G. (2010). *The Europol council decision: transforming Europol into an agency of the European Union*. *Common Market Law Review*, 47:4, 1089–1121.
- Dehousse, F. (1998). *After Amsterdam: a report on the common foreign and security policy of the European Union*. *European Journal of International Law*, 9:3, 525-539.
- Dehousse, R. (1997). *Regulation by networks in the European Community: the role of European agencies*. *Journal of European Public Policy*, 4:2, 246-261.
- Demirel, D. (2018). *Lizbon Anlatışması'nın AB'nin Kurumsal Yapısına Etkileri*. *Journal of International Scientific Researches*, 3:1, 91-103.
- Diez, T., Manners, I., & Whitman, R. G. (2011). *The Changing Nature of International Institutions in Europe: the Challenge of the European Union*. *Journal of European Integration*, 33:2, 17-38.
- Dinan, D. (2014). *Europe recast : A history of the european union*. Lynne Rienner Publishers, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Dochev, H. (2022). *The Principle of Mutual Recognition in EU Law and Its Manifestations in Criminal Matters*. *De Jure*, 1:13, 52-62.

Egamberdiev, D. (2021). *Formation Of Joint Investigation Teams Between States, and Their International And National Legal Basis*. *Ilkogretim Online*, 20:3, 1480-1489.

Elek, B. (2022). *Criminal Judicial Cooperation From a Central And Eastern European Perspective*. In: *The Policies of the European Union From a Central European Perspective*, Central European Academic Publishing, 259-279.

EPPO and OLAF working arrangement: ensuring no case goes undetected | European Public Prosecutor's Office. (2021). <https://www.epo.europa.eu/en/news/epo-and-olaf-working-arrangement-ensuring-no-case-goes-undetected>, (3 Haziran 2023).

EU Policy Cycle - EMPACT | Europol. (n.d.). Europol. <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact>, (8 Mayıs 2023).

European Commission (2005). *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - The Hague Programme: Ten priorities for the next five years The Partnership for European renewal in the field of Freedom, Security and Justice (COM/2005/0184 final)*.

European Cybercrime Centre - EC3 | Europol. (n.d.). Europol. <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-cybercrime-centre-ec3>, (22 Mayıs 2023).

European Economic Community, (1957). *Treaty establishing the European Economic Community*. Rome: Italy.

European Investigation Order. (n.d.). Eurojust.
<https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/instruments/european-investigation-order>, (17 Haziran 2023).

European Parliament and Council of the European Union, (2016). *Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA, and 2009/968/JHA*. Official Journal of the European Union, L 135, 53–114.

European Parliament and Council of the European Union, (2017). *Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law*. Official Journal of the European Union, L 198, 29–35.

European Parliament and Council of the European Union, (2018). *Regulation (EU) 2018/1139 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2018 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Union Aviation Safety Agency, and amending Regulations (EC) No 2111/2005, (EC) No 1008/2008, (EU) No 996/2010, (EU) No 376/2014 and Directives 2014/30/EU and 2014/53/EU of the European Parliament and of the Council, and repealing Regulations (EC) No 552/2004 and (EC) No 216/2008 of the*

European Parliament and of the Council and Council Regulation (EEC) No 3922/91. Official Journal of the European Union, L 212, 1–122.

European Parliament and Council of the European Union, (2018). *Regulation (EU) 2018/1727 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 on the European Union Agency for Criminal Justice Cooperation (Eurojust), and replacing and repealing Council Decision 2002/187/JHA (PE/37/2018/REV/1). Official Journal of the European Union, L 295, 138–183.*

European Parliament and Council of the European Union, (2022). *Regulation (EU) 2022/991 of the European Parliament and of the Council, amending Regulation (EU) 2016/794, as regards Europol's cooperation with private parties, the processing of personal data by Europol in support of criminal investigations, and Europol's role in research and innovation. Official Journal of the European Union, L 169, 1-42.*

European Parliament and Council of the European Union, (2022). *Regulation (EU) 2022/838 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 amending Regulation (EU) 2018/1727 as regards the preservation, analysis and storage at Eurojust of evidence relating to genocide, crimes against humanity, war crimes and related criminal offences. Official Journal of the European Union, L 148, 1-5.*

European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment 2017 | Europol.

(n.d.). <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main->

reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017,
(8 Mayıs 2023)

European Union, (1992). *Treaty on European Union*. Official Journal of the European Communities, C 191, 1–112.

European Union, (2012). *Charter of Fundamental Rights of the European Union*. Official Journal of the European Union, C 326/02.

European Union, (2012). *Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union*. Official Journal of the European Union, C 326/47-390.

Europol and EPPO establish working relationship | Europol. (n.d.).
<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-and-epo-establish-working-relationship>, (3 Haziran 2023)

Fijnaut, C. (1992). *Policing western europe: Interpol, trevi and europol*. Police Studies, 15:3, 101-106.

Geraci, R. M. (2022). *Beyond Mutual Recognition: the Rules Of Joint Investigation Teams*. Optime, 13:2, 29-40.

Gerspacher, N. (2008). *The History of International Police Cooperation: A 150-Year Evolution in Trends and Approaches*. Global Crime, 9:2, 169-184.

- Gibbs, A. H. (2011). *Reasoned 'Balance in Europe's Area of Freedom, Security and Justice*. *European Law Journal*, 17:1, 121-137.
- Giuffrida, F. (2017). *Cross-Border Crimes and the European Public Prosecutor's Office*. *Eucrim - the European Criminal Law Associations' Forum*, 149-156.
- Gruszczak, A. (2009). *Governing Internal Security in the European Union*. *Central European Journal of International & Security Studies*, 3:2, 86-103.
- Guild, E., Carrera, S., Barrot, J., Lieber, H., De Capitani, E., Delgado, J. A., ... & von Wogau, K. (2010). *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*. CEPS Paperbacks, <https://ssrn.com/abstract=1624781>, (17 Nisan 2023).
- Güneş A. M. (2019). *Avrupa Birliği Hukuku'na Giriş*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Hebenton, B. & Thomas, T. (1995). *Policing Europe Co-operation, Conflict and Control*. London: Macmillan Press.
- Herlin-Karnell, E. (2015). *Constructing Europe's Area of Freedom, Security, and Justice through the Framework of "Regulation": A Cascade of Market-Based Challenges*. *In the EU's Fight Against Financial Crime*. *German Law Journal*, 16:1, 49-73.

Home. (2023). European Union Agency for Asylum, <https://euaa.europa.eu/>, (12 Temmuz 2023).

Huysmans, J. (2000). *The European Union and the Securitization of Migration*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 38: 5, 751-777.

Jimeno-Bulnes M. (2003). *European Judicial Cooperation in Criminal Matters*. European Law Journal, 9:5, 614-630.

Joint investigation teams. (2023). Eurojust. <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/instruments/joint-investigation-teams>, (9 Mayıs 2023)

Judicial cooperation in criminal matters | Fact Sheets on the European Union | <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/155/judicial-cooperation-in-criminal-matters>, (31 Nisan 2023).

Justice and Home Affairs Agencies' Network. (n.d.). <https://frontex.europa.eu/partners/justice-and-home-affairs-agencies-network/>, (5 Mayıs 2023).

Karayığit, M. T. (2021). *AB Temel Haklar Şartı'nın Uygulanmasının Kapsamı*. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 20:2, 563-594.

Kilpatrick, & Jones. (2022). *Empowering the police, removing protections: the new Europol Regulation*. <https://www.statewatch.org/publications/reports-and->

books/empowering-the-police-removing-protections-the-new-europol-regulation/, (17 Haziran 2023)

Koniaris, M., Anagnostopoulos, I., Vassiliou, Y. (2017). *Network Analysis In the Legal Domain: A Complex Model For European Union Legal Sources*. Journal of Complex Networks, 6:2, 243-268.

König, F., & Trauner, F. (2021). *From Trevi to Europol: Germany's role in the integration of EU police cooperation*. Journal of European Integration, 43:2, 175-190.

Kusak, M. (2022). *Quality Of Data Sets That Feed Ai and Big Data Applications For Law Enforcement*. ERA Forum, 23:2, 209-219.

Lažetić, Gordana (2020). *A Short Overview of Some Challenging Issues Regarding the Successful Functioning of the EPPO*. Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 1:1, 187-208.

Legal framework | European Public Prosecutor's Office. (n.d). <https://www.eppo.europa.eu/en/legal-framework>, (28 Mayıs 2023).

Lipiec, S. (2022). *The Impact Of Globalization On the Polish Judiciary: The Practice Of Polish Lawyers*. SSRN Journal. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4208168>, (17 Mayıs 2023).

- Martufi, A. (2022). *Effective Judicial Protection and The European Arrest Warrant: Navigating Between Procedural Autonomy And Mutual Trust*. Common Market Law Review, 59:5, 1371-1406.
- Matić-Bošković, M., Kostić, J. (2020). *The Application Of the 'Ne Bis In Idem' Related To Financial Offences In The Jurisprudence Of The European Courts*. NBP-Journal of Criminalistics and Law, 25:2, 67-77.
- Migel Kiun, V. (2022). *The European Public Prosecutor's Office: The protection of the EU's financial interests as supranational integration project*. Ukrainian Journal of Constitutional Law, 3:1, 5-21.
- Miller, V. (2007). *EU Reform: A New Treaty Or an Old Constitution*. House of Commons Library Research Paper, 7:64, 9-55.
- Miron-Paul, C. (2022). *The Relationship Between the European Public Prosecutor's Office And The Other Jurisdictional Bodies At The Eu Level*. IJLSO, 1:1, 46-54.
- Miscenic, E., Hoffmann, A. (2020). *The Role Of Opening Clauses In Harmonization Of Eu Law: Example Of the Eu's General Data Protection Regulation (Gdpr)*. EU and Comparative Law Issues and Challenges Series, 4:1, 44-61.
- Misoski, B., Rumenov, I. (2017). *The Effectiveness Of Mutual Trust In Civil and Criminal Law In The Eu*. Eu and Comparative Law Issues and Challenges Series, 1:1, 364-390.

Mission and tasks | European Public Prosecutor's Office. (n.d.).
<https://www.eppo.europa.eu/en/mission-and-tasks>, (27 Haziran 2023).

Monar. J. (2013). *The EU's growing external role in the AFSJ domain: factors, framework and forms of action*. Cambridge Review of International Affairs, 27:1, 147–166.

Mutual legal assistance and extradition. (n.d.). European Commission.
https://commission.europa.eu/law/cross-border-cases/judicial-cooperation/types-judicial-cooperation/mutual-legal-assistance-and-extradition_en, (7 Nisan 2023).

Nagy, I. (2023). *International Criminal Cooperation In the Shadow Of The Coronavirus Pandemic*. AARMS, 1:22, 33-49.

Öberg, J. (2021). *Guest Editorial: Eu Agencies In Transnational Criminal Enforcement: From a Coordinated Approach To An Integrated Eu Criminal Justice*. Maastricht Journal of European and Comparative Law, 28:2, 155-163.

Oder, B. E. (2005). *Avrupa Birliği'nde Çokmerkezli Anayasalcılığın Yapısal Sorunları: Yetki Çatışmaları ve İkincilik İlkesi Işığında Türkiye için Karşılaştırmalı Gözlemler*. Anayasa Yargısı, 21:1.

OLAF and Europol Cooperation on New Footing (2020). Eucriim.
<https://eucriim.eu/news/olaf-and-europol-cooperation-new-footing/>, (3 Haziran 2023)

Oliver, P. L., Stefanelli, J. J. (2016). *Strengthening the Rule Of Law In The Eu: The Council's Inaction*. JCMS: Journal of Common Market Studies, 54:5, 1075-1084.

Orman, M. (2017). *Avrupa Birliği'nde Organize Suçluluk Mevzuatlarının Uyumlaştırılması ve Yakınlaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi.

Our mission | CEPOL. (n.d.). <https://www.cepol.europa.eu/about/mission-vision-and-values>, (7 Mayıs 2023).

Our work. (2023). European Institute for Gender Equality. https://eige.europa.eu/about/our-work?language_content_entity=en, (20 Haziran 2023).

Pages - Who We Are. (n.d.). <https://www.eulisa.europa.eu/About-Us/Who-We-Are>, (9 Mayıs 2023).

Partners against crime: 20 years of judicial and law enforcement cooperation. (n.d.). Eurojust. <https://www.eurojust.europa.eu/20-years-of-eurojust/partners-against-crime-20-years-judicial-and-law-enforcement-cooperation#:~:text=Europol%20and%20Eurojust%20negotiated%20and,serious%20forms%20of%20international%20crime>, (3 Temmuz 2023).

Pavlidis, G. (2019). *Learning From Failure: Cross-border Confiscation In the Eu*. Journal of Financial Crime, 26:3, 683-691.

Pech, L. (2022). *The Rule Of Law As a Well-established And Well-defined Principle Of Eu Law*. Hague J Rule of Law, 14:2, 107-138.

Pérez Souto, G. (2023). *Europol, the investigation of 'European crimes' and police cooperation: do we need a EU's Agency with executive powers? - On the arrest of the former vice president of the European Parliament and the "Qatargate."*, JusGov Research Paper No. 2023-01, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4336376>, (29 Haziran 2023).

Police cooperation | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. (2023), <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/156/police-cooperation>, (2 Haziran 2023).

Popa, E. E. (2018). *A Game of Chance: the Future of the AFSJ*. Eucriim – the European Criminal Law Associations' Forum, 1:1, 42-49.

Potemkina, O. (2021). *Europol's New Mandate: Between Security and Civil Freedoms*. Scientific and Analytical Herald of IE RAS, 24:6, 7–14.

Rakić, M. (2012). *The Role of Eurojust in the System of Judicial Cooperation in Criminal Matters with Member States of European Union*. Policija i sigurnost, 21:1, 132-142.

Rosin, K. (2021). *The Relationship Between Eu Law and Fundamental Principles Of Estonian Substantive Criminal Law*. Juridica Int'l, 30:1, 174-182.

- San, S. (2022). *Transnational Policing Between National Political Regimes and Human Rights Norms: The Case Of The Interpol Red Notice System*. *Theoretical Criminology*, 26:4, 601-619.
- Sarto, D., Raffaella, A. (2015). *Normative Empire Europe: the European Union, Its Borderlands, And The 'Arab Spring'*. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 54:2, 215-232.
- Scott, S. D. (2011). *The European Union and Human Rights after the Treaty of Lisbon*. Oxford University Press, 11:4, 645-682.
- Selçuk, E. (2015). *Lizbon Sonrası Avrupa Birliği'nin Yenilenen Temel Haklar Sorunsalı*. *Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 22:1, 121-147.
- Smith M. E. (2011). *A liberal grand strategy in a realist world? Power, purpose and the EU's changing global rol*. *Journal of European Public Policy*, 18:2, 144-163.
- Spiezia, F. (2018). *The European Public Prosecutor's Office : How to Implement the Relations with Eurojust? Euclid - the European Criminal Law Associations' Forum*, 2:1, 130-137.
- Structure and characteristics | European Public Prosecutor's Office. (n.d). <https://www.eppo.europa.eu/en/structure-and-characteristics>, (27 Haziran 2023).

Suominen A. (2008). *The Past, Present and the Future of Eurojust*. Maastricht Journal of European and Comparative Law, 15:2, 217-234.

Tampere European Council. (1999). Tampere European Council Conclusions. https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/118842.pdf, (8 Nisan 2023).

Tatoğlu E. (2006). *Avrupa Birliği'nin Tarihsel Gelişimi (1951-1995)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Tebaldi, M., & Calaresu, M. (2013). *Level of Europeanization and policy outcomes: The common security policy and the case of Europol*. Sage open, 3:2, <https://doi.org/10.1177/2158244013489984>, (17 Haziran 2023).

The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union, (2005/C 53/01).

Thwaites, N. (2006). *EUROJUST: Beacon in EU Judicial co-operation*. Revue Internationale De Droit Pénal, 77:1, 293-298.

Thym, D. (2002). *The Schengen Law: A Challenge for Legal Accountability in the European Union*. European Law Journal, 8:2, 218-245.

Uçarer, E. M. (2013). *The area of freedom, security, and justice*. European Union Politics, Oxford University Press, 1:1, 281-295.

Vermeulen, G. (2006). *A. EU conventions enhancing and updating traditional mechanisms for judicial cooperation in criminal matters*. *Revue Internationale De Droit Pénal*, 77:1, 59-95.

Vermeulen, G., Bondt, W.D., & Ryckman, C. (2012). *Rethinking international cooperation in criminal matters in the EU: moving beyond actors, bringing logic back, footed in reality*. *IRCP research series*, 42:1.

Voynikov, V. V. (2019). *The Problems Of Criminal Law Harmonization In the Framework Of The Eu*. *Russian Journal of Criminology*, 13:2, 311-321.

What we do. (n.d.). European Anti-Fraud Office. https://anti-fraud.ec.europa.eu/about-us/what-we-do_en, (27 Haziran 2023).

What we do. Eurojust. <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/what-we-do>, (13 Haziran 2023).

Who We Are. (n.d.). European Union Agency for Asylum. <https://euaa.europa.eu/about-us/who-we-are>, (7 Mayıs 2023).

Wolff S., Wichmann N., Mounier G., (2009). *The External Dimension of Justice and Home Affairs: A Different Security Agenda for the EU?* *Journal of European Integration*, 31:1, 9-23.

Working Arrangement between Eurojust and EPPO (2021).
<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/d210016.pdf>, (7
Haziran 2023).

Working Arrangement establishing cooperative relations between the European Public
Prosecutor's Office and Europol,
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/working_arrangement_eppo_-_europol.pdf, (3 Haziran 2023).

Yakut B. (2010). *Lizbon Sonrası Avrupa Birliği'nin Cezai Meselelerde Yetkisinin Kapsamı*. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 9:2, 169-207.

Yılmaz Y. (2017). *Avrupa Birliği Ceza Hukukunda Organize Suçlulukla Mücadele*. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 31:1, 721-768.

Yurtseven A. (2020). *Avrupa Birliği Polis İşbirliğinde Europol'ün Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Zarza, Á. G. (2014). *Exchange of information and data protection in cross-border criminal proceedings in Europe*. Springer Berlin Heidelberg.
<https://doi.org/10.1007/978-3-642-40291-3>, (27 Mayıs 2023).

Zimmermann, F. (2022). *Concerns Regarding the Rule Of Law As A Ground For Non-execution Of The European Arrest Warrant: Suggestions For A Reform*. EuCLR European Criminal Law Review, 12:1, 4-24.

Zimmermann, F., Glaser, S., & Motz, A. (2011). *Mutual Recognition and its Implications for the Gathering of Evidence in Criminal proceedings: a Critical Analysis of the Initiative for a European Investigation Order*. *European Criminal Law Review*, 1:1, 55-79.